İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

KONU: FRANSA VE TURKİYE'DEKİ ÇADLI ÖĞRENCİLERİN UYUM SÜREÇLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HADJE FANA MAHAMAT

200023473

Danışman : Doç.Dr. Mustafa POYRAZ

Tarih

İSTANBUL/2022

ÖZET

Bu araştırma Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerini karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Çadlı öğrencilerin iyi bir eğitim alabilmek için yurtdışına gitmelerine olanak sağlayan yeni bir yol açılmıştır. Her sene çok fazla artan sayıda Çadlı öğrenci Fransa ve Türkiye'ye gelmektedirler. Özellikle yurt dışında okuyan Çadlı öğrencilerin uyum süreçleri ile ilgili hiç bir çalışma olmadığı için bu konunun altı çizilmek istenmiştir. Üstelik araştırmamızda Fransa ve Türkiye'de eğitim almakta olan Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerinde: finansal, kültürel, sosyal, ve akademik sorunlarının incelenmesine yöneliktir. Bu çalışma da öğrencilerin göreniminde ve günlük yaşamında karsılaştıkları zorluklar, sosyal iletişim becerileri ve ekonomik problemleri incelenektir. Bununla birlikte Fransız ve Türk kültürüne adaptasyon süreçlerine dair konular araştırılmıştır. Bunun için, akademik çalışmalardan faydalanılarak hazırlanan kapsamlı bir görüsme ve anket yolu ile bulgular elde edilmiştir. Söz konusu bulgular ışında Çadlı öğrencilerin sorunları: medeni durum, cinsiyet, yaş, Fransa ve Türkiye'de kalma süreleri gibi değişkenler açısında karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın konusu, adaptasyon sürecinde meydana gelen sorunlardan akademik olarak dil soru, finansal sorunlar ve kültürel uyum olarak görülmüştür.

Bu araştırmada Çadlı öğrencilerin Fransa ve Türkiye'yi tercih etme sebepleri incelenirken gittikleri yeni ortamın uyum sağlama süreçlerine odaklanmıştır. Görüşmeler Fransa'daki öğrenciler ile çevirimiçi olarak yapılmış Türkiye'deki öğrencilerle hem yüz yüze hemde çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Fransa'dan Türkiye'ye çeşitle nedenlerle gelenler ile yüz yüze olarak görüşme yapılmıştır. Özellikle geçtiğmiz son 10 yılda Çadlılar Türkiye'ye gelmeye başlamışlardır. Öğrenciler Türkiye'ye eğitim için gelip mezun olduktan sonra çeşitli sebeplerle geri dönmemek üzere Türkiye'ye yerleşmeye başlamışlardır. Bunun sonucunda Afrika jeopolitiği bazında Çad'a istinaden Türkiye ile eskiden beri var olan ilişkisi yeniden canlanmaya başlamışlardır.

ANAHTAR KELİMELER: Çadlı öğrenciler, Çad Fransa, Türkiye, yükseköğretim, adaptasyon, sosyo-kültürel sorunlar, akademik sorunlar.

Abstract

İn this reasearch we will take the adaptation process of Chadians studients in France and Türkey will be discussed comparatively. A different way has been opened for Chadian studients to go abroad constanly to get a good education. Every year, an incerasing number of Chadian studients come to France. Since there are not many students studing abroad, this issue was wanted to be higlighted. This study is aimed at examining the academic, social, finnancial and adaptation problems of studients studying in France and Turkey. The difficulties that studients face in their education, financial difficulties and daily life social communication are examined. İn addition to this, the issues related to the adaptation processes to France and Turkey culture were examined. For this, findings were obtained through a comprehensive questionnaire and interviews prepared buy using the relevant litterature and academic studies and in the ligh of these finding, adaptasyon problems of Chadian studients; were analyzed comparativly in terms of variables such as sex , marital status, age, lengh of stay in France and Turkey. The title of this research was seen as academic language proficiency, inadequacy, economic problems and cultural adaptation, which are among the problems that occur in the adaptation processes.

While examining the reasons for Chadians studients to choose France and Turke, the search focused on the adaptation processes of the new environment they went to. For these reasons, interviews in Turkey were conducted face to face with those in Turkey and online with those in France. İn addition, face to face interviews were conducted with those who came to Turkey from France for different reasons. Especially in the last 10 years, Chadins have starded to come to Turkey. Students came to Turkey for education and started to settle in Turkey after graduating, not to return for various reasons. As a resultat, the long-standing relationship witch Turkey, based on Chad on the basis of African geopolitics, has begun to revive.

KEY WORDS: Chadians students, Chad, France, higher education, adaptation, sosyal cultural problems, academic problems.

Içindekiler

Özet.....I

Abstract.....II

İçindekiler.....III

Teşekkürler.....VI

Kısıtmaların listesi.....VII

Giriş 8

I. BÖLÜM

1. Yöntem.....10
1.1. Araştırmanın yöntemi.....10
1.2. Araştırmanın konusu.....11
1.3. Amaç ve önemi.....11
1.4. Araştırmanın alt hedefleri.....11
1.5. Araştırmanın problemi.....12
1.6. Araştırmanın alt problemleri 13
1.7. Bulgular.....16
1.8. Varsayımlar.....,.....17
1.9. Verilerin toplanma aracı.....15
1.10. Veri analizi.....15
1.11. Araştırmanın zorlukları.....15

II. BÖLÜM

kavramsal çerçeve.....16

2.1. Temel tanım ve kavramsal çerveve.....16
2.3. Kültürel şoku 19

2.4.sosyo-kültürel adaptasyon/uyum kavramı 21

A). Yemek kültürü ve çad'ın mutfağ.....23

B). Dil 24

c). Giyim 25

2.4. Kültürlerarası iletişim kavramı.....25

2.4.1. Sosyo-Kültürel adaptasyon ve iletişim.....26

2.4.2. Sosyo-kültürel adaptasyon bireyler arası iletişim..... 27

2.5. Kültürleşme stratejileri 29

2.6. Uyum diğer etki eden faktörler psikolojik 30

III. BÖLÜM

3. Fransa,türk ve çad'ın yüksek öğretimleri 32

3.1. Eğitim düzeyi 32

Eğitim için yurtdışına gitmeyi ve destinasyon ülkeyi belirleyen etkenler 32

A. Çad'ın yüksek öğrenim sistemi 32

B.çadlı öğrencilerin eğitim için destinasyon ülkeleri.....33

C.2016-2019 fransa'nın çadlılara verilen vize sayısının gelişimi 35

3.3.türkiye'de mevcut çadlı öğrencilerin durumu…….....38

IV. BÖLÜM

4. Anketlerin ve görüşmelerin analizi..... 42

4.1. Uyum süreçleri ile genel bakış 42

4.2. Bulguları..... 42

4.2.1. Fransa ve türkiye'deki çadlı öğrencilerin topluma entegrasyonunun karşılaştırması 44

II- **Akademik sorunları**

III- Sosyo-kültürel adaptasyon ve bireyler arası iletişim: Çadlıların başkalar ve toplum ile ilişkileri.....46

IV- Çad'lı Öğrencilerin Eğitim Sonrasında Yerleşme Eğilimleri 47

V- Kültürleşme ve Uyum Sürecini Etkileyen Etmenleri 49

VI- Çadlıların Fransa Ve Türkiye'yi Tercih Etme Faktörleri.....50

VII- Çad'lı Öğrencilerin Eğitim Sonrasında Yerleşme Eğilimleri.....52

VIII- Gündelik Aktiviteler Ve Serbest Zaman Değerlendirme 55

4.3. Sonuç ve değerlendirme 84

Kaynakça.....88

Resimler 95

Katılımcıların demografik bilgileri 108

Anket formu 110

2013- 2021 akademik yıllara ait çadlı öğrenci sayılarına göre ilk beş üniversite....122

Anketlerin analizi 129

Teşekkür

Öncelikle yüksek lisans seviyesine kadar gelmeme nasip eyleyen Allah'a şükürler olsun. Her daim eğitimime çok önem veren, beni bu yolda cesretlendiren, kurduğum hayallelerimi destekleyen, gücüme güç katan, beni buraya kadar yollayan canım merhum Babam Mahamat ABAKAR ve canım Annem Falmata ABAKAR'a teşekkürü bir borç bilirim. Benim her zaman başarılı olmamı isteyen her türlü destekleri ile yanımda olan canım Ablalarım Fatime ABAKOURA, Mariam ABAKOURA ve kız kardeşim Fatime MAHAMAT ABAKAR'a teşekkür ederim.

Her zaman her türlü desteklerini esirgemeyen canım kuzenlerim Ali MALLOUM GONİ, Guindime MALLOUM GONİ ve çok değerli kuzenim Samira ADAM MAHAMAT ve arkadaşım Maimouna ALİ ABAKAR'a teşekkürlerimi sunarım. Benim burada ailem olarak tanıdığım, beni çok seven, her konuda bana yardımcı olan canım Hurri Betül SÜRAL, Ayhan SÜRAL, Makbule SÜRAL, Zeynem Begüm SÜRAL ve Ahmet SÜRAL'a; Sevgi KIRIKOĞLU ve Mais HASSAN'a çok teşekkür ederim.

Master eğitimim boyunca; makale ve tez çalışmalarımda bilgisini ve tecrübesini benimle paylaşan, her daim bana yol gösteren, desteğini esirgemeyen, bu çalışmanın ortaya çıkmasında çok büyük emeği olan çok değerli sosyolog Khalit Adoum ABDREMAN'a teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışmada beni destekleyen tez danışmanıma Doç.Dr. Mustafa POYRAZ hocama teşekkür ederim. Her konuda başvurduğum, yardımlarını esirgemeyen bana yol gösteren çok kıymetli Doç. Dr. Hanifi PARLAR , Doç. Dr Metin ÖZKARAL ve Erhan VARGÜN hocalarıma çok teşekkür ederim

Tezimi tamamlanabilmesi için özellikle görüşme ve anket uygulamasında emeği olan, beni destekleyen tüm Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilere çok teşekkür ediyorum. Özellikle de bana Fransa'daki öğrencilere ulaşmasında ve anketi ulaştırmasında bana yardımcı olan(Coch Masta) Moustapha AHMET KHALİD, Mahamat ALİ ATTOM'a. Son olarak bu çalışmanın baştan sona kadar her zaman desteklerini esirgemeyen. Fransa hakkında bana bilgi veren çok değerli Ali EDİGUEİ, Bichara MOUMİNE HASSAN'a ve kıymetli kuzenlerim Moustapha ADAM MAHMAT, Seidou ABBAGANA MAHAMAT ve Ali BOULAMA ALİ'ya çok teşekkür ediyorum. Bu çalışmanın faydalı olması ümidi ve dileğiyle.

Kısatma listesi

ADATÜRK : Association des anciens Etudiants Tchadiens de la Turquie

EPCST : d'établissementspublics à caractèrescientifique et technique

IFT: institut FrançaisduTchad'da

Caf: la caisse d'allocations familiales est un organisme de droit prive charge de missions de services publics

Tömer: Türk dili öğretimi uygulama ve araştırma merkezi

LMD: LİSANS, MASTER, DOKTORA (LMD)

AFB: Afrika birliği

TÜBİT: Türkiye bilimsel ve teknolojik araştırma kurumu

UDETT&C: Türkiye ve Kıbrıstaki Çadlı öğrenciler derneği

Visal: Fransız devletin depozito ödemeyen bireyler için kurulan bir sistemdir, devlet karşılıksız olarak kefil olmaktadırlar.

Giriş

Küreselleşme ile beraber, ülkeler arasındaki ilişkilerin ve etkileşimin artmasıyla paralel olarak bilgi, teknoloji, insan, öğrenci, öğretim üyesi akışı ve değişimin hızlı bir şekilde artmasına neden olmaktadır. Ulusal sınırların öneminin azaldığı bir dünyada üniversitelerin geleceğe dönük hedeflerini uluslararası boyutta düşünmeleri ve bu yönde hedefler belirlemeleri hayati bir önem taşımaktadır. (DEİK, 2013 , S.) yüksek öğretimde uluslararasılaşma hem ekonomik gelişimin hem de sosyal ve kültürel bütünleşmenin en önemli yolu olarak görülmektedir. (Taşçın Kya, 2014,s. 196).

Çad-Türkiye ilişkisi eskiden beri var olan yeni gelişmeler sonucunda iki ülke arasındaki ilişkiler daha da sağlam zemine oturmuştur. Özellikle geçtiğimiz yıllarda Türkiye'de Çadlıların varlıkları ciddi derecede artış göstermiştir. Çoğunlukla Türkiye'ye eğitim amacıyla gelmiş olsa da mezun olduktan sonra geri dönmemek üzere Türkiye'ye yerleşmektedirler. Çad ve Türkiye ilişkisi 10 yıl içerisinde giderek artan bir orana ulaştı. Özellikle Türkiye'nin başlatmış olduğu eğitim politikası ile beraber Türkiye Çadlılar için her anlamda cazip bir ülke olmuş: eğitim, ticari, sağlık, ve turiztik alanlarda. Bu gelişmeler sonucuyla Türkiye'de istihdam edilen öğrencilerin sayıları arttığı net bir şekilde görülmektedir.

Doğal olarak insanlar yer değiştirdikleri zaman topluma uyum süreçlerinde belli zorluklarla karşılaşmaktalar. Bu zorlukların başında dil ve kültür farklılıkları gelmektedir. Bu tür zorluklarla karşılaşmaları oldukça doğaldır. Ayrıca bir araştırmacı olarak kazanılan tecrübeler doğrultusunda yurtdışında yaşamanın ve eğitim almanın ne kadar zor olduğu gözler önüne sermektedir. Bu sebepten dolayı bu konu incelemeye karar verilmiştir. Nitekim bireyin yurtdışında yaşarken dâhil olduğu sosyal topluma ve çevreye alışma sürecinde ortaya çıkan sorunlarla yüzleşmek genellikle beklenen bir durumdur. İnsanların gittikleri ülkede kendini yabancı hissetme algısı, sosyal ve ahlaki değerlerindeki çatışmalar, topluma uyum sağlamada güçlüklerle karşılaşılması bunlardan bazılarıdır.

Bu çalışmada, Çadlı öğrencilerin hedeflerine ulaşırken karşılaştıkları zorlukları ve bulundukları kültür ve yaşam biçimine entegre olmalarını ortaya koymak amacıyla bu konu incelenmiştir. Bunun yanında Çadlı öğrencilerin eğitim almak için eskiden Fransa,

Tunus, Fast ve Cezahir vs ülkelere giderken son zamanlarda yeni eğitim destinasyonu olarak Türkiye olduğu görülmüştür.

Bu çalışma toplam 400 kişi ile yapılmasını planlanmıştır. Bunlardan 200'u Türkiye'de eğitimini devam eden ve diğer 200'ü Fransa'da eğitim alanlarla yapılacaktır. Bu çalışma dört ana bölümden ele alınacaktır. Birinci bölümde yöntemleri açıklanacak ve araştırma ile bilgi verilecektir. İkinci bölümde kavramsal çerçeveler. Üçüncü bölümde Çad-Fransa ve Çad-Türkiye ilişkilerinden bahsedilecektir.
Son olarak Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerini inceleyip, anket ve görüşmeleri değerlendirip Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerini yorumlayarak karşılaştırılacaktır.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin büyük bir kısmı gelişmekte olan ülkelerden, gelişmiş ülkelere doğru olduğu söylenebilir (Kumar, 2008). Yabancı bir ülkede eğitim görmek uluslararası ekonominin gelişen bir sektörü olarak ön plana çıkmaktadır. Temel olarak öğrencilerin daha iyi fırsatlar yakalamak ve iyi bir eğitim görmek için Amerika Avrupa, Japonya gibi gelişmiş ülkeleri tercih ettikleri görülmektedir. Yabancı öğrenci pazarından daha geniş pay almak için ülkeler birbirleriyle arayış içerisinde bulunmaktadırlar (Kumar, 2008).
Sadece yabancı uyruklu öğrencilerden pay almak yeterli olmamakta ayrıca yabancı öğrenciler için en ideal durumların yaratılması da gerekmektedir (Dorozhkin ve Mazitova, 2008).

I- BÖLÜM

1.1. Yöntem

1.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın amacına ve problemlerine uygun nitel ve nicel yöntemlerinin karma hali yani karma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca konuyu daha somut bir sonuca varabilmesi için yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanımı planlanmıştır. Araştırmanın ilk görüşme grubu Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin uyum süreçlerinde karşılaşılan sorunları ile ilgilenmiştir. Daha sonraki görüşme formu, Türkiye'de okuyan Çadlı öğrencilerinin dönemsel dernek başkanları ve çeşitli şehirlerin delegeleri (temsilcileri) ile görüşme yapılmıştır. Başkanların ve temsilcilerin görev sürecinde karşılaşmış olduğu problemleri öğrenmek üzere uygun sorular hazırlanmıştır. Üçüncü aşamada daha evvel Türkiye'ye gelip bir süre eğitim almış ve mezun olup veya henüz mezun olmadan eğitimi şuan Fransa'da devam eden Çadlı öğrencilere her iki ülke ile ilgili uyum süreçlerinde zorlandıkları konu hakkında karşılaştırmalı olarak sorular hazırlanmıştır. Kısacası hem Türkiye'den Fransa'ya giden hem de çeşitli nedenlerden Fransa'dan Türkiye'ye gelenler ile görüşülmüş ve görüşlerini değerlendirilmiştir. Dördüncü aşamada ise Türkiye'deki hocalara ve yurt sorumlularına Çadlı öğrencilerin uyumu ile ilgili sorular hazırlanmıştır. Son aşamada ise Türkiye-Çad arası ticari strateji konu hakkında, Türkiye'deki Ticaret ile ilgilenen Çadlı öğrenciler ile görüşme yapılmıştır.

Araştırma Türkiye'de yapılmıştır. Araştırma örneklemi Fransa ve Türkiye'deki 400 Çadlı öğrenciler ile yapılmaya hedeflemiştir. Bunun yanında Fransa'daki öğrencilere internet yardımıyla ve Google form üzerinde anket yollanmış ve Whatsapp üzerinde görüşmeler yapılmıştır. Google formuna yanıt verenlerin sayısı 46 kişi tarafından anketi doldurulmuştur. Fransa'dan 20 öğrenciler ile görüşme yapılmış onların arasında 4'ü Türkiye'ye çeşitli sebeple gelen öğrenciler olup kaldıkları yerlere giderek yüz yüze bir görüşme yapılmıştır.

Diğer dört kişi ise daha önce Türkiye'de bir kaç sene yaşayan öğrenciler ile yapılmıştır. Ayrıca Türkiye'deki öğrencilerle Karabük'te hazırlanmış olan Çadlı öğrencilerin Genel kurul toplantı programında **150** öğrenciye anket doldurtmak üzere

anket kağıdı dağıtılmıştır. Karabük üniversitesi Hamit ÇEPNİ konferans salonunda dağıtılan 150 anket kağıdından toplam **109** teslim alınmış, 26 kağıt boş olarak geri verildi, kalan 41 kağıt geri verilmemişti. Ancak doldurulmuş olan anket kağıtlarının çoğu TÖMER öğrencileri tarafından doldurtmuş olmasından dolayı, teslim alınan kağıtların kafi olmayacağını düşünerek genel kurul toplantısına/programına gelmeyen öğrencilere doldurtmaya karar verilmiştir. Aynı soruyu ekstradan 50 öğrenciye Whatsapp üzerinden gönderilmeye karar verilmiş. Whatsapp üzerinden gönderilen anketlerin sadece 26 kişi tarafından doldurulup geri gönderilmiş ve 24 kişi geri gönderilmemek üzeri ulaşılmamıştır. Bunların içerisinde konferanslarda veya evlere gidilerek doldurtmuştur. Daha sonra Türkiye ve Kıbrıs'taki Çadlı öğrencilerin 5 dönemsel dernek başkanlarıyla görüşme yapılmış ve 15'i çeşitli ilin delegeleri ile görüşülmüştür. Daha sonra Fransa'daki öğrencilere uygun şekilde Google form anketi hazırlayıp gönderilmiştir. Fransa'daki birkaç şehrin en kademli öğrencileri ile görüşme yapılmış ve Türkiye'ye UDETT&C'ın organize ettiği programa katılanlarla (özellikle Fransa'dan gelenlerle) görüşme yapılmıştır. Üstelik araştırmacı olarak uzun süre Türkiye'de yaşamış biri olarak bazı konulara hakim olduğundan dolayı hem kendi deneyimini hemde kendi gözlemlerini de dikkate alınmaktadır. Ayrıca görüşme soruları açık uçlu olarak hazırlanmış, Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin uyum süreçlerinin karşılaştırması olarak ele alınmıştır. Topluma entegrasyonu, sosyo-kültürel adaptasyonu, ekonomik ve akademik sorunları incelenmiştir. Nitekim araştırmanın sonucu yorumlanarak değerlendirilmiştir.

1. Araştırmanın konusu ve amacı

Araştırmanın temel konusu Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerinin karşılaştırmasıdır. Fransa ve Türkiye'deki çeşitli illerde eğitim gören Çadlı öğrencilerin akademik ve dil sorunları, kültürel ve adaptasyon problemleri, iletişim ve sorunları, akademik sorunları, iletişim sorunları, ve dışlanmaya mağdur kalıp kalmamaları, barınma ve finansal sorunları etki eden faktörleri incelenecektir.

Araştırmanın temel amacı Fransa ve Türkiye'deki yükseköğretim maksadıyla giden Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerin karşılaştırması, cinsiyet, yaş, bu iki ülkede kalma süreleri, yerleşme eylemleri ve karşılaştıkları akademik sorunları, sosyo-kültürel adaptasyon ve ekonomik problemlerinin incelemek ve bu sorunlarına yönelik çözüm stratejileri öğrenmek.

2. Araştırmanın alt hedefleri

Bu hedefe ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- Uyum sürecinde karşılaşılan sorunların ve çözüm teknikleri

1) uyum sürecinde karşılaşılan sorunları nelerdir?
2) Kültürleşme ve uyum sürecini etkileyen etmenleri nelerdir?
3) Sosyo-kültürel adaptasyon ve bireyler arası iletişim: Çadlı öğrencilerin başkaları ile ilişkileri?
4) Fransa ve Türkiye'deki Çadlı Öğrencilerin Topluma uyumları?

●Akademik sorunları

5) Eğitim Uygulamasındaki Farklılıkların getirdiği zorlukları nelerdir?
6) Çadlı öğrencilerin eğitim sonrasında yerleşme eğilimleri?
7) Gündelik aktiviteler ve serbest zaman nasıl değerlendirilmekteler?

3. Araştırmanın problemi

Çadlı öğrencilerin toplumsal hayata katılım süreçlerinin farklı yaklaşımları. Araştırmaya özgü problem cümlesi konusundan hareketle probleme uygun şekilde geliştirilmiştir. Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin sosyo-kültürel adaptasyon ve ekonomik sorunlarının incelemek için öğrencilere yanaşmak gerekmektedir. Bunun yanında her iki ülkede okuyan öğrencilerin tam sayısı öğrenmek ile başlamak, hangi ülkede ve hangi şehirde kaç öğrenci bulunmakta, araştırmada daha verimli bir çalışma ortaya çıkarmak için çok önemli olduğu düşünülmüştür. Bunula beraber öğrencilerin nasıl bir sorunla karşılaştıkları öğrenip ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Nitekim sadece öğrencilerin uyum sorunları ile karmayıp aynı zamanda öğrencilerin uyum sürecinde meydana gelen zorlukların çözüm teknikleri merakla dinlenilmiştir. Böylece yeni gelecek öğrenciler daha hazırlıklı olabilmeleri için çok yararlı olacaktır. Öğrencilik döneminde bunun veya benzer sorunların var olduğu hatırlatmak ve bu zorlukların karşılama oranının en aza indirgemeleri için çok büyük bir avantaj olacaktır.

Çünkü her geçen gün bakaloryayı (üniversite giriş sınavı) kazanan yeni üniversiteye girecek gençler Türkiye'ye gelmek için sabırsızla fırsatları heyecanla beklenmekteler. Üniversite giriş sınavı kazanan öğrencilerin eğitim destinasyonu olarak Fransa ve Türkiye olmuştur. Özellikle son yıllarda Türkiye'deki Çadlı Öğrencilerin git gide sayıları yüzlerce artmaktadır.

Özellikle son 5 yıldır sayıları devamlı olarak artmakta ve artmaya devam etmektedir. Bununla beraber öğrencilerin fazla olduğu şehirlerde sosyo-kültürel adaptasyonu, finansal sorunu, akademik ve dil sorunu dikkat çekmektedir. Ayrıca 5 yıl önceki gelen öğrencilerin ve son 5 yıl içerisinde gelen öğrencilerin arasında her anlamda büyük bir fark olduğu görülmektedir. Nitekim saydığımız tüm sorunların bir kaç nedenden oluşmaktadır. Bir taraftan öğrencilerin bir şehirde soğunlaşması ve oryantasyon eksikliğinden ziyade, kendi aralarında gruplar şeklinde bölünmelerinden (etniksel olarak iç içe) oluşmaktadır.

Son yıllarda öğrenim amacıyla Türkiye'ye gelen Çadlı öğrenci dikkatsız bir şekilde artmaktadır. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin genellinde gerek dünya gerek Türkiye ölçeğindeki bu hareketliliği doğal olarak dil eğitimine ilişkin sorunların yanı sıra çok sosyo-kültürel ve ekonomik sorunu da beraberinde getirmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda genel de bu sonuca ulaşılıyor: Öğrencilerin yalnızlık, uyumsuzluk, çekingenlik kültürel şok ve psikolojik vs sorunlar yaşadıklarını ortaya konulmuştur.

Dolayısıyla, diğer yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı sorunları gibi Çadlı öğrencilerinde çoğunlukla akademik sorunu, Ev özlemi, Yemek, Giyim, Gelenek-görenek sorunlarla karşı karşıya kaldığı gözlenmektedir. Fakat insan ilişkileri ve barınma sorunu ülkeden ülkeye değişmektedir. Nitekim öğrencilerin kendi aralarında etnik grubu olarak bölünmeleri (etnik gruplar halinde organize olmaları) dikkate değerdir. Çadlı öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları uyum sorunu, eğitimsel sorunları, sosyal, kültürel ve finansal sorunları öğrenecektir.

4. Araştırmanın alt problemleri

Araştırmanın genel hedefi Çad'dan farklı kültürler olan Fransa ve Türkiye Üniversitelerinde eğitim görmek üzere giden Çadlı öğrencilerin karşılaştıkları sorunları sosyal, kültürel, finansal problemleri ve bu sorunların etkileyen faktörleri ortaya çıkarmaya hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda alt problemler aşağıdaki gibi sıralanacaktır.

5. ana sorun

Fransa ve Türkiye'deki Çad'lı öğrencilerin toplumsal hayata katılım süreçlerinin farklı yaklaşımları. Öğrencilerin uyum konusunda gündelik toplumsal yaşama farklılıkları.

5.1.Alt soru

- kültürel ve uyuma etki eden faktörleri

1. Yemek kültürü
2. Günlük hayatta dil meselesi
3. Din etkeni
4. Giyim kuşam konusunda geleneksel bir tutum olması
5. Günlük aktiviteleri

- Sosyo-kültürel adaptasyon süreçlerinde karşılan sorunları

a. Barınma sorunları ve ekonomik sorunları etkileyen faktörleri nelerdir?
b. Çadlı öğrencilerin başka yabancılarla iletişim ve etkileşimleri nasıldır?
c. Fransız ve Türk akademik sistemlerine ayak uydurma süreçleri nasıl?

6. Veri toplama aracı

Verilerin toplanması görüşme ve anket tekniği kullanılmıştır. Üzerinde konuşulan anketin, öğrencilere yüz yüze ve çevrimiçi olarak whatsapp yoluyla uygulama sağlanmıştır. Anket uygulamasının birinci bölümü katılımcıların demografik bilgileri ile ilgili sorular hazırlanmıştır. Bu bilgilerin, cinsiyet, yaş, medeni durum, okuduğu ülkede kalma süresi, branş, vb, değişkenlerle oluşmaktadır. Anketin sonraki aşamasında öğrencilerin akademik sosyal kültürel ve finansal sorunları ile ilgili maddeler şeklinde hazırlanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin çeşitli alanlara ilişkin sorunlarını belirtmek hedefi ile Fransa ve Türkiye'deki Çad'lı öğrencilerin uyum süreçlerine yönelik yaptığımız çalışmada kullanılmaktadır.

Anketin birincisi aşamasında yer alan bireysel bilgiformu, öğrencilerin tüm bilgilerini içermek. Ulaşacak nihayi sonuca etkilenmemesi adına öğrencilerin kendilerini deşifre oluyor algısına kapanmaması için anket sorularına rahatça cevap vermeleri için ad, sosyal ve irtibat bilgilerine ilk kısmında yer verilmemiştir. Araştırmanın özelliği ile öğrencilerin Türkçe dili anlama ve konuşmada sıkıntı yaşayacakları düşüncesi ile soruları olabildiğince basit ve sade bir Türkçe ile

hazırlamaya çalışarak yüzeysel yanıt vermelerini önünde geçilmesi için öğrencilere yeterince zaman tanınmıştır. Akademik uyum süreçlerine yönelik olarak, Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin Fransızca ve Türkçe dil becerileri, eğitim süreçlerinde karşılan iletişim ve sınıf tartışmasına katılmama, kampüs olanaklarına erişim, okuduğu branştan duyulan mumnuniyet bu konular irdelenmiştir. Sosyal ihtiyaçlar bakımında öğrencilerin toplumla ve onlara yakın olan insanlarla ilişkilerinden kaynaklanan sorunlar, beslenme, barınma, örf ve adet vb gibi konularla aldıladıkları güçlükleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin yeni tanışmış toplumun kültür hakkında benlik iç yaşam, düşünceler, kaygı, ile ilgili zorlukları güçlükleri incelenmiştir. Ekonomik açısından, öğrencilerin öğrencilerin eğitim sürecinde finansal kaynakları, aylık harcamalarının miktarı, eğitim harcamaları, çalışma isteğine ilişkin görüşler ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Bunun dışında öğrencilerin adaptasyon süreçlerinde karşılaştıkları problemlerinin neler olduğu ve çözüm stratejilerini öğrenmeye yönelmiştir. Öğrencilerin dernek sorumlularına ve şehir temsilcilerine görüşme soruları öğrencilerin uyum süreçlerinde karşılaştıkları problemlere uygun sorular hazırlamıştır. Ayrıca görüşmelerin sonunda, görüşmeciye yeni gelecek öğrencilere önerilerine ve tavsiyelerine ilişkin düşüncelerini serbestçe bayan etmelerine fırsat tanınmıştır.

7. Araştırmanın zorlukları

Araştırma esnasında yaşanılan zorluklar, Fransa'daki Çadlı öğrencilere ulaşmak ve anketi ulaştırmak kısmında zorlanılmıştır. Ayrıca Görüşme ve anketleri öğrencilere doldurtmak açısından çokzorlanılmıştır. En önemlisi kurumlardan resmi bilgileri elde edilmek olmuştur. Özellikle de Fransa'daki kaynakları elde etmek konusunda çok güç olmuştur. Bir diğer husus Türkiye'de/Karabük'te doldurulan anketlerin çoğu Tömer öğrencileri tarafından doldurulmuş olduğu için istenen sonuç elde edilmemiştir. Bunun yanı sıra bazı UDTT&C'ın eski başkanları ile görüşmeye katılmaları sağlamak için çok zaman almıştır. Bir diğer zorluk ise anketleri analiz etmek için SPSS programı alamamak ve Excel programı ile analiz yapılmak zorunda kalmıştır. Nitekim araştırma esnasında karşılaşılan zorluklardan en zor olan kısmı makale yayınlanmaması olmuş ve bu durum hazırlanan tezin Hazıran ayın 2. Tez savunma sınavına girememek ile sonuçlandırılmıştır.

II. BÖLÜM

2.1. Temel tanım ve kavramsal çerveve

Bu bölümde Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin, uyum ve sosyal uyum, sosyo-kültürel adaptasyon kavramlarının anlamı, uyum, kültür, kültürel uyum süreçlerin aşamasını ve sosyal etki etmenlerinin incelenmektedir. Genellikle çalışmacılar yer değişimi sonucu kişilerin ruhsal ve fiziksel değişimlerle karşılaşmaya kalmalarına sebep olmakta ve bu durumda adaptasyon süreçlerinin zorlaştırır, başka ülkede hayatını sürdürmeye başlayan birey psikolojik değişimler açısında ilişkisi olduğunu, adaptasyon sürecinin kişilerin bireysel adaptasyon düzeyleri ve toplumla iletişimleri ile çok yakından ilgilendiği belirtmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin olduğu okuduğu ülkede kalma süresi, dil becerileri, ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri, finansal durum, politik ve eğitimsel geçmiş, dinsel inaçlar ve normlar, yemek problemleri, öğrencinin okuduğu üniversite ve bölüm, okuduğu şehir gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği ifade edilmektedir.

2.2.Uyum

Chicako okulundan önce G.Simmel, E. Dürkheim, M. Weber, K.Marx, F. Tönnies gibi klasik sosyologların Kenti sosyolojik olarak inceledikleri söylenebilir. Bu sosyologların temel ilgisi Batı Kentlerinde ortaya çıkan Modern kapitalist toplumu ve bu toplumda ortaya çıkan yeni sosyal yapıları ve ilişki biçimlerini analiz etmektedir. Dolaysıyla klasik analizlere baktığımızda topluma uyum kavramının farklı açılardan ele alındığını görmekteyiz. Simmel modern kent ortamında insan etkileşimleri ile ortaya çıkan yeni ilişki biçimlerini; Durkheim organik dayanışma biçimleri ile ortaya çıkan yeni ilişkiler biçimlerini; Durkheim organik dayanışma biçimini; M. Weber, rasyonalitenin önemini; Marx, modern toplumlardaki veya şehirlerdeki kapitalist üretim biçimi analiz ederek açıklamışlardır (Adak, 2009: 189). Emile Durkheim, kentsel analizde işbölümü, kentleşme ve sosyal ilişkilerin korelasyonlarını ortaya koymuştur. Durkheim'a göre, toplumdaki işbölümünde artış yol açar iki faktör bulunmaktadır. Birincisi Maddi yoğunluk (belirli bir bölgedeki nüfus yoğunluğu) ve ikincisi manevi yoğunluk (nüfusun sosyal ilişkilerinin ve etkileşimlerinin yoğunluğu). Bir toplumun manevi yoğunluğundaki artış kentleşme olarak ifade edilmektedir. Kentler her zaman bireylerin başkalarıyla yakın ilişki kurma ihtiyacından ortaya çıkar (Adak, 2009: 189).

Chikago okulu sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda çeşitli kültür, fenomenler alanı olarak incelenmektedir. Yani chikago yaklaşımına göre şehir sadece binaları, estetik mimariyi değil aynı zamanda toplumun yaşam tarzlarını, kültürel farklılıkları, etnik sorunları tüm bunları ele alınması gerektiğini ortaya artar ve sahaya inip uygulamalar yapılmasına önem verilmektedir. 1920-1935 yılına kadar bu okul topluma uyum, etnik, kimlik gibi temalar etrafında kenti sosyolojik olarak ele almışlardır. Özellikle Park'ın çalışmaları bu bağlamdaki en somut örneklerdir (Özdermir, 2012: 158). R. Park kentteki etnik kökeni, kültürü, ekonomiyi, statüyü analiz etmiştir.(A. Aslanoğlu, 2000: 27). Ayrıca bu okulda kentsel analizin hem fiziksel hem de sosyal olarak morfolojik olarak yapıldığı söylenebilir. Şikago okuluna göre, şehir, yaşayan bir sosyal organizma, gerçek bir insan kaleydoskopu gibi işliyor (Arlı, 2012: 128). Şikago şehirine göç eder ve bunlar şıkago okulu sosyologları tarafından kültürel farklılıklar ve etnik grup ilişkileri üzerinden analiz edilmiştir. Özellikle R. Park ve Burgress, ''Etnik ilişkilerin iş döngüsü teorisi'' adlı bir teori ortaya atmış.

Dikkatini çoğunlukla ortak bilinç etrafında toplayan Durkheim'a göre toplum yapısı veya düzenlemeler yerel biyolojik ve psikolojik güçlerin yanında insan davranışının temel belirleyicisidir. Toplumda kişinin altına girdiği denetim fiziki değil, ahlaki yani toplumsaldır. Insan, kendi yaşamını kaba güçle kabule zorlayan maddi çevreden almaz. Insandan üstün olan ortak bilinçten alır. Insan bu üstün bilincin farkındadır. Çünkü yaşamının daha büyük ve daha parçası (örneğin ahlaki değerler, inançlar). Vücudun yaşamından öteye geçer. Böyle insan, vücudun boyunduruğundan kaçar fakat toplumun boyunduruğuna girer: (Açıkçası, maddi varlık ve gereksinimler yaşamı belirlemez demek istiyor). Toplum ortak inançlarına ve etkinliklerine bir amaç vererek birbirine bağlar. Yani Durkheim'a göre toplumsal denetim kötü bir şey değildir ve işbölümü toplumda dayanışma yaratır (Goulner, 1970: 122). Durkheim hem devlet gücü ve toplumu insanın üstünde ve ötesinde görür, hem de bu gücün ideolojisini egemen gerçek olarak Kabul eder.

Weber'e göre sosyolojinin somut gözlem konusu insan eylemleridir. Eylem, eyleyen veya eyleyenlerin bu eyleme öznel bir anlama ile bağlı oldukları sürece insani bir durum ifade eder (Dışa vurulmuş bir tepki veya içte oluşmuş bir hal olarak, örneğin; bir şey karşısında suskun kalma ya da olup bitenlere göz yumma gibi). Eylemin belirleyicisi, yönlendiricisi olan şey, eylemde bulunan insanın eylemi sırasında bu eylemini etkilemiş

olan şey, eylemde bulunan insanın eylemi sırasında kendisine bağlanan sübjektif anlamdır (Kızılçelik,1992: 147).

Sosyoloji, akışı ve etkilerinin rastgele bir açıklamasına varmak için toplumsal eylemin yorumlayıcı bir biçim anlaşılmasına çalışan bir bilimdir. Ampirik süreçlerin, tür kavramların genelleştirilmiş tek şekillerini oluşturmaya çalışır. Sosyolojik açıdan her eylem toplumsal değildir. Toplumsal karakter ancak eylemin başkalarına yönelmiş öznel bir edinim anlamı oluşmasıyla ortaya çıkar. Yalnızca kişinin kendisinin bildiği bir durum diğerlerince anlaşılmaz ise bu eylem toplumsal değil, bireysel eylem olur (Özlem, 1993:52). Weber'in nedenleri bakımından dört kategoriye ayırdığı sosyal eylemin ideal tipleri şu şekildedir (Aaron, 2010: 458-459):

Amaçla ilgili akılcı Davranış: bir kimsenin bir işi yapmakta amacının ne olduğunu düşünüp tasarlaması ve bu amacı gerçekleştirmek için araçları düzenlemesi şeklinde tanımlanır.

Bir değerle ilgili akılcı davranış: bir kimsenin sahip olduğu değerler söz konusu olduğunda, o değere sadık kalma gerekçesiyle, tehlikeyi göze alması ve bu suretle de akıllı davranmasıdır.

Duygusal ya da Heyecana Bağlı Davranış: Weber'e göre bu davranış tipi öznenin bizat kendi bilinç halinin yahut karakterinin direk olarak belirlediği davranışı ifade eder. Davranışın oluşmasında etkili olan tamamıyla duygusal tepkiler olmaktadır.

Geleneksel Davranış: buradaki davranış; alışkanlıklar, adetler, inançlar, normlarca belirlenmiş, olan davranış biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bu tarz eylemler çoğunlukla alışılmış, tahriklere karşı otomatik tepkiler niteliğindedir. Weber'in üzerinde durduğu bir diğer husus toplumsal ilişki tipolojisidir. O'na göre; toplumsal ilişki taşıdığı anlama göre birbirlerine karşı veya karşıt durumda bulunan ve bu durumuyla birbirlerine karşılıklı olarak yönelmiş değişik olgu tarzları demektir.

Tomanbay'a göre kültürleşmeyi bu şekilde açıklar, iki kültürün yahut iki tültüre sahip olan kişilerin, karşılıklı olarak iletişime giren bireylerin birbirlenin kültüründen etkilenebilmek şeklinde tanımlanmaktadır(1999:169). Külltürleşme çeşitli kültürlerin bir araya getirne ara getiren gruptur. Farklı kültürlerdeki bireylerin bir araya oluşturan bir grup kavramı kültürleşme kavramıdır. Grupların ilk etapta bağlantı kurma

nihayetinde kendi kültüründen yada diğer kültürden oluşan farklılıklar boyutunda antoproji biliminden meydana gelmış bir yaklaşım ‘’kültür’’ olduğu ifade edilmektedir. Başka yazarlara göre kültürleşmenin insanların ve grupların kültürel temas hallerinde adaptasyon sağlamaktadır’’. Kültürel temas, bireylerin karşılıklı etkilenmek durumundalar. Ön yargı ve gruplarası ilişkiler, etnik kalıp yargılar gibi etken adaptasyon sürecinde sosyal, psikolojik, bakımından çok fazla araştırma yapılmıştır. Ama kültür temasları oluşan şartları oldukça değişik olabilmektedir. Mesela uluslararası öğrencilerin, başka ülkede çalışan bireyler ve yöneticiler, mevsimlik göçmen işçiler, diplomatlar ve bayancı öğretim görevlilerin, sığınma hakkına sahip olan bireylerin deneyimleridir.

Geçmiş yüzyılların bugüne kadar oluşan gelişmeler, finansal gelişmeler, iletişim, kültürel, soyal ve tüm sayıdımız alanda yaşanan gelişmeler, çeşitli ortamın üyeleri olan bireylerin süreli olarak uzun veya kısa temas olmaları sonucu ortaya çıkarmaktadır. Finansal, eğitim, göç gibi nedenlerle insanlar başka ülkede hayatlarını sürdürmek zorunda kalacaktır. Mesela bu Amerika, Kanada, ingiltere ve benzeri göç alan ülkeleri ve son zamanda göç alan Türkiye ve benzeri ekleyebiliriz. Özellikle Türkiye coğrafya yakınlığı ve bağı olan ülkelerin gençlerine sunduğu fırsatlar sayesinde kültürel temas, kültürlerlarası etkileşim ve iletişim artmasına büyük değişiklik varılmaktadır. Bunun gibi değişiklikler yeni çevreye giren bireylerine adapte olmalarını sağlayan kültürleşme, entegrasyon, uyum, gibi yeni yaklaşımları toplumlarda gündeme getirilmiştir. Bu durum her yeni ülkeye giden herkes belli bir süreliğine yeni tanıdığı ülkeyi adaptasyon sorunları ile karşılacaktır.

Terzan’a göre kültürleşme başka bir kültür ile ilişki veya alışveriş sonucu meydana gelen her kültürel değişmesi demektir. Başka ülkede uzun zaman yaşayan insanların ve gruplarda gözlemlenen değişimler kürtürleşmesidir. Bu bağlamda Türkiye’ye gelen uluslararası öğrencilerle Türk öğrencileriyle arasındaki ilişkiler, aynı ortamı paylaşmalrından dolayı bir kültür değişim ortaya çıkmaktadır. Kültürleşme değişimi ise, insanların hayat tarzlarını oluşturmak. Giyim, yemek kültürü, tutumu ve dinsel inancı gibidir (Terzan, 1984:5).

2.3. Kültür

Durkheim kültürü bu şekilde açıklar, kültür doğal bir kolektivitenin derin değer, inanç ve sembolik sistemlerini bütünsel olarak kapsayan, ortaya çıkan bir temsiller ağıdır. Yakınlığı toplum, bireyleri ayrılmaz bir şekilde kendisine bağlar ve (en açık biçimde ilkel durumda) toplumu temsil etmektedir. Durkheim'in kültür portresi genellikle şu şekilde eleştirilir:

a) Bütünsel: kesintisiz ve homojen, bölünme veya çatışma yok,
b) Şeyleştirilmiş veya hipostazlaştırılmış insanların ve toplumun dışında konumlanmış,
c) Deterministik insan ajansı için çok az yer bırakıyor. Daha sonra tartışaçağı gibi, bu atıflar bazen onun çalışmasını yalnış karakterize eder.

Yine de durkheimci model, archer'ın (1985), Swilder'in (1986) ve diğer son zamanlardaki görüşlerle keskin bir tutarsızlık oluşturuyor. Kültür, insanların yaşamlarında başa çıkma stratejileri olarak seçici ve uyarlanabilir bir şekilde uyguladıkları, gevşek, yarı-tutarlı bir araç takımı olarak sosyal yaşamda gezinmek (DiMaggio, 1997) ikinci çerçevede, kültür ne parsoncu programlamadır. Sosyalleşme mekanizmasının bir yaşama'' sahip olan güç. Bunun yerine, kamuya açık anlamlar ve tercihler seçici ve proaktif olarak bir araya getirilmiş ve farklı eylem yolları izler ve gruplar tarafından benimsenmiştir.

Durkheim toplumsal değerleri (kültür ve iletişimi) model oluşturan ve toplumsal bakımdan denge sağlayan güçler olarak görür. Bu değerler kişilerin topluma bağlanmasına ve toplumun dayanışmasına katkıda bulunur. Durkheim çağdaş toplumun hastalıklarının nedenini ahlakta bulur. Toplum ekonomik yoksulluktan değil telikeli ahlak yoksulluğundan acı çekmektedir. Buna ek olarak, Durkheim ticari ve endüstriyel meslekler için bir ahlak sisteminin kurumlaştırılmasını savunur. Düzen için ordudan ve ahlak için kiliseden örnek alarak kapitalist ekonominin yeniden düzenlenmesini öngörür. Bu da işçi ve işveren temsilcilerinin oluşturduğu profesyonel örgütle sağlanacaktı. Bu işlevi topluma ahlak disiplin ve toplumsal bağlılık vermekti. Durkheim'a göre belli bir bölgede birbiriyle ilişkide olan kişilerin sayıları artar. Durkheim buna ahlaki yoğunluk adını verir. Bu yoğunluk doğal olarak açıklanamayacak biçimde taşıma ve iletişim araçlarında kendini gösteren maddi yoğunluk ile bağlıdır.

Artan kalabalık yaşama savaşını daha da acımasız hale getirirken, artan iş bölümünü belirler. Insanların bulundukları bölgedeki durumlarına ve iletişim yollarının sayısına ve doğasına göre değişen, birleşerek ortaya getirdiği sistem toplumsal yaşamın üzerinde yükseldiği tabanı oluşturur.

2.4. Kültürel şok

Yeni Kültüre giren bireylerin uyum süreçlerinde meydana gelen zorluklar, ve gösterdiği tepkilerin kültürel şok olup bu güçlükle, sıkıntılar belirtmektedir. Tomanbay'a göre kültür şoku 2 kültürün birbirlerine. Bir kültürün aniden diğer Kültüre geçiş sırasında beklenmeyen kültür özellikleri ve ürünleri ile karşı karşıya kalındığında kendi öz kültürel özelliklerde, davranış tarzı, düşüncesinde zaman alınan bir "alabora" olarak adlandırılmaktadır. Özellikle son zamanlarda uluslararası öğrencilerin hiç tanımadık yahut çok az tanıdığı bir ülkeye eğitim amacıyla gitmektedirler. Bununla birlikte öğrenim süresince o ülkede yaşamaktalar. Türkiye'yi örnek alacak olursak lisans için gelen öğrenciler yaklaşık 5-6 sene burada yaşamak zorunda kalıyorlar. Mesele 4 yıllık bir linsasn programı, bir sene Türkçe hazırlığı üstelik bazen ingilizce de gerekmektedir. Bu durumda tanımadıkları ülkenin eğitim sistemine adaptasyon olmak ile kalmamak aynı zamanda hemde yeni topluma uyum sağlamakla mücadele etmektedir (Otnar&Dig,2002: 38). Buna ek olarak toplumun ve ailelerinin ve toplumun beklentisinin üzerinde hissetmenin beraberinde gelişimin meydana getirdiği güçlüklerle mücadele etmek gerekmektedir (Akt: çöllü ve ÖZturk, 2010 : 223-224). Kültürel şok kavramın tanımı: tanımadık bir ortamda veya ülkede hayatın ruhsal, psikolojik sağlık üzerinde olan etkisi olarak açıklamaktadır. Kültürel farklılıklar insanın uyum zorlukları ile mücadele etmesine sebep olmaktadır. Varsayımlar kendi öz kültürü ile yeni tanınan kültür ile benziyorsa çok fazla uyum sorunu yaşamazlar aksine benzemiyorsa ciddi bir uyum meydana gelmektedir.

Uluslararası öğrencilerin adaptasyon ile ilgili BERG'e göre kültürel şok bu şekilde açıklar: Yabancı bir çevreye de yaşayan insanların uyum sorunlarını ele almaktadır. Kültürel şokun temellinde, insanın tanımadığı bir toplumda olmanın zihinsel ve duygusal problem yol açar, strese sebep olmaktadır.

2.5.TOPLUMSAL İLETİŞİM

Şikago okulu iletişim çalışmalarında, Okul'un bu tavrı, sosyal teoride iletişimin keşfine işaret eder. John Dewey'in çok alıntılanan''toplumun, sadece iletişim (transmission) ve iletişim (communication) aracılıyla değil, fakat iletişim ve iletişim içinde var olduğu söylenebilir.'' Tümcesi şikago okulu'nun toplum içinde iletişimi ne kadar merkezi bir konumda ele aldıklarını özetlemektedir. Okul'un sözünü ettiği iletişim kavramı toplumsal bir uzlaşıya ulaşmayı olanaklı kılan, çoğulculuğu destekleyen, bir liberal değerlerden doğan ve onların devamlılığını sağlayan bir iletişimdir. Burada sözü edilen ''amaç'' olarak toplumda iletişimdir. Iletişimin, bu düzeyde bir kavram, onu, toplumsalın varlığı devamlılığı ve düzeni için oldukça merkezi bir konuma çekmektedir. Park'ın özellikle gazete üzerine çalışmalarını saymazsak şikago okulu'nun kitle iletişimi analız yapmaktan çok iletişim kavramını sorunsallaştırdığını söylemek mümkündür. Temel kaygıları, sistemle uzlaşmaktan çok yeni biçimlenen toplumsal düzeni anlamak olan bu sosyolloglar jenerasyonu, kitle iletişim araştırmalarında eleştirel diye niteleyebileceğimiz ilk perspektifi ortaya koymuşlardır. Onlardaki iletişim kavrayışı, toplumun tüm katmanları arasındaki bir diyalog süreci ve bunun sonucunda ulaşılan uzlaşıya işaret etmektedir. Böylesi bir yaklaşım, varolan düzeni sürdürmeye yönelik olarak nitelendirilmekten çok; bireyleri toplumun aktif ajanları olarak kabul eden ve aradaki dönüştürme potansiyelini gören bir yaklaşımdır.

2.6. Sosyo-kültürel adaptasyon/uyum kavramı

Adaptasyon kavramı, psikolojik ve sosyo-kültürel adaptasyon olarak 2 ayrılmaktadır. Psikoloji adaptasyon ruhsal bozukluğu gibi daha çok psikolojik haline dikkate alınmaktadır. Sosyo-kültürel adaptasyon ise sosyal durumlardan ilgilenmek, bireylerin günlük rutinleri gibi daha toplumsal konularla ilgilendirmektedir. Sosyo-kültürel adaptasyon özellikle aile yaşamı, okul, iş yerlerinin, insanların günlük sorunları ele almak ve toplumsal psikolojik bağlantılı sorunların tüm şekliyle tanımlanmaktadır. (Berry, 1997: 14). Yaklaşımların isminden de anlaşılacağı gibi sosyo-kültürel adaptasyon, uyum sürecinde bireyin daha çok sosyal yaşamı algı anlayış ve ona kavramıyla ilgilenirken psikolojik adaptasyonu ise daha çok kültür ile ilgili bireyin iç dünyasındaki şartlarla ilgilendirmektedir.(Balcı, 2011: 99). psikolojik sorunlar daha çok

temas sonrası çoğalır ve zamanla düşme eğilimindedir. Ancak sosyo-kültürel adaptasyon vakitle doğrusal bir gelişim göstermektedir. Adaptasyonu etkileyen faktörlerin analizi genellikle tutarlı bir şablona uyar: iyi bir fiziksel uyumu kişilik değişkenleri hayat değiştiren olaylar ve sosyal yardım tarafından belirlenirken iyi bir sosyo kültürel adaptasyonun iki yönü de genellikle kültürleşme stratejilerinin bütünleşmenin başarılı takibi ve minimal kültür uzaklığıyla tahmin edilmekte (Berry, 1998: 15). Adaptasyon sürecinde etkili olacaktır. Yani içinde bulunan yeni kültürün, kişinin sahip olduğu kültürle benzeşmesi adaptasyonu kolaylaştırabilir. Sosyo-kültürel adaptasyon ile zamanın doğru ilerlemesine katkı yaparak. depolanmasını sağlamaktadır. Çeşitli kültürlerin içinde olan insan veya kişiler uyumlarını farklı davranışlar ile karşılaşmak, durum, olaylar bireylerin adapte olmalarını sağlayabilmek veya uyumlarını olumsuz etkileyecek uyumlu olmamalarına sebep olmaktadır. Balcı ve Gülnar (2011: 110) Sosyo kültürel adaptasyon sürecini etkileyebilmesi beklenen değişkenleri bu şekilde sıralanmıştır.

1.kültürel tutumlar: kültürel kimlik ve stratejileri,
2. Psikolojik adaptasyon: yaşam doyumu seviyesi ve depresyon,
3. İnsanlar arası iletişim: grup içi ve grup dışı davranışlar, ev sahibi ve etnik arkadaşlık sağları,
4.Kitle iletişim ve internet araçlarının kullanımı: kitle iletişim kullanım türü ve miktarı ve internet araçlarının kullanım motivasyonu,
5. Kişisel farklılıklar: kültürleşme öncesi değişkenler ve demografik değişkenler.

Değişkenler ev sahibi kültürü ve kültüre mensup bireylerin alışkanlıkları etkilenmektedir. İnsanların uyum olabilmesi konusunda ortama bağlıdır, yani toplumun davranış biçimlerini, misafirperverliğini, düşmanca olan davranışlara bağlıdır. Kültürel uyum ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda üç iletişim kavramı vardır. Şunlar adaptasyon aşamasındaki kişiler ya da çevresel etkileri vurgulamanın seviyesine bağlayarak farklıdır. Diyalektik perspektif ve bağlamaları birleştirmektedir. Sosyal bilim kavramı göçmenin bireysel karakterlerinin rolünü vurgulamaktadır. Yorumlayıcı kavramı ise göçmenin uyum bağlamındaki deneyimine odaklanmaktadır. kritik kavramı ise kültürel etkileyen çok büyük bağlamı rolünü keşfetmektedir: sosyal kuramlar, politika, ekonomi ve tarih yapılar gibidir(Martin ve Nakayama, 2010: 320).

Sosyo-kültürel uyum, kültürel azınlık üyelerinin ana akım kültürün belli özelliklerini benimseyip yeni hayatlarına uygun bir şekilde yaşamlarını sürdürmelerini içermektedir (Berry ve ark. 2011). Sosyo-kültürel uyumun, kültürel azınlık üyelerinin yeni günlük yaşamlarını olumlu ve olumsuz yönleriyle yönetebilme kapasitesi olduğu da söylenebilir (Aycan ve Berry 1996, Ward ve Rana Deuba 1999, Berry 2006). Bu durum, ana akım kültürü öğrenme ve sosyal beceriler kazanmayı da içermektedir (Ward ve Kennedy 1999). Özelliklerini hem de günlük sorunlarla baş etmeyi öğrenme becerilerini bünyesinde barındırmaktadır. Berry (1997), sosyo-kültürel uyumu kapsamını bireylerin aile, iş ve sosyal hayatlarındaki sorunlarla başa çıkma becerilerini de işin içine katarak genişlemektedir. Sosyalizasyon kelimesi kişinin içinde bulunduğu toplumun normları ve değer, inanç ve davranışlarını öğrenmek ve kendisi o gruba dahil hissetmek, insanların ve değer, inanç ve davranışlarını öğrenmek ve kendisi diğer yandan kişisel kimlik kazanması doğumdan ölene kadar devam eden bir zaman olarak değerlendirilmektedir.

Gökçe ise sosyalleşme kişinin bulunmuş olduğu çevrenin alışkanlıkları, değerler, davranış tarzları, norm ve dinsel inaçları öğrenip ve uygulanması aşamasıdır. İnsanların biolojik içgüdülerinin çevrenin normları ve davranış tarzları içine yerleşmesine destek olmaktadır. Sosyalleşme bireylerin çevreye uygun davranabilmesini sağlamak için en sonunda topluma yer vermektedir(1984: 5). AKT .: Başaran Toplumsallaşma; insanların, kendi kümesi içinde veya kültürün içinde yaşayan bireyleri gibi davranmayı öğrenilmektedir(1991: 129). Kongor ise toplumsallaşma aşaması, bireylere; hayatında olan nevren ve toplum ile ilgili anlayış kazandırması, yaşanılan çevreye bağlanma, çevredeki diğer kişilerle ilişkisine yada hayatına anlam kazandıran bir işleyiş içermektedir(1981).

2.7.Uyum ve kültürel sorunları

Yurtdışına giden öğrencilerin ilk karşılaşacağı şey gidilen ülkenin kültürü ve hasip olduğu kültürün farklı olmasıdır. İçinde olduğu toplumun hava şartları ve yemek kültürün dışında toplumsal normları ve dinsel inançları ve yaşam tarzına uyum sağlamasına zaman gerektirmektedir. Öğrencinin alışmış olduğu toplumun aniden değişmiş olmasının ve yeni topluma alışmak zorunda kalması öğrenciye psikolojik değişme ile sonuçlanılmaktadır. Bu süre zarfında öğrenci bulunduğu toplumun kültürüne ne kadar kabul etse akademi ve topluma uyumasını kolay olacaktır. Öğrenci ülkesinden daha iyi ekonomik ve yaşamı iyi olan, gelişmiş bir ülkeye gittiğinde,zayıf

moralve yetersiz yaşaması veözgüven ile mücadele edebilme kabiliyetinin olması zor olabilmektedir.

Kültürlerarası adaptasyon becerisi modern ve dönüşüm eksenli yapılarda özellikle de uluslararsı sahalarda çalışma halinde kalan bireylerin ihtiyaç duyduğu kişinin davranışsal durumları yoluyla ifade edilmektedir. kültürlerarası beceriler, sıklıkla kişinin davranışsal durumları yoluyla ifade edilmektedir. Kültürlerarası uyum bakımından başarılı bir kişi tanımlandığında; saygılı, esnek, sabırlı, ilgili, meraklı, açık, empatik, mizah duygusuna sahip olma, belirsizliğe karşı tolerans gösterebilme, motive olabilme ve bireyleri hemen değil de belirli bir zaman sonra değerlendirebilme en önemli belirleyiciler arasında olmaktadır (Bozkurt, Doğan ve kara eminoğulları, 2009:333). Kültürel adaptasyon kişinin yeni çevre ve kültürel sahasına girişiyle ortaya konulan bir dönemdir. Bu süreçte;

a- Genel sorunlar: yiyecek-içecek, kişiler arası iletişim, birey olma, statüyü koruma (ben olmaya karşı yapmak zorunda kaldıkları),

b- Eğitim sistemi: akademik entegrasyon, tercihler, kaynaklara ulaşma, akademik danışmanlık, sınıf atmosferine uyum, öğretim elemanları ile iletişim ve

c- Kültür şoku: bilindik bir çevreden bilinmeyen bir çevreye gelindiğinde bireyin duygusal dengesini kaybetmesi ve acı çekmesi, kimlik krizi, iletişimin kırılması, davranış bütünlüğü ve sırasının kaybolması sorunları yaşanabilir.

Bir kültür içinde kendi kültür şoku bireyler tarafından yeni bir kültür içinde kendi kimliklerinin yerini anlamak, iletmek ve doğrulamak için bilinen ve aşına olunan kültürel referansları kullanamadıkları zaman ortaya çıkan geçici fenomenolojik durumdur (Cameron'danakt: Nkoko, 2016: 19). Bu çalışmada kültür şoku uluslarası öğrencilerin ev sahibi ülkedi genel tecrübelerini ve karşılaştıkları zorlukları özetlemek için kullanılmıştır. Pusch'un çalışmasında atıfta bulunulan antropolog Oberg'in 1960'lı yırllarda yaptığı bir çalışmada kültür şokunun altı anahtar özelliğini belirlenmiştir. Bu özelllikler sırasıyla bilinmeyen durumlara gereken uyum sağlamak için sarf edilen çaba sebebi ile gerilmek, arkadaşların, statünün, uzmanlık alanının ev sahip olunan şeylerin kaybedilmişliği duygusu ve bunların yoksunluğu; yeni kültürü reddetme ya da yeni beklentiler, değerler, duygular ve öz kimlikte karmaşa; yeni kültürün farklılıklarının ayrımını gördükten sonra yabancılaşmatırılma durumu ile başa çıkılamamasından dolayı ortaya çıkan şaşırma, kaygı ve hatta iğrenme, isyan etme duygularıdır(Nkoko, 2016:19).

2.8. Kültürlerarası iletişim kavramı

Kültürlerarası iletişim iki kavramlar tanımlanabilir, Kültür ve iletişim. Kültür kelimesi bir ulusu veya bölgeselde var olması büyük grupların ortak yaşam süreçlerine temsil eden nokta veya sınıf, kültürel antropolojik olarak kültürel algısını takip ederek kullanılmaktadır. Zaman geçtikçe kültür algısı da yükselecektir. Küçük gruplar alt kültürlerini ve diğer sosyolojik grupların içerecek bir şekilde varmaktadır. Bu kültür algısı bireylere tüm iletişim karşılaşmalarının kapasitesi olarak kültürlerarası olmasına izin vermektedir. Farklı kültürlerarası heterojenlik seviyesiyle Gdunkunt ve Kim 2003 yılında yabancı yaklaşım kullanılmıştır ona göre, farklı türlerdeki kültürlerarası durumları birleştirmek için gruplar arası, ırklararası, etnikler arası, şeklinde sıralanmaktadır. Kültürel çeşitleri insanlarla iletişim ve adaptasyon için kültürlerarası iletişim döneminde ortaya çıkan önemli kişilikleri anlamaktadır. Kültür ile iletişim ne kadar birbirleri ile bağlantılı olsa bile aralarında karmaşık ilişkiyi anlamak için bu iki kavramın karakteristik özelliklerini ayrılmak gerekmeketedir. Kültür elastik bir yaklaşım olup çok fazla anlam yüklenmiştir. İletişim de dinamik bir alan olup yoruma açıktır (Ting-Toomey, 2005: 26-27). Kültür ve iletişim yapısı içindeki doğasından kaynaklanır. İletişim denilen eylemin gerçekleşmesinin altında yatan sebepler karmaşık olmaktadır. İki dinamik yapısının birleşip yeni araştırması rastgeledir. İnsanlarını besleyecek ileriye doğru bu alan kimi zaman farklı problemlere sebep olmakta kimi zaman da insanların besleyecek daha birleştirici çevreler hazırlanmaktadır.

2.8.1. Sosyo-kültürel adaptasyon ve iletişim

İletişimin tanımı en kolay ile tanımlama yapılırken iki insan arasında farklı araçlarla gelişen duygu, düşünce, davranış gibi olarak tanımlayabiliriz. Uyum döneminde muhakkak iletişim araçları ile sağlanır ve bu dönemi başlamasına ve devam etmesine sebep olan iletişimdir. Sosyo-kültürel adaptasyonda iletişim dönemi insanlarla ve kitle iletişim araçları ile sağlanması için iki yaklaşımdan bahsetmektedir. Bir diğeri kültürlerarası iletişim eklenerek tanımlanmıştır. İnsanlar farklı bir kültür içinde olduklarında şu iki iletişim sürecinden de faydalanmaktadır. Daha fazla sosyal kültürel ortamı olmayan insan öncelikle kitle iletişim yararlanarak o kültürün içine dahil çalışmaktadır. Genellikle böyle olmamaktadır. Kişilerarası iletişimi yüksek olan veya o kültürle ilgisi az ya da çok olan birey o kültürde uyum süreci daha hızlı gerçekleştirilebilmektedir. İnsanın içinde bulunduğu psikolojik durumlar bu konuda çok

önemli olmaktadır. Adaptasyon sağlama sürecinde insanların sahip olduğu orijinal kültürün özelliklede etkileyebilmektedir. Daha kapalı bir kültür özelliğinden gelen insanlar kültürel adaptasyonunda sıkıntı yaşayabilir ya da tam tersi de olabilir; ilişki içinde olduğu yeni kültürün özelliklerine adaptasyon sürecini sıkıntıya sokabilir. Bazı çevrelerde yabancı birini hem kabullenme gibi bir durum söz konusu ile birey bu konuda bireyler arası iletişim yerine başka bir iletişim aracını tercih etmektedir. Yaşanan tüm süreçlerde bireyler sosyal ve psikolojik olarak adaptasyon yakalayıp daha sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturacak uyumun gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

2.8.2. Sosyo-kültürel adaptasyon ve bireyler arası iletişim

Tüm araştırmacılar kültürleşme ve iletişim arasındaki derin bağ olduğu noktasında hem fikirdir. Kim, (1988 Aktaran HWANG ve He, 1999:7) bu alanın çok önemli çalışmacısı olan Kim göçmenin başarılı adaptasyonun sadece ev sahibi çevre ile başarılı bir iletişim konsepti sayesinde olduğunu vurgu yapmaktadır. Kültürleşme ile iletişim birbirlerinden ayrılmaz bir süreç ve bir insanın iletişim özellikleri onun kültürleşme becerisinin gösterilmektedir. Kim(1977 Aktaran HWANG ve He,1999: 6). Koreli göçmenler üzerinde yapılan araştırmalarda iki önemli hipotezi vurgu yapmaktadır.

1. Daha fazla ev sahibi iletişim yetenekleri, yüksek ev sahibi kitle iletişim kullanımı
2. Daha fazla düzeyde ev sahibi insanlar arası iletişiminde bulunma,
3. Daha fazla ev sahibi kitle iletişimi kullanımı, kim (1988 aktaran Hwang He, 199:7). Yapılan araştırmalarda görüldüğü üzere insanlar arası iletişim, adaptasyonu sağlamasında diğer iletişim araçlarına çok büyük bir öneme sahiptir.

2.4.3. Kültürel farklılıklar

Öğrencinin gelişi ile beraber rahat hissetme durumu, pozitif algılama ile başlar. Akabinde ilk altı ile onsekiz arası zaman içerisinde pozitif düşünceler negatif düşünceye dönüşür bu durumda öğrenci mutsuz hissetme, kendini yalnız hissetme gibi durumlar ortaya çıkmaktadır. Bu düşünceler 1-5 yıla kadar devam etmektedir. Daha sonra öğrenciye rahatlama gelir ilk başlarda gibi tekrar pozitif düşünmeye başlar, bu üç aşamadan oluşan Ucurve olarak adlandırılan Lysggar'dan aktaran güçlü, 1996: 3). Farklı ülkelerden öğrenciler, kültürler arasında hareket halinde olan bir grup olarak, son yıllarda giderek daha fazla ilgi çekmektedirler. Ülkesi dışında eğitimini devam eden

uluslararası öğrenci olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmanın odaklandığı konu uluslararası öğrencilerin yeni tanıdığı ülkeye uyumunun ne olduğu öğrenilmektedir (AKT: Gülnar ve balcı 2010:450). Tomanbay'a göre Kültürel adaptasyon toplumun farklı kültürelere sahip insanları ve farklı kültürel ve farklı ortamın kişiler arsında, sahip olduğu değerler açısında var olan dengeli ve kendisi ile barışık ilişki biçimidir.

Çeşitli ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerinin kültürel adaptasyonu ile ilgili Amerika'da yapılan çalışmada sosyo-kültürel adaptasyonu ile alakalı kavramlar açıklamaya çalışılmıştı topluma adaptasyon esnasında zamana ve mekana göre farklılıklar gösterilmektedir. Ayrıca bu durum U EGRİSİ kavramı ile açıklanmaktadır.

2.8. kültürleşme stratejileri

Kültürleşme terim sadece yabancılar üzerinde incelenmektedir. Bir yandan yabancıların kültürleşme stratejileri diğer yandan ise ev sahibinin kültürleşmesi üzerinden değerlendirilmektedir. Bu konuda kültürü yeni tanıyan yabancılar açısından bakıldığında kültürel stratejiler şu şekilde sınıflandırılmıştır.

1. **Marjinalleşme; 2. Asimilasyon; 3. Bütünleşme/Entegrasyon; 4. Reddetme.**

- **Marjinalleşmen:** Ev sahibi kültürün misafir kültürün diğer bireylerden uzak yaşamasına sebep olmasından marjinalleşme ortaya çıkar. Marjinalleşme kişilerin ve üyelerin baskın kültürü veya göçmen kültürü ile arasındaki ilişkiyi zayıf gösterdiklerinden ortaya çıkmaktadır.
- **ASİMİLASYON:** Asimilasyon bireylerin yeni tanış kültürün benimseyip ve kendi orijinal kültüründen vazgeçmek olarak tanımlanmaktadır.
- **Bütünleşme:** Bütünleşme kişinin çift kültürün aynı anda sürdürdüğünü göstermektedir. Yani kişinin hem orijinal kültürü hem de yeni kültürle olan etkileşimi olarak tanımlamaktadır.
- **Reddetme:** Asimilasyonun aksi olarak düşünebilir, kişilerin kendi kültürlerini sürdürmek istedikleri ve hem de toplumsal etkileşimde bulunmama isteğidir. Kendi orijinal kültürüne çok bağlı kişiler, kültürlerinin normlarını ve inançlarını dikkate alarak ev sahibi kültürüne uygun davranmaktadır.

2.9. Uyum diğer etki eden faktörler Psikolojik

Stres terimi bir organizmanın psikolojik bir vaziyet olarak değerlendirilmektedir. Toplumsal kaynaklı stres faktörler ve normal fonksiyonların sürdürebilmesi için ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bundan dolayı stresle mücadele sürecinde yeni durumu yeterli uyuma varabilmesine kadar kontrol edilmelidir. Kültürleşme stresi içerisinde de birçok stresi biçimleri vardır onlar küreselleşme kaynaklı bir stres şekilleridir. Genel olarak çeşitli göstergeleri vardır. Bunları bir örnek ile açıklayacak olursak küreselleşme esnasında düşük akıl sağlığı durum (depresyon, marjinalleşme veya dışlanmış hissetme, psikolojik semptom durumunun belirginleşmesidir). Kültürleşme, stresin sonucu olarak yetersiz uyumu ortaya çıkabilir. Kişilerin sağlıklarını etkileyebilir**.** Ailevi sorunlara sebep olabilir. Hata okul ve iş sorunlara kadar uzayabilir. Kültürleşme strtesini tanımlamak için şu değişimler sistematik bir şekilde kültürleşme sürecinin bilinen özellikleriyle bağdaştırmalıdır (Berry, 1992: 8). Berry çekim (1988): tarafından yapılan bir araştırma da kültürleşme stresini ortaya çıkan kültürel ve psikolojik faktörleri belirlemeye çalışılmıştır. Sorunların genellikle kültürleşme sürecinde meydana gelen olarak ifade etmişlerdir. Ancak şunları kaçınılmaz değildir ve kişi ile grubun farklı kişilik özelliklerine bağlıdır. Kültürleşme bazen bir kişinin yaşam şartlarının bozabilir bazen de iyileştirir. İnsanın yaşayacağı deneyim diğer değişkenlere bağlıdır, bunlar kültürleşme ve stres arasındaki ilişkiyi yönetir. Balcı ve Gülnar'in (2011:136-137) özetlerini bakılacak olursak:

- Depresyon ve kültürleşme arasındaki negatif ilişkileri
- Depresyon ile algılanan destek arasındaki yeni negatif ilişkileri
- Depresyon ile ev sahibi internet kullanımı arasında yeni negatif ilişkileri
- Depresyon ile psiko-sosyal uyumu arasında yeni negatif ilişkileri
- Depresyon ile Sosyal-kültürel arasında yeni negatif ilişkileri

III. BÖLÜM

3. FRANSA, TÜRKİYE VE ÇAD İLİŞKİSİ, YÜKSEKÖĞRENİM SİSTEMİ VE ÇAD'IN SOSYO-KÜLTÜREL YAPISI.

3.1.1. Çad'ın sosyo-kültürel yapısı

Çad'ın yakın bir döneme kadar 1970'ten önce bir toplumsal uyuma sahipti. Farklı gruplar, kültürler, dini oluşumlar insanlar arasında uyum ve iş belirliğinin önem kazanmasına zemin hazırlamaktaydı. 1940'lardan 1979'a kadar Çad toplumunun farklı bir kültür ve etnik grup olarak aynı yerde yaşadığı ancak aralarında düşmanlık veya çatışma olmadığı görülmektedir. Bununla ilgili, Çad'a farklı sosyal grupların ilk göç hareketrlerinin 1910 yılında başladığı söylenmektedir. Göç edenlerin bazıları ticaret için (Müslüman etnik grupları: Haoussa, Toundjour VS.) ve bazıları idare, askerlik ve yöntem için göç edip yerleşmişlerdir. (Kimitene, 2017, s. 86 VE 87). Buna bağlı olarak, Fort-Lamy'de (eski-N'Djamena) her grubun kendi yaşam tarzını ortaya koymakta ve bununla uyum sağlamaktadır. Bu nedenle, çeşitli Afrika şehirlerinde olduğu gibi Çad'ın başkenti olan N'Djamena'da tüm sosyal grupların barındırıldığı görülmektedir. Ayrıca N'Djamena Çad'ın en kozmopolit bir şehir ve öğrencilerin de çoğunlukla o şehirden gelmekteler. yaptığımız anket uygyulama sonucu bize göstermiştir. Çad'da resmi dilleri Fransızca ve Arapça olması ve onun dışında 200'den fazla yerel dilin konuşuluyor olması (her etnik veya sosyal grubun kendine ait dili mecvuttur). Üstelik herkes tarafından konuşulan Çad-Arapçası mevcut, neredeyse toplumun 75% kişi tarafından ortak dil olarak konuşulduğu söylemek mümkündür. Bu süreçte sosyo-kültürel farklılıklar açısından bakıldığında Müslüman etnik grupların halı üzerinde oturup sohbet ederken, Hiristiyan etnik gruplar, çoğunlukla sandeleste oturarak sohbet etmekteler.

3.2. ÇADLILAR GÖZÜNDE TÜRTKİYE

Corona virüs pandemiden bu yana muhtelif illerde eğitim gören öğrencilerin % 60-70 İstanbul'da bulunup çeşitli yerlerde çalışıyorlar. Üniversite yılları boyunca İstanbul'da olup başka şeylerle uğraşarak derslerine sınavdan sınava gittiği gözlenmektedir. Hata İstanbul'da kendi işleri kurarak çalışıyorlar. Genellikle mezun öğrenciler tarafından veya henüz mezun olmayan talebeler tarafından muhtelif şirketler kurup; kargo fırması, Turistik firması (seyahat ve Sağlık turist) olarak açmaktalar. Bunun dışınada bazıları beyaz eşya üreten fabrikalarla anlaşma yaparak onlardan mal alıp Çad'da ihracat etmekteler. Turistik olarak sağlık Turizmi

sektörü için hastaneler ile anlaşma yaparak belli bir komisyon karşılığına çalışmalar yürütmektedir. Nitekim onun dışında otel, daireler ile anlaşma yaparak belli komisyon karşılığına anlaşılmaktadır. Bir diğer husus turistik faaliyetleri, adı üstünde tatil amacı ile Türkiye'ye gelenler için turistik firmaları vizeden, Türkiye'den ayrılıncaya kadar onları yalnız bırakmamaktadırlar. Vize işlemlerinden, otel rezervasyona kadar, hata Türkiye'ye gelince onları havaalanından karşılamak. Bununla beraber onlara otel yahu dairelere yerleştirerek onları rahat etirip ve Türkiye'yi gezdirmektedir. Ayrıca tatilleri sonunda onları yollayarak memnuniyet ile ayrılırlardır. Sağlık turizmi amacı ile gelenrin de aynı eşit şartlarda vizeden Türkiye'den ayrılıncaya kadar asiste edilmekteler. Onlara hastanede yardımcı olmak üzere bir tercüman bulundurmaktadır. Tedavi süreci boyunca yanlarından ayrılmamak üzere Türkçe bilen refakatçi bulundurmaktadır. Sağlık amacı ile gelenler özellikle bayanlar genelde doğum yapmak üzere Türkiye'ye gelmektedirler. Kısacası Çadlı kadınları özellikle parası olanlar (zenginler), her daim doğum için eşlerini yurtdışına gönderilmekte ve şuanki Çad'ın gündemindeki olan ülke Türkiye olduğu için her konuda Türkiye öncelik kazanmaktadır. Eskiden Kuzey Afrika ülkelerine giderken son zamanlarda çoğu Türkiye'ye gelmeyi tercih ederken bir kısmı Fransa'ya gitmekteler. Aynı şekilde tatil amacıyla gelenler, genelikle yeni evlenen çiftler eskiden balayıları için Dubai, Fransa, mısır vb ülkelerine giderken şuanki durum her gençin hayalı Türkiye'de geçirmek istediği görünmektedir. TÜRKİYE Çadlılar için her anlamda vazgeçilmez ve ilk tercih edilen ülke haline gelmiştir. Eskiden sadece ankara, ünlü oyuncular ve Türk dizisi dikkatleri çekerken şimdi Türkiye'ye ait her şey gözlerinden kaçmaz hale gelmiştir. Çad'dan gelenler çoğunlukla Aksaray Avcılar, Bahçelievler (şirinevlerde), Bağcılar, Beylikdüzü, Esenyurt, semtlerde otururlardır.

Bir araştırmacı olarak tatil için İstanbul'a gelen Esenyurtta X otelinde kalan birine ziyarete bulunmuş ve o esnada resepsiyondaki masanın üzerinde iki bayrak mevcut, biri Türk bayrağı yanında dikkat çekilen başka ülkenin bağı vardı. Otel çıkışında lobidaki sorumlu olan kişiye şu soru sorulmuştu, şu bayrak hangi ülkenin bayrağı diye sorulmuş (çünkü ROMANYA'nın bayrağı da Çad'ın bayrağı ile aynıdır). Bu bayrak hangi ülkenin Romanya'nın bayrağı mı diye sorulmuş. Resepsyon'daki adam böyle cevap verdi ''Bu Çad'ın bayrağı'' neden şuraya koyulduğunuz diye tekrar sorulmuştu. Anlaşmalarınız mı var? Adamın cevabı'' Bu bayrak, bize bir Çadlı müşterimizin tarafından bize hediye olarak verildi. Biz onları çok seviyoruz'' semimiyetiyle dile getirdi. Üzerinde bu husus ekledi biz ''has onlar için ayırdığımız 20 odamız vardır''.

Kısacası hem Fransa'daki hemde Türkiye'deki öğrencilerin bu toplumlara alışmakta fazla zorluk çekemedikleri, sadece Fransa'daki öğrencilerin Türkiye'deki öğrenciler kadar çok hareketli oldukları saptanmıştır.

3.2. Fransa, Türk ve Çad'ın yüksek öğretimleri

3.2.1. Eğitim

Durkheim, eğitim ile ilgili görüşü ise eğitimin toplumsal kurumlardan birisi olmasından dolayı eğitimin işlevsel açıdan ele alınması gerektiği konusudur. Temel toplumsal kurumlar toplumdaki birliği ve uyumu korur ve geliştirir. Bu uyum ve birliğin geliştirilmesindeki temel toplumsal kurumlardan bir tanesi de eğitimdir. Durkheim'e göre eğitimin özel görevinin diğer bir ifade ile işlevinin genç kuşağın, metodik olacak bir biçimde toplumsallaşmasıdır. Durkheim bireysel yetenekleri toplumun gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Buradaki amaç öğrencilerde kabul gören değerlerin, fiziksel becerilerin ve entelektüel becerilerin kazandırılmasıdır. Söz konusu bu beceriler bireyden, hem bireyin kendi özel çevresi hemde siyasal çevresi ile etkileşimde olmasını bekler (Durkheim, 2016). Toplumun devamlılığının sağlanması ve toplum içerisindeki uyum Durkheim'e göre ancak bu yolla sağlanır. Bu açıdan bakıldığında topluma ayak uyduran ve ihtiyaç duyulan gereksinimlere sahip olan bireyler hiç kuşkusuz toplumu ayakta tutan ve toplumun şekillenmesinde önemli bir etkendir. Kant ve Spencer gibi bazı düşünürler eğitimin amacının bireylerin yeteneklerini en üst yetkinlik derecesini çıkarmak ve bireyi temel alma düşüncesine karşılık olarak Durkheim, eğitimin amacını genç kuşağın toplumsallaşması olduğu ifade eder (Tezcan, 2005). Diğer bir ifade ile genç kuşakların toplumun istediği biçimde yetişmiş olması söz konusudur.

Bütün bilgiler ışığında nihai yol Durkheim'in eğitim anlayışına çıkar. Durkheim eğitimin tanımını şu şekilde yapmaktadır: eğitim, yetişkin nesillerin toplumsal yaşam için daha olgunlaşmamış kişiler üzerinde uyguladığı etkidir. Eğitimin amacı ise, bir bütün olarak politik toplumun ve çocuğun bilhassa yazgılı olduğu özel toplumsal çevrenin ondan talep ettiği bir takım fiziksel entelektüel ve ahlaki şartları çocuğun içinde harekete geçirmek ve geliştirmektir. Kısacası eğitim, genç neslin toplumsallaşmasıdır. (Durkheim, 2016; 54). Eğitim ile ilgili bu görüşlere sahip olan

Durkheim toplumsal sınıfların eğitimde farklılaşmaya neden olduğunu ifade etmektedir. Bu kısımda Durkheim'e göre eğitimin toplumsal niteliği ve eğitimin farklılaşması ile toplumsal sınıf arasındaki ilişki tartışılacaktır. Ancak öncesinde toplumsal bir etkinlik olan eğitimden önce toplumsal olgu kavramını incelemek gerekir.

Eğitim, göçmenlerin kültürleşme sürecini hızlandıran ve onların ana akım uyumlarını kolaylaştıran en önemli etmenlerden biridir. Göçmenlerin yada kültürel azınlık üyelerinin eğitim düzeyleri yükseldikçe ana akım toplumun dilini kullanma (y ağmur ve van de Vijver 2012) ve yeni dilleri öğrenme (Ataca ve Berry 2002 olasılıkları artmakta, bu ise onların kültürleşme yönelimi olarak bütünleşmeyi benimsemelerini kolaylaştırmaktadır. Lee ve Green (2010) amerika'ya göç etmiş olan eğitim düzeyi yüksek olan Hmongların (güneydoğu Asya'da yaşayan bir halk) eğitim düzeyi düşük olan Hmonglara kıyasla daha çok bütünleşme yaşadıklarını bulmuşlardır. Trebbe (2007) ise Almanya'da yaşayan birinci nesil Türklerin bütünleşme düzeylerinin düşük olduğunu saptamış ve bu durumu söz konusu Türklerin yaşlı, eğitim seviyelerinin düşük ve dil kapasitelerinin yetersiz olmasına bağlamıştır.

3.2.2. Fransa-Çad, Türkiye-Çad yükseköğretim ve öğrencilerin eğitim destinasyonları

a. Çad'ın yüksek öğretim sistemi

Çad'ın yüksek öğretim sistemi lisans, master, doktora (LMD) şeklindedir. Onun dışında enstitüsü diye adlandirilen bazı özel yüksek öğretim okulları bulunmaktadır. Yalnız Enstitülerde BTS (önlisans) seviyeleri de bulunmakta olup ulusal BTS sınavına girilmesi gerekmektedir. Çad'da kızlar çoğunlukla BTS (ön lisans) gibi kısa kursları tercih etmektedirler. Ayrıca 2016 yılında ait raporlarında ulaşılan verilerin toplam sayısı 43.479 kayıt yaptıran öğrenci bulunmakta ve bunların arasında sadece %23'ünün kız öğrencisi olduğu tespit edilmektedir. Çad üniversiteleri ülkedeki tüm krizlerinin yükünü çekmişti. Ayrıca Öğretim görevlilerin eksikliğinden ziyade hocaların maaşlarını zamanında yatırılmaması için öğrencilerin eğitimlerine etkilemektedir. Hocaların maaşlarını zamanında alamadıkları için ders vermemeye karar verilmektedir. Ayrıca öğrencilerinde hakklarını aramak üzere grev/tezahür yapmak için harekete geçiyorlar hata aylarca sürmektedir. Bu durum öğrencilerin yıl uzamalarına yol açacak ve öğrencileri demotive edilecektir. Bu sebepten dolayı öğrenci birinci sınıfı bitirebilmesi

için 2-3 yılını alacaktır. Bu nedenle parası olan herkes çocuğunu eğitim için yurtdışında gönderilmekteler. Çad üniversitesi her zaman muzdarip olmuştur.

Çad Cumhuriyeti'nde bulunan toplam 11 Devlet üniversiteleri bulunmakta ve 11 disiplin PR, science politique, arts, sciences et professions appliquees, gestion, education et enseignement, sciences humaines, droit et jurisprudence, sante, economie ve sociologie. Bunun dısında 7 tanesi ulusal enstitü ve 4 yüksek öğretim eğitim kolejinden oluşmaktadır. Toplam 28.479 öğrenciye ev sahipliği yapma kağasiteye sahiptır. Çad'ın ilk sırada ve en meşhur yüksek öğrenim kurumu olan "N'djaména Üniversitesi" aynı zamanda Çad'ın ilk yüksek öğrenim kurumu olmaktadır.

Çad'ın 3 büyük araştırma kurumuna ev sahipliği yapmaktadır:

1. Ulusal Kalkınma Araştırma Merkezi,
2. Hayvancılık Kalkınma Araştırma Enstitüsü
3. Kalkınma için Çad Tarımsal Araştırma Enstitüsü.

Bu 3 kuruluş, devletin bilimsel ve teknik kuruluşu (EPCST, d'établissementspublics à caractère scientifique et technique) statüsünde olup, tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahiptir.

Çad eğitim konusunda diğer Afrika ülkeleri ile karşılaştığımızda bir zamanlar ön sıralarda yer aldığı görülmştür. 2015'te sadece ellisine kadar, ancak 2017'den bu yana Çad bu eğilimi terz dönmüştür. En büyük problemi uygun altyapıyı edilmesini sağlayacak maddi kaynakların eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bundan dahası hocaların zamanında maaşlarını yatırılmaması yani maaşların tahsil edilmemesi nedeniyle sürekli tekrarlanan grevlerinden eğitimler çok geride kalmasına neden olmaktadır.

b. Çadlı öğrencilerin eğitim için destinasyon ülkeleri

Çadlıların başka bir ülkede eğitim alma nedenlerinden bahsedecek olursak, yukarıda bahsettiğimiz gibi, maaşların geciktirilmesi, sürekli tekrarlanan grev, eğitim yılının uzamasına neden olmakta, yani *3 yıllık lisans eğitiminin bir kaç yıl gecikmesine(uzamasına) neden* olmasından dolayı, imkanı olan herkesin çocuğunu yurtdışına gönderilmesine neden olmaktadır. Çad'ın eğitim durumu açık bir şekilde

ortada bu yüzden öğrenciler fırsatları değerlendirmeye çalışıyorlar. Çadlı öğrencilerin Yüksek Öğretim eğitimi için Fransa ve Türkiye'nin yanında gittikleri diğer ülkeler aşağıdaki gibi incelenecektir.

Tablo1: Bu tabloda Çadlı Öğrencilerin en çok gittikleri Eğitim destinasyonları görülmektedir.

Ülkeler	2013	2018	%2018 Yılında Bütün Öğrencilerin Ülkelere göre dağılımı	2013-2018
Kamerun	2569	2606	%34	%+1
Nijer	121	900	%12	%+644
Fas	147	769	%10	%+433
Fransa	ND	755	%10	-
Arabistans	513	607	%8	%+18
Benin	301	525	%7	%+74
Turkiye	23	460	%6	%+1900
Tunus	227	230	%3	%+1
Fildişi	37	105	%1	%+184
Senegal	ND	104	%1	-
Diğer ülkeler	1 263	558	%7	%-56
Total	5619	7619	%100	%+36

Kaynak: Fransız yüksek öğrenim sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Çadlı öğrencilerin en çok gittikleri ülkeye bakacak olursak ilk sırada Kamerun gelmekte, 2013 akademik yılında toplam 2569 bulunurken 2018 yılına gelindiğinde 2606 öğrenciye çıkmış bulunmakta, sadece o yıllar arasında toplam %1 artışı olduğu görülmektedir. İkinci sırada yer alan ülke Nijer görülmekte, 2013 akademik yılında toplam 121 öğrenci bulunmaktayken 2018 akademik yılına gelindiğinde 900 öğrenciye çıkmıştı ve % 644 yükseliş göstermektedir. Üçüncü sırada yer alan ülkeye bakılırsa Fas olduğunu görülmekte 2013 akademik yılında toplam 147 öğrenci bulunduğunu ve 2018 akademik yılına gelindiğinde 769 ulaşmış ve %433 artış olduğu görülmektedir. Dördüncü sırada yer alan ülke Fransa görünmekte, 2013 akademik yılında bulunan öğrencilerin bilgileri görülmemekte ve 2018 akademik yılında orada bulunan

öğrencilerin sayısı 755 bulunduğu görülmekte ve toplam öğrencilerin %10'nu teşkil etmektedir. Beşinci tercih edilen ülke Suudi Arabistan 2013 akademik yılında toplam 513 Çadlı öğrenci bulunmakta ve 2018 akademik yılına gelindiğinde 607'e yükselmekte ve % 18 artış olduğu görülmektedir. Altıncı sıradaki Çadlı öğrencilerin tercih ettikleri ülkeye bakıldığında Benin ekrana yansımakta ve 2013 akademik yılında 301 öğrenci görünmekte ve 2018 akademik yılında toplam 525 öğrenci orada öğrenim gördüğü ve % 74 artış göstermektedir. Yedinci sırada yer alan ülke Türkiye 2013 akademik yılında 23 öğrenci ile tabloya yansımıştı ve 2018 akademik yılına gelindiğinde 460 öğrenci burada öğrenim gördüğünü görünüyor ve % 1900 artış gösterdiği ekrana yansımakta ve son yıllarda Türkiye yurtdışında okuyan Çadlı öğrencilerin ilk tercih ettikleri ülke olduğu söylemek mümkündür. Çad'lı öğrencilerin yurtdışında Yüksek Eğitim tercihi konusunda Türkiye'nin çok büyük bir başarı elde ettiği görülmüştür. Sekizinci tercih edilen ülke Tunus görülmekte, 2013 akademik yılında toplam 227 öğrenci bulunduğu ve 2018 akademik yılına gelindiğinde 230 öğrenciye çıkmıştı ve sadece %1 artış olduğu göstermektedir. Dokuzuncu tercih ettikleri ülkeye bakacak olursak Fildişi Sahili olduğu ve 2013 akademik yılında toplam 37 Çadlı öğrenciler orada eğitimi devam etmekte olduğu görülmekte ve 2018 akademik yılına gelindiğinde 105 öğrenciye çıkmış ve % 184 artış olduğu görülmüştür. Onuncu sırada yer alan ülke Senegal 2013 akademik yılına ait veri gösterilmemiştir ve 2018 akademik yılında toplam 104 olduğu görülmüştür. Geriye kalan ülkeler ise 2013 akademik yılında toplam 1263 öğrenci olduğu ve 2018 akademik yılında558 düştüğü görünmektedir. Yukarıda saydığımız ülkelerin hemen hemen hepsinde çok seri artış olduğu göstermektedir. Nitekim hiçbir ülkede görülmediği kadar Türkiye'deki Çadlı öğrenci sayısın kısa sürede çok hızlı bir ivme kazandığı görülmektedir. Son olarak 2013 akademik yılında Türkiye son sıralarda yer aldığını bu tablo sayesinde öğrenmiş bulunmaktayız. Fakat şimdiye baktığımızda Türkiye ilk sırada bulunmakta olduğu büyük bir büyüme kazandığı görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye'nin Yüksek Eğitim ve Öğretim için Çadlı öğrenciler için ilk destinasyonu söylemek mümkündür.

c. 2016-2019 Fransa'nın Çadlılara verilen vize sayısının gelişimi

Son zamanlarda Çadlıların Fransa'ya gidişatları aşağıdaki tabloda incelenecektir.

Tablo2.Fransa'nın Çadlılara verilen vize sayısını gösterilmektedir.

Verilen	2016	2017	2018	2019
3 ay için verilen	**272**	**296**	**639**	**1012**
Kısa süre için verilen	**42**	**18**	**30**	**43**
Toplam	**314**	**314**	**669**	**1055**

Kaynak: Fransız resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2016 yılında Fransa'nın Çadlılara verilen vize sayısına bakacak olursak, öncelikle verilen üç aylık vize 272 ve kısa süreli vize sayısı 42 görülmektedir. 2017 yılında verilen üç aylık vizelerin sayısı 296'e çıkmakta ve kısa süre için verilen vizelerin sayısını 18'e azaldığı görülmektedir. 2018 yılında verilen üç aylık vizelerin sayısı 639'e artığını ve kısa süreli vizelerinde tekrar 30'e çıktığı görülmektedir. 2019 yılında 1012'e çıktığını ve kısa süre için verilen vizelerinde 43'e çıktığı görülmektedir. Üç aylık vizesi yüksek bir şekilde artığı göstermektedir. Ve kısa süreli vizelerin azaldığı görülmektedir.

Tablo3. 2019-2020 Fransa'daki Çadlı öğrencilerin yüksek öğretim türlerine göre dağılımı

Üniversiteler	1501	%86
İşletme okulları **(Écoles de commerce)**	65	%4
mühendislik okulları **(Écolesd'ingénieurs)**	56	%3
sanat ve mimarlık okulları **(Écolesd'art et d'architecture)**	12	%1
Liseler (BTS, CPGE) ön lisans **(Lycées (BTS, CPGE)**	45	%3
Diğer kuruluşlar **(Autresétablissements)**	74	%4
Total	1753	%100

Kaynak: Fransız resmi sayfada

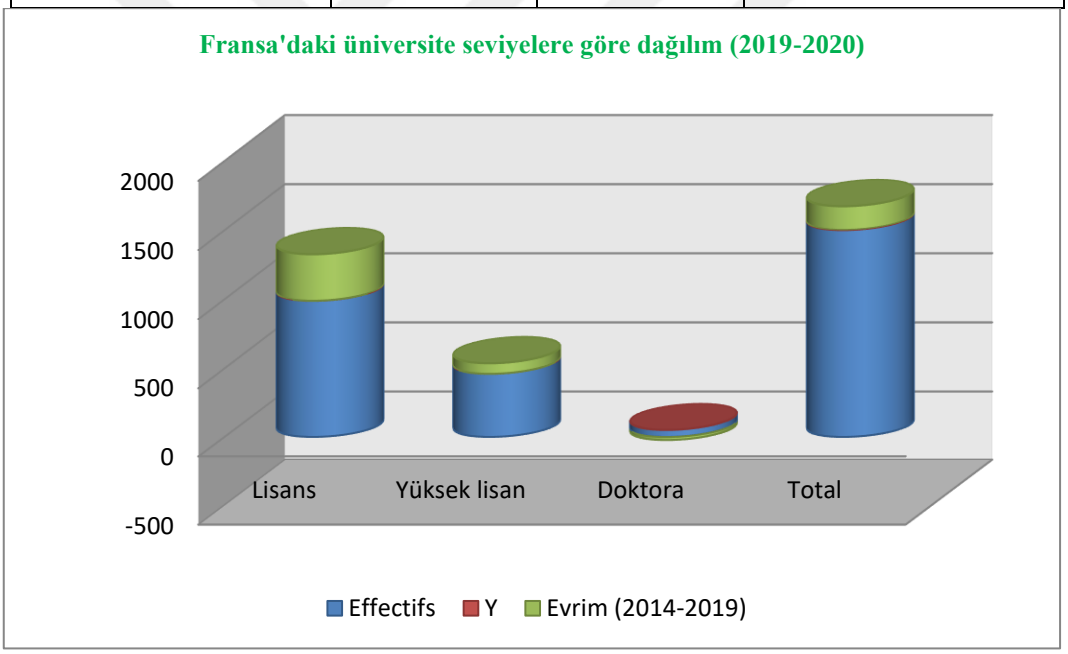
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Yükseköğretim türlerine bakacak olursak üniversitelerde eğitimini devam edenlerin 1501 Çadlı öğrenci bulunmak üzere, işletme okullarında eğitim görenlerin sayısı 65 öğrenci bulunduğu görülmüştür. Mühendislik okullarında okuyanların sayısı 56 öğrenci

bulunmaktadır. Sanat ve mimarlık okullarında öğrenim görenlerin 12 öğrenci olduğu ve önlisans okullarında eğitimini devam edenlerin sayısı 45 öğrenci bulunmaktadır. Diğer kurumlarda eğitimini devam edenlerin 74 öğrenci görünmektedir. Kısacası 2019-2020 yılında Fransa'da eğitim gören Çadlı öğrencilerin toplam sayısı 1753 öğrenci olduğu görünmektedir.

Tablo4. 2019-2020 Fransa'daki üniversite seviyelere göre dağılım

Seviyeler	Effectifs	**Yüzdelik**	Évolution/**Evrim (2014-2019)**
Lisans	**989**	**%66**	**336**
Yüksek lisan	**461**	**%31**	**76**
Doktora	**51**	**%3**	**-22**
Total	**1501**	**%100**	**171**

Kaynak:Fransız resmi sayfada

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2014-2019 akademik yılına göre Fransa'daki Çadlı öğrencilerin eğitim seviyelerine göre bakacak olursak, lisans seviyesinde olan öğrencilerin sayısı 989 öğrenci olduğu görülmekte ve 461 öğrenci yüksek lisans okumak üzere ve Doktora seviyesinde olan 51 öğrenci bulunduğu görülmektedir. %66 lisans öğrencisi ve %31 yüksek lisans ve % 3 Doktora öğrencisi ise sadece bulunduğu görünmektedir.

Tablo5. Fransa'da okuyan Çadlı öğrencilerin branşlarına göre dağılım (2019-2020)

Bilim	**586**
Sağlık, Tıp	**39**
Harfler, Diller, SHS	**253**
Ekonomi, AES	**260**
Hukuk, Siyaset Bilimi	**363**

Kaynak: Fransa YÖK resmi sayfasında

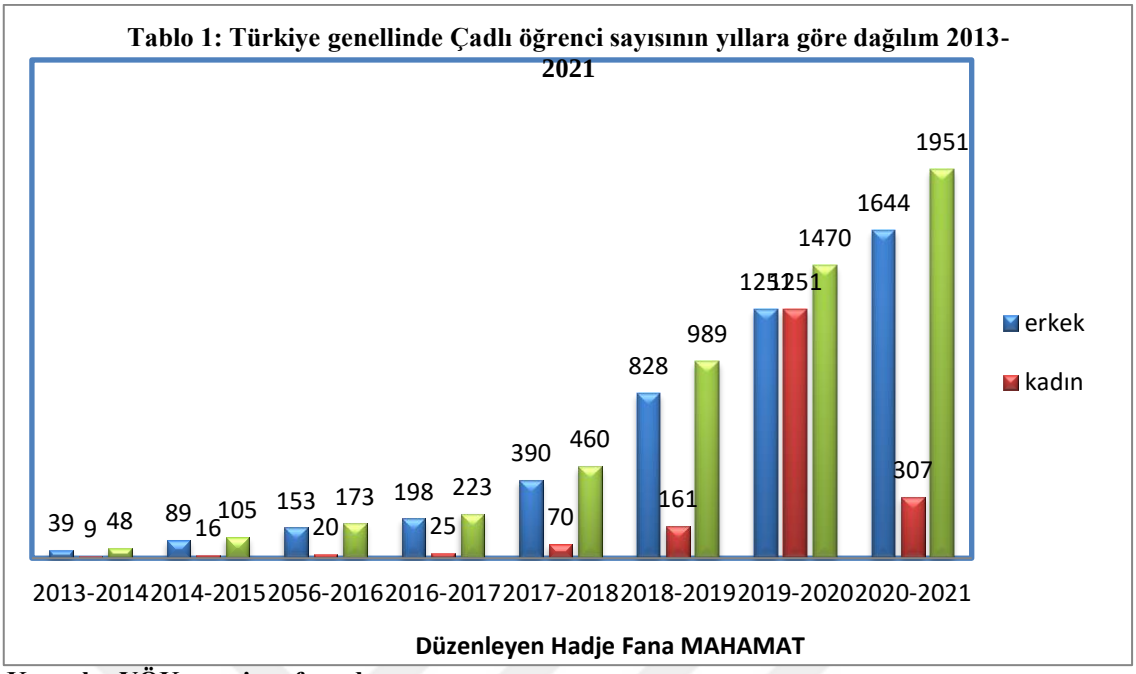
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Fransa'daki Çadlı öğrencilerin okudukları alana/fakülteye göre incelendiğinde, bilim(fen) bilimlerinde eğitim görenlerin sayısı 586 öğrenci görülmekte ve sağlık bilimleri ve tıp fakültesinde öğrenim görenlerin 39 öğrenci ve diller, shs fakültesinde eğitimini sürdürenlerin sayısı 253 ve ekonomi, AES fakültesinde eğitimini sürdürenlerin 260 öğrenci bulunduğunu ve hukuk, siyaset bilimlerde eğitim görenlerin 363 bulunduğu görülmektedir.

Türkiye'de mevcut Çadlı öğrencilerin durumu

3.3. 2013-2021 Türkiye genelinde toplam Çadlı öğrencilerin yıllara göre dağılımı

Yıl	**2013-2014**	**2014-2015**	**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**	**2020-2021**
Erkek	39	89	153	198	390	828	1251	1644
Kadın	9	16	20	25	70	161	219	307
Toplam	**48**	**105**	**173**	**223**	**460**	**989**	**1470**	**1951**

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere, Türk Üniversitelerinde öğrenim gören Çadlı öğrencilerin yıllara göre istatiksel analizi yapılacaktır. Tabloya baktığımız zaman 2013-2014 akademik yılında Türkiye'de eğitim gören öğrencilerin toplam sayısı sadece 48'dir. Bu durum bize Çadlı öğrencilerin seyrek olduğu gösterilmiştir. kısacası Türkiye'ye yeni gelmeye başladıkları göstermektedir. Arkasından 2014-2015 akademik yılına gelindiğinde toplam 105 öğrenciye çıkmıştır. Daha sonra 2015-2016 akademik yılına ise 173'e yükselmiştir. Takibinden 2016-2017 akademik yılında 223'e yükselmişti. Daha sonra 2017-2018 akademik yılına gelindiğinde büyük bir artış yaşanmış, öğrencilerin sayısı 460'a çıkmıştır. Ardından 2018-2019 akademik yılına gelindiğinde Türkiye'deki Üniversitelerde Çadlı öğrenci sayısı hızlı bir yükseliş göstermiş, sayıları bine yaklaşmış bulunmakta, toplam 989 Çadlı öğrenciler Türkiye'de eğitim aldığı görülmektedir. Bu yükselişin ana nedenlerinden biri Karabük Üniversitesi ile N'djamena üniversitesi arasında yapılan anlaşmalar ve diğer nedeni ise Türkiye Cumhurbaşkanı Sn Recep Tayyip ERDOĞAN'nın 26 Aralık 2017 tarihinde Çad'a yaptığı ziyaretinde Çad ve Türkiye arasında yapılan ikili anlaşmaların başarısı olarak yorumlak mümkündür. Akabide 2019-2020 akademik yılına ise sayıları kat ve kat büyüyor olduğu açık şekilde ekrana yansımaya devam etmekte toplam bine açan Öğrenci ile karşıya bulunmaktayız o yıla ait öğrenci sayısı 1470 bulunmaktadır. Son

olarak 2020-2021 yılına gelindiğinde Türkiye'de bulunan Çadlı öğrencilerin toplam sayısı 1951'e ulaşmıştır. Sonuç olarak Çadlıların son birkaç yıl içerisinde Türkiye'ye gelişlerinin yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. 2013-2017 akademik yılına kadar gelişmeleri adım adım incelenmişti. İlk başlarda Türkiye de ne kadar azınlıkta oldukları ve 2018 akademik yılına gelindiğinde yoğunlşmaya başlanmış sayıları bine ulaşmış, şimdilerde ise iki bine kadar ulaşmıştır.

Tablo7. Yurtdışı Türklerve Akraba Toplulukları İdaresinin Çadlı öğrencilere verdiği burs ve mezun sayısı

Yıl	Burs öğrenci sayısı	Mezun
2003	3	2
2009	5	1
2010	11	3
2012	3	
2013	30	17
2014	36	
2015	42	27
2016	32	10
2017	31	4
2018	88	6
2019	33	4
2020	23	2
2021	29	
Total	**366**	**93**

Kaynak: Türkiye Diyanet vakfı

Düzenleyen: Hadje fana MAHAMAT

Yurtdışı Türkler ve akraba toplulukları tarafından Çadlı öğrencilere verilen bursu incelendiğinde bugüne kadar 366 öğrenciye burs verilmiş. İlk burs verildiği tarihi 2003 yılıdır. Sonraki yıllarda Çadlı Öğrencilere burs verilmemiş. 2009 yılındanitibaren düzenli olarak Burs verilmeye başlamıştır.

.

Tablo8. Türkiye diyanet vakfının çad öğrenci sayıları

Program adı	2021-2022 akademik yılı mevcut öğrenci sayısı	2021 yılı mezun sayısı	2020 yılı mezun sayısı
Uluslararası aihl mezun destek programı	3		1
Uluslararası ilahiyat lisans programı (uilp)	1		
Uluslararası ilahiyat lisansüstü programı (uilüp)	0		
Uluslararası kur'an kursu (ukk) programı	6		
Uluslararası anadolu imam hatip lisesi (uaihl) programı	11		
TOPLAM	**21**	**0**	**1**

Düzenlenen: Hadje Fana MAHAMAT

Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) 2009 yılından bu yana toplam 60 Çadlı öğrenciye burs imkanı sağlamıştır. Burs programlarının başarı şartlarını yerine getiremeyen öğrencilerin burslulukları sonlandırılmaktadır.

3.8. Fransa ve Türkiye'nin Çad ile olan ilişkileri ve ilişkilerinin karşılaştırması.

Fransa ile Çad arasındaki ilişkileri çok eskiye dayanarak daha yerleşmiş bir ilişki içerisindelerdir. 19. ve 20. Yüz yıllardan beri Fransız sömürgeciler Çad'a askeri gücü gönderilmeye başlanmış. 4 şubat 1894 yılında almanya, ingiliz ve Fransız, aralarında anlaşaraktoprak paylaşım yapılmıştır. Bu sırasında Çad parçası Fransaya verilmiştir. Bu Fransızlar Çad'ın tüm bölgesini tamamen ele geçirdikten sonra/sömürge altında geçirdikten sonra uzun süre o toprakta yerleşerek kalmışlardır. Bu tarihten bu yana Fransa ile Çad ilişkiler içerisindelerdir. Üstelik Çadlıların eskiden beri Fransa'ya eğitim ve tatil destinasyonu olarak bilinmektedir. Neredeyse Çad'ın şuanki yönetim

kadrosunda olanların çoğunlukla eğitimini Fransa'da tamamlanmıştır. Çad-Fransa ile uzun zamandır ilişkiler içerisinde hata eğitim ile ilgili çok projeler gerçekleştirilmiştir. Bundan ziyade yıllar evvel Fransa'da yerleşen Çadlılar bulunmaktadır. Ayrıca eskiden beri ilişkilerini var olan yeniden güçlenmekte ve Çadlılar tekrardan yerleşmeye başlamışlardır. Fransızların Çad'a yeni ele geçirmeye başladığı andan beri eğitim konusunda her daim başarılı olmuşlardır. Eskiden çok başarılı çocukları eğitmek için Fransa'ya getirilip eğitim verilmektedir. Ancak bazı aileler çocuklarını Fransızlar tarafından eğitilmesini istemeyip çocuklarını saklamış olsa bile çok fazla öğrenciye eğitim verilmektedirler.

Çadlı öğrenciler için yurt dışında eğitim destinasyonuları hep Fransa olmuştur. Çok azda olsa mezun olduktan sonra Çad'da dönüp görev yaparlar bir kısmı ise Fransa'da yaşamını devam etmektedir. Ayrıca Türkiye ile Çad ilişkisi eskiye dayanarak osmanlı imparatorluğu 1551 yılında Trablus ve çevresinde olan tüm kasabaları kapsayan şekilde Libyayı İspanyolların elinden aldığında, buraya dağılmış olan nüfusun geri dönmesine izin verilmişti. Bu şehirler ile Kanem-Bornu, Baguirmi ve Ouaddai krallıkları ve ayrıca İstanbul arasındaki ilişkisi yeniden gözden geçirerek canlandırmaya başlatmıştır. Var olan ilişkisi eskisi gibi olması için 2013 yılında Çad'da karşılıklı elçi gönderilmesine kararlaştırılmıştır. O açılan elçiliği sayesinde Çad ile Türkiye ilişkisi arasında güçlenmekte olduğu görünmektedir. Bu süre zarfında çok sayıda projelere imza atılmıştı. En başarılı olan projelerin arasında eğitim politikası ve ticaret/ekonomik projesi olduğu göze çarpmaktadır. Nitekim bu yeniden başlayan 10 yıllık ilişki içerisinde birçok yöne temas ettiği görülmektedir. Şu On yıllık ilişkilerin sürecinde sivil toplum kuruluşları da sosyal yardımlarını hiç eksik etmemektedirler. Bunların başında Tika, İHH, VB ve bir kaç tane sivil toplum kuruluşların Çad'da temsilci şubeleri açılmaktadır.

ÇAD'da Osmanlıya ait bir sürü eserlerin var olduğu söylemekte fayda vardır. Abeşe de hala Osmanlı torunu aileler mevcuttur. Ayrıca Abeche de Osmanlı sembolü olup Osmanlı bahçesi' çok meşhur bir bahçedir. Osmanlı döneminde Osmanlıların Çad'a gittiklerinde Abeche (Abeşe) bölgesinin Ouaddai Kralının askerleri eğitmek üzere oraya gitmiştir. Türklerin Çad'da bulundukları sürece sadece gidilen amaçla kalmayıp Çad halkına bir çok şey öğretilmişlerdir. Ev inşasından tarıma kadar çok şey göstermişlerdir. Nitekim Çad'da o vakitlere kadar yapılmamış meyve ve sebze

ağaçlarının dikilmesi yoluyla Çad halkına öğretilmiştir. Son olarak Fransa'da çok yerleşik bir ilişki içerisindedir. Çadlıların Fransa'da çok eskiden beri yerleşmiş olupta Türkiye'de çok yeni başlamıştır. Bir tarafta Türklerin eğitim amacıyla gelenler diğer taraftan yaşamak amacıyla gelip yerleşmekteler. Türkiye'de yeni yerleşmeye başlamışken Fransa'da eskiye dayanarak sömürgecilikten kaynaklanmaktadır. Bunun açıklaması biraz zor oloabilir çünkü Türkiye'deki öğrencilerin burada çok fazla Türk arkadaşları bulunurken oradaki durumu biraz farklıdır. Elbetteki Türklerin misafirperverliğinden dolayı çok farklı hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Ama yine de oradaki öğrencilerin neden Fransızlarla arkadaş edinmediklerinin sebebi Fransızların Türkler kadar misafirperver bireyler olmadıkları için bir adaptasyon problemi meydana gelmesine neden olmaktadır. Net olarak bunu açıklamak biraz güçtür kısacası bunun başka bir açıklaması olabilir.

IV. BÖLÜM

4.1. ANKETLERİN VE GÖRÜŞMELERİN ANALİZİ

4.1. 1. Uyum süreçleri ile genel bakış

(Gençöz 1998) Adaptasyon dünyaya gelişinden ölümüne kadar devam eden günlük olayı ile karşılaşılması doğaldır. Bu süreç bireyin bulunduğu toplumda bir beklentinin doğumasıyla başlamak, kurulan dengelerin bozulmaktadır. Tekrardan bozulan dengenin inşa edilme çabasına girmesi ve bu sırada kişinin tüm gerekli mekanizmaya sahiptir. Adaptasyon ve gelişme döneminin gerekli hususları taleplerin muhakeme edilmesi sırasında meydana gelen reaksyon, var olan reaksyonun diğer reasyona sebep olan yeni hallerin muhakeme etmektir. Bu hususlar adaptasyon, sağlıklı-sağlıksız birbirinden ayır eden kriterleri belirleyebilmektedir.

Çalışmada görüşülen kişilerden elde edilen verileri analiz edilerek öğrencilerin uyum sürecinde karşılaştıkları sorunlar, bu çeşitli sorunların kaynakları ve faktörlerin açığa çıkarmaktadır. Bu sebeple Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin karşılaştıkları sorunları farklılık gösterdiği gözlenmektedir. Uyum sürecinde ortaya çıkan çeşitli zorlukları incelendiğinde, özellikle iki ülkeden elde edilen bilgiye göre değerlendirildiğinde zorlandıkları konu farklı olup Fransa'da okuyan öğrencilerin yemek sorunu ilk sırada gelmektedir. Türkiye'de okuyan öğrencilerin ise ilk sırada yer alan soruların başında dil sorunu olduğu ortaya saptanmıştır. Bunun sonucunda her iki ülkede okuyan öğrencilerin uyum süreçlerinde karşılaştıkları bazı sorunlar ortak olurken, bazıları ise ülkeden ülkeye, şehirden şehire Farklılık gösterdiği görülmüştür. Son olarak öğrencilerin çoğunlukla akademik sorunu ile karşılaştığı analiz edilmiştir. Bu anlamda uyum süreçlerinde karşılaşılan sorunların incelendiği zaman öğrencilerin sosyal, akademik ve finansal sorunları ile mücaddele ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Bulguları

Araştırmanın bulguları bölümünün ilk aşamasında araştırmaya katılan Çadlı öğrencilerin uyum süreçlerinin karşılaştırmasının incelenmektedir. Öğrencilerin cinsiyeti ve yaş dağılımı, medeni durumları, eğitim seviyesi, Fransa ve Türkiye'de kaldıkları süre ve yaşadıkları şehri araştırılmıştır. Çalışmaya ilişkin anket ve görüşme yolu ile analiz edilmektedir.

Evren ve örneklem Araştırma evreni, Fransa ve Türkiye'deki eğitim gören Çadlı öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin tesadüfi örneklendirme yolu ile seçilmektedir. Fransa ve Türkiye'deki öğrenim gören Çadlı öğrencileri kapsamaktadır. Ön lisans, Lisans ve doktora düzeylerinde burslu veya kendi imkanları ile öğrenim görmek üzere bu iki ülkenin birine giderek eğitimini devam etmektedir. Çad'ın farklı şehirlerinden gelen Çadlı öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencileri tesadüfi örneklendirme yolu ile seçilmektedir. Toplam 286 öğrenci ile yüz yüze, internet üzerinden Whatsapp'tan anket formu göndererek ve görüşmeler yapılmıştır. O sırada, periodik aralıklar ile anketin dürüst bir şekilde cevap verilmesi durumunda soruları öğrencilerin zorlanmayacak şekilde hazırlaya özen göstermektedir. Her iki ülkedeki öğrencileri kapsayacak şekilde bir anket çalışması hazırlanmasının mümkün olmayacağı düşünüldüğünde hem Fransa'daki öğrencilere hem de Türkiye'deki öğrencilere bulunduğu ülke durumuna uygun olarak anket ve görüşme soruları hazırlamış, örneklem, yüz yüze dağıtılan anketleri çoğu aynı günde teslim edilmesini rica edilmiştir. Ayrıca internet üzerindeki paylaşılan anketin samimi yanıt vermeleri için belli bir zamana kadar süre verilmiştir.

Nicel bulgular: katılımcılardan alınan cevaplara göre Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin uyum sürecinde çok farklı bir sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Özellikle Türkiye'de okuyan Çadlı öğrencilerin akademik konusunda ciddi sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bu bulgu öğrencilerin okuduğu ülkeler farklı olduğu kadar sorunları da farklılık göstermesi doğaldır. Bununla yola çıkarak Fransa'da sorun olan konu Türkiye'de sorun söz konusu olmadığı sonucuna varılmıştır.

I. Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin topluma entegrasyonunun karşılaştırması

1.1.Sosyo kültürel adaptasyon sorunları

Barınma konusunda algıladığınız güçlüklere ilişkin düşünceleriniz?	***Kesinlikle katılmıyorum***	***Katılmıyorum***	***Kararsızım***	***Katılıyorum***	***Kesinlikle katılıyorum***	***Toplam***	***Boş***
Kaldığım yer ulaşım hattı açısından elverişsiz	16	14	17	7	2	60	4
Yurt görevlileri yabancılarla ilişkileri yetersiz buluyorum.	16	15	13	9	6	61	2
Oda arkadaşlarımla geçinemiyorum	19	19	8	7	3	58	2
Ders çalışma yeri bulamıyorum.	14	25	10	4	5	60	2
Kaldığım yurt ortamı çok gürültülü	20	17	11	4	4	57	1
Kiralar çok yüksektir	**21**	**13**	**9**	**8**	**5**	**57**	**1**
Yemekler kaliteli değil.	**17**	**11**	**17**	**7**	**4**	**58**	**2**
Türk yemekleri alışamıyorum.	**4**	**13**	**19**	**4**	**14**	**55**	**1**

Düzelenen: Hadje Fana MAHAMAT

Bu tabloda sosyo-kültürel uyumu olarak öğrencilerin yerleşkelerin kampüse uzak olmadığı için ulaşım sorunu olmadığı anlaşılmıştır. Yurt ortamları, arkadaş ilişkileri, ve yurt sorumluları ile ilişkileri iyi olduğu yanıtına işaretlemişlerdir. Temizlik, ısıtma, vs konular hakkında problemlerinin olmadığı anlaşılmıştır. Genel değerlendirme yapılacak olursak öğrencilerin üniversite, halkla ilişkileri ve dahası kaldıkları ortamlarda memnun oldukları bu tabloda net olarak gözlenmektedir. Bununla yola çıkarak UDDET&C görevlileri ile yapılan görüşmelerde buna benzeyen sonuça ulaşılmıştı, ancak başkanlarına ve şehir temsilcilerine göre Çadlı öğrencilerin başka insanlarla ilişkileri çok iyi olduğunu ve öğrencilerin kaldıkları mekanların üniversite ile arasında fazla mesafe olmadığı söylemekteler. Ancak öğrencilerin tek karşılaştıkları zorluk yemek olmuştur. Türkiye'deki

öğrencilerden bahsedecek olursak Türk mutfağına alışmakta zorlanıyor olması ve Fransa'da okuyan öğrencilerinde yine aynı şekilde en büyük sorunları yemek olmuştur. Ancak her iki ülkede ortak şekilde en büyük problemi yemek olsa bile, birinde yemek tarzı ve diğerinde dinin gereği helal yemek ulaşmak olmuştur. Ayrıca oradaki öğrenciler ilk Fransa'ya gittikleri zaman dışarıda helal yemek bulmakta zorluk yaşandığı sonucuna varılmıştır. Bir diğer husus Frsansa'da okuyan öğrencilerin sadece dışarıda yemek sorunu ile karşı karşıya kaldıkları denebilir. Üstelik Fransa'nın yurt sistemi buradaki sistemi ile farklı olduğu için öğrenciler yurtta yemek sorunu olmamakla birlikte kendi yemeği kendisi yapabiliyor olması, bu konuda oradaki öğrenciler için çok büyük bir avantaj olmuştur. Kısacası yaptığımız anketin sonucunda öğrencilerin kaldıkları mekanların üniversiteye uzak olmadığı tespit edilmiştir. Daha sonra öğrencilerin oda arkadaşları ile geçim sikintisi yaşamadıkları ve yurt yemekleri yemediklerini; (Türk yemeklerine alışamadıkları) ve kiraların yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

> Türkiye'deki öğrenciler Türkiye'ye geldikten hemen kısa bir zaman sonra Türk toplumuna entegre sağlamaya başlıyorlar ardından hemen sonra ticarete atanmaya (uğraşmaya) başlarlar. Türkiye'de iş arayışına girerler, kimileri hastanelerde tercümanlık yaparak çalışmakta, kimileri ise de bavul ticareti yaparak Çad'a mal gönderek para kazanmaktalar. Bazıları ise Türkiye'deki büyük fabrikalara ziyaret ederek anlaşmalar çalışıyorlar. Ayrıca Gıda fabrikaları, mobilyacılarla, ve tekstil fabrikalarla anlaşma yapmaktalar. Bundan başka, bir kısmı Türkiye'den mezun olur olmaz hemen Çad'a dönüp özel sektörlerde veya devlette çalışmaya başlarlar. Bazıları ise Türkiye'de kalıp kariyerlerine devam etmeyi tercih ederler. Bazıları Çad'a dönüp, Çad-Türkiye arasında faaliyet gösteren kendi şirketleri kurarak çalışmaktadırlar. Nitekim, Türistik alanlarına kadar uzanan çeşitli aktiviterler yapan: otel rezervasyonundan, ticarete kadar uzanan bir şirketlerdir. Genelde ticaret olarak ithalatı ve ihracatı kapsayan şirketler açmaktalardır. Ayrıca ithalat olarak Türkiye'ye susam, pamuk ve arap sakızı vs ithalat edilmekteler. Türkiye'den ihracat edilen malların sayısız olup Çad'a ciddi şekilde ithalat yapıldığı görülmektedir. Örneğin ithalat edilen malların sayısız olup gida olarak makarna, un vs ve içeceklerden oluşmaktadır. Çoğunlukla saydığımız bu tür ürünleri Türkiye'den ÇAD'a ithalat yapılmaktadırlar. Onun yanında Türkiye'den beyaz eşyalardan mobilya vs ihracat yapılmaktadır. Bunun yanı sıra Çadlı iş adamları Türkiye'ye davet ederek, buradaki iş adamlarıyla tanıştırıp işbirliği yapmalarına vesile olmaktadır. Bir yandan Çad'dan Türkiye'ye müşteri getirerek veya onların istedikleri malı alıp kargo ile yollamaktalar. Diğer yandan Türkiye'de şirket kuranlar genellikle bir taraftan Türkiye'de eğitimini

devam eden öğrenciler henüz mezun olmayan öğrenciler yahut mezun olan öğrenciler tarafından oluşmaktadır. Bundan başka Türkiye'de belli bir süre zarfında iş arayışına girmiş ve istediği işin bulamaması sonucunda öğrenciler başka bir alternatif olarak kendi şahsi şirketlerini kurmaya karar verilmektedir.

Türkiye'de belli bir adet kargo firması Çadlı talebeler tarafından açılmıştır. Kargolar hepsi İstanbul'da olup her hafta gönderi yapılmaktadır. Yaklaşık 10-15 devamlı olarak hizmet veren kargo firması mevcuttur. Devamlı olarak haftada 1-2 kere Çad'a mal yollamaktadır. Böylelikle Türkiye-Çad arasında bavul ticareti ile uğraşanların kargo sorunlarını ortadan kalkmış bulunmaktadır. Türkiye'deki öğrencilerin %60'si kadar bavul ticareti ile uğraşıyorlar. Bununla beraber genelikle öğrencilerin bir kısmı hem derslerinden başarılı olup hemde ticaretinden de başarılı olurken bazıları ise sadece ikisinden birinden daha başarılı oluyor. Genellikle ticaretinden çok başarılı olurlar ve derslerinden geri kaldıkları hata buraya geliş hedefleri olan üniversiten vazgeçen öğrenciler de mevcuttur.

1.2. Fransa ve Türkiye deki öğrencilerin uyum sürecinde karşılaşılan sorunları

Yeni bir topluma katılıma ve yerleşme döneminin pek çok sorun meydana geldiği bunlardan en başta topluma uyum sağlama ve stresin yenme çabalarından meydana gelen gerginlilklerin katılan insanların yabancı çevreye ayak bastığı andan başlayan ve uzun zamana kadar süre alınmaktadır.

1.2.1. **Türkiye'deki öğrencilerin karşılaştıkları sorunları şöyle sıralanabilir**

1.Terlik ile gezmek
2. Sınıfta ayakkabıdan ayak çıkarma
2.Elle yemek yemek
3. Kullandıkları parfüm
4. Abdest alırken kullandıkları su miktarı (fazla su kullanmak)
5. Gürültü yapma/yüksek sesle konuşma
6. Derse geç gelmek
7. Barınma
8. Akademik soru

1.2.2. Fransa'daki öğrencilerin karşılaştıkları sorunları şöyle sıralanabilir

1. Problème d'intégration des nouveaux étudiants (Démarches administratives, Öğrencilerin oryantasyon eksikliği, evrak işlemleri)
2. bölüm değişikliği
3. Problème de logement (barınma sorunu)
4. Problèmes liés au titre de séjour délivrés par la préfecture. (Oturma izni almakta bir takım problemler yaşamak)
5. Problème de réponses à temps par la CAF (Zamanında CAP'tan cevap almamak)
6. Retard de certaines universités pour la réponse des inscriptions (bazı üniversitelerin kayıt işlemleri ile ilgili geç cevap vermek, Üniversite kayıt işlemlerinde gecikmeler).
7. Retard pour l'obtention de sécurités sociale (Sosyal güvenlik almakta gecikmeler)
8. Barınma (Öğrenciye kefilsiz ev tutulmamak kabul görmemek.)
9. Eğitim uygulamasında farklılıklar.

1.3. Fransa ve Türkiye' de nasıl bir sorunla karşılaşıyorsunuz?

- **Barınma sorunu**

Hiyerarşı açısında barınma ihtiyacı insanın en önemli gereksinimden olan fizyolojik ihtiyacından birini oluşturulmaktadır. Çağlar'ın (1999), Yurt dışı Türkler ve Akraba Toplulukları bursu ile gelen öğrencinin barınma ile ilgili sorunları olmadığı tespit edilmektedir. Çünkü (YTB) öğrencilerine kredi Yurtlar Kurumu'nda (KYK) ve özel yurtlarında barındırılmaktadırlar. Onun yanında Karabük Üniversitesi anlaşması tarafından gelen öğrencilerin kalacak yerleri Üniversite tarafından başta KYK, dernek ve özel yurtlarda ayarlanmış olduğundan öğrencilerin barınma sorunu olmadığı tespit edilmiştir. Geri kalan kendi imkanları ile okumaya gelen öğrencilerin özel, dernek yurtları olmak üzere ve daireler kiralayıp uluslararası arkadaşları ile yahut Çadlı arkadaşları ile birlikte yaşamaktalar. Ayrıca bu araştırmada şehir temsilcileri ve dernek başkanları ile yapılan görüşmelerde şunu anlaşılmış, kendi imkanlarıyla okumaya gelen öğrencilerin barınma sorunu yaşadıkları ifade edilmektedir. Özellikle de pandemi döneminde bazı ev sahipleri evlerini yabancıya kiraya vermek istemedikleri için Türkiye'deki kendi imkanları ile gelen öğrencileri ciddi probleme yol açmıştır.

Öğrencilerin ilk geldikleri zaman barınma sorunu yüzünden bazen ilk senede okumamasına sebep olmaktadır. İş bulmak için başka şehirde çalışmak zorunda kalıyorlar. Öğrenciler ilk sene de çalışıp para kazandıktan sonra gelip eğitimine devam ederler. Kendimden örnek verecek olursam ilk geldiğim zaman ev tutmak için kefilim yoktu ve başka insanlara sormak istememiştim. Bir yaşlı adamdan bir kaç ayın parasını ödeyerek evi tutmuştum. Tuttuğum evin sahibi ile konuşup benim durumumdan bahsettim ''Ben buranın yabancısı olduğumu ve paramın olmadığını, ailemin burada olmadıklarını ve kefilimin olmadığını söyledim''. Ondan bir ricada bulundum, isterseniz ben size üçer ay olarak kiramı ödeyip evinizi tutmak istiyorum ve her zaman üçer aylık olarak kiramı ödemek istiyorum dedim. Ev sahibi benim teklifimi kabul etti ve senden kefil istemiyorum direk gelip yerleşebilirsiniz. Sadece önceden ilk ayın parasını istiyorum dedi. O zaman devletin visal sistemi yoktu. Visal (Fransız devletin depozito ödemeyen bireyler için kurulan bir sistemdir, devlet karşılıksız olarak kefil olmaktadır). O sistemden yararlanmak için 18-30 yaş orası geçmemesi gerekmektedir. Ama bazı ev sahipleri visal tarafından ödenen parayı kabul etmiyorlar. Sadece birinin kefil olması isterler. (A.T &Z.K.7 erkeköğrenci).

Öğrencilerin farklı kültürel değerler nedeniyle konuşurken yanlış yapmaktan çekinmesi, aktif bir şekilde sınıf ortamına katılmamasını neden olmaktadır. Aynı zamanda sosyal ve kültürel yaşamda dil yetersizliği nedeniyle utandırıcı durumlarla karşılaşmaktan çekinme, kendini kötü hissetme vb. gibi sorunlar uyum sürecini zorlaştırır. Yanı sırada kültürel farklılıklara bağlı tutumlar öğrencilerin sosyal yaşamdaki etkinliklere katılımlarını sınırlar ve bu da eğitim/akademik başarısına etkiler. Dolayısıyla uluslararası öğrencilerin kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorunlarının çözülebilmesi için okudukları üniversitelerde ve kaldıkları yerlerde TV izleme, Türklerle arkadaş edinme, Türk müziği dinleme, Türkiye'deki şehirleri gezme, tiyatro, sinema gibi sanatsal yerlere gitme, okuldaki etkinliklere katılma, Türk kültürü hakkında kitaplar okuma gibi etkinliklere düzenli olarak katılımın uyum sürecini olumlu etkileyebileceği düşünülmektedir (Snoubar, 2015: 27).

Türkiye'de okuyan tüm Çadlı öğrencilerin eğitim seviyelerine bakacak olursak, çoğu lisans öğrencisi olduğu söyleyebilirim. Pandemi döneminden dolayı birkaç sorunlarla karşılaştık. En çok karşılaştığımız sorunlardan başında barınma sorunu olmuştur. ev bulmakta, yurt bulmakta ilk başta çok zorlanıyoruz. Bunun nedeni bazı

vatandaşların evlerini yabancılara kiraya vermek istememesidir. Ama şuan bazı öğrencileri pansiyona yerleştirdik böylece bu problemi halletmiş olduk. Bunun yanında ben akademik sorumlusu olarak, biz yeni gelen öğrencilere entegrasyon günü düzenliyoruz, ve kayit, ikamet işlemleri ile ilgileniyorum. Öğrencilerin ilk geldikleri zaman uyum sorunu yaşamaları doğaldır. Ama benim görevde olduğum zaman en çok karşılaştığım sorun dil sorunudur. Öğrenciler Türkçe öğrenirken zorlanıyorlar, biz de hocalardan ricada bulundurarak onlara yardımcı olmaları sağlamıştık. Bunun yanında iklim değişikliği sorunu ile çok fazla karşılaşmadım. Ama genel olarak, öğrenciler ilk geldikleri zaman yemek kültürü biraz farklı olabiliyor, ben de ilk geldiğim zaman bana biraz farklı olmuştu, ama sonra alışmıştım.(M.T. erkek öğrenci, şehir temsilcisi, UDETT'te akademik Sorumlusu).

Kendimden örnek vereceksem çok şükür hiç bir sorun yaşamadım, aynı zaman ben YTB burslu olduğum için barınma problemi yok olmuştu. Yaşadığım tek şey evrak işlemleri, o da burada okuyan eski Çadlı öğrenciler yardımcı oldular. Şimdi yeni gelen öğrenciler ev bulma sorunu yaşıyorlar, malumumuz bu yeni süreçte Türkiye genelliğinde öğrenciler barınak sorunu yaşıyorla, bu genel bir durum olup Çadlı öğrencilerin de başka öğrenciler gibi biraz etkiledi (A.S.Çadlı öğrencilerin temsilcisiyi).

Sosyo- kültürel sorunlara ilişkin barınma konusunda, öğrencilerin çoğunluğu yurt odaların kalabalık olmadığı dile getirildi, gürültülü ve rahatsız edici yurt ortam olmadığı vurgu yaptıkları anlaşılmıştır. Oda arkadaşları ile geçinme açısından bakıldığında sıkıntı yaşamadığı olarak değerlendirilebilir.

- **İkamet sorunu**

Fransa'daki öğrencilerin ikamet yenileme, uzatma/işlemlerinde pek bir sorun ile karşılaşmadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %80'i bu konu ile ilgili bir sorunla karşı karşıya gelmedikleri dile getirmektedirler. Sadece ülkeden ilk geldikleri zaman tecrübesizlikten dolayı ufak tefek sorunlarla karşılaşmaktalar.

1.4. Uyum sürecinde karşılaşılan sorunların çözüm teknikleri.

Öğrencilerin çok kritik sorunla karşılaşılmadığı söylenebilir, fakat ilk geldikleri zaman iklim değişikliği sorunu yaşıyorlar. Özellikle erzurum, kayseri gibi soğuk şehirlerde okuyan öğrencilerin hava soğukluğu yüzünden başta iklim sorunu ile karşı karşıya gelmekteler. Fakat bu sorunu açmakta fazla zaman almazdı. Çünkü eski öğrencilerin yeni gelenlere topluma entegre olmaları için bir oryantasyon günü hazırlıyor ve gereken her bilgiyi verilmekteler. Bu program sayesinde adapte olmalarını kolaylaştırır. Programlarda ele alınan konular: hava şartları, giyim kuşamları, topluma nasıl uymaları gerektiğini ve onları bekleyen karşılaşacak sorunlar, akademik sorunu ile nasıl hazırlıklı olmalarını anlatır ve Türk eğitim sistemine değinerek kapatırlar. Onlarda çok istekli ve derayetli oldukları için çok kısa bir zaman da alışmaktalar. Şehirlerde okuyan kadim öğrenciler her zaman yeni gelen öğrencilere yön verip ihtimal olan problemlerin azaltmasını veya doğmasını engellemek amacıyla bu tür programa yol gösterilmektedir.

Bizim bir grubumuz var birimizin sorun yaşadığı zaman duyar duymaz elimizden geleni yaparız. Bunun yanında Afrokado diye bir topluluğu var, yedirenk derneği: dil kursları oluyor, ramazanlarda evlere ziyaret ederek gıda dağıtıyorlar ve evlilere ve yeni evlenmek isteyen öğrenciler için evliliklerine yardımcı oluyorlar. Genellikle biz dil sorunu ile karşılaşıyoruz, yeni gelen öğrenciler dil öğrenmekten korkuyorlar. Özellikle de yakın coğrafyalardan gelen öğrenciler Türkçeyi çabuk öğreniyorlar. Bizim öğrencilerimiz kendileri bu öğrencilerle kıyaslıyorlardır. Özellikle Asya gibi komşu ülkelerden gelen öğrencilerin dilleri Türkçeye benzediği için Türkçe konuşabiliyorlar ve bu durumdan bazı Çadlı öğrencileri etkileniyorlar. Neden biz onlar gibi konuşamıyoruz. Böyle bu durumlarla karşılaştığımız oluyor. Bizde onlara panik etmesinler ve öğrencilerin ana dilleri Türkçeye benzediği için çabuk öğrenebiliyorlar, böyle hissetmeleriniz normal, sizde biraz sabredin ve çaba sarf ediniz diyerekten öğüt verirdik (SAK. erkek öğrenci).

En çok yardım ettiğimiz konu finansal ve akademik sorunu olmuştur. Bir öğrencinin finansal sorunu olduğu zaman kısa süreli bir yardım sağlamaya çalışıyoruz. İş adamlardan ve derneklerden aldığımız bağışlarla bir kaç öğrenciye 1-2 aylığına yardım

sağlamaya çalışmıştık. Barınma (Yurt) soruıuyla karşılaşılan öğrencilere derneğin imkanları çapında çok az kişinin sorunu halletmiştik. Genel olarak öğrencilerin finansal sorunu olduğunda UDETT&C'in ona çözüm bulmak biraz zordur. Çünkü git gide öğrencilerin sayısı artıyor bu nedenle burs sağlamakta zorlanıyor (H.A. erkek UDTT&C'ın eski başkanı).

Benim görev yaptığım zaman öğrenciler yeni gelmeye başladığı zamana denk gelmişti. Öğrencilerin oryantasyon eksikliği yüzünde birçok sorunun doğmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan sorunları şu şekilde çözeriz, benim zamanımda bir sorun ile karşılaştığımızda ben şahsen direk Karabük Üniversitesi Rektörüne giderek öğrencinin sorunu ihza ederek çözerdim. Özellikle finansal (burs) sorun ortaya çıktığında üniversite Rektörüne danışıyordum. Çünkü bu sorunu çözülecekse ancak Rektörün çözebileceği düşüncesi ile direk ona giderdim, bu şekilde çok öğrenciye burs sağlamaya çalışmıştık. Bunun yanında diğer sosyal sorunlarla karşılaştığımızda yağmur derneği diye bir dernek var. Derneğin başında olan ZEHRA abla var, bu konularda bize çok yardım etti. Özellikle barınma açısında bize yurtlar sağladı, hem erkek öğrencilerimize hemde kız öğrencilerimize, yaklaşık 50 öğrenciye yurt ve aylık burs sağladı. Bir diğer bize yardım eden dernek altın safran diye bir dernek var onlarda bize çok konusunda destekli olmuşlardır. (K.G. şehir temsilcisi erkek öğrenci).

II- Akademik sorunları

Durkheim, eğitim sosyalleştirme işlevini sosyal olay ile açıklar. Sosyal ortamın oluşturduğu baskı, toplumun istediği şekilde bireyin biçimlenmesini sağlar. Toplum, eğitim ile bireyler kendi başına kazanamayacağı görme, davranma ve duyumsama biçimi dayatır. Hayatın daha ilk yıllarında sosyal ortamında birer temsilcisi konumundaki aileler ve eğitimciler öğrencilere belirli şekilde yeme, içme, düzenli olma, çalışma, görgü kurallarına uyma ve itaat etme gibi davranışlara zorlarlar. Bu zorlamalar zamanla öğrencilere küçük yaştan alışkanlıklara veya içsel eğilimlerin ortaya çıkmasına neden olur. Dolaysıyla Durkheim, ebeveyler çocukların özgür bırakılması görüşünün bir temenni olmaktan öteye geçmediğini belirtir. (Durkheim, 2016.) Durkheim çocukların kendilerini sınırlandırarak arzularını dizginleyebilmeleri için onlara disiplinli bir yöntemle toplumsal değer ve normların öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Aslında çocuklara toplumsal değer ve normlar öğretilerek onlara toplum içinde nasıl davranmaları gerektiği konusunda yardımcı olunur. Disiplinden kasıt cebri ve fiziki güç

kullanmak anlaşılmalıdır. Disiplinde amaç bireye özerlik duygusunun kazandırılmasıdır. Bu nedenle çocuklara toplumun benimsediği ahlak kurallarına uygun olarak davranmanın neden gerekli olduğu anlatılmalı ve bireyin kendi iradesiyle bu kurallara uyması sağlanmalıdır. Çünkü Durkheim'e göre ahlak kuralları emredici bir niteliğe sahipler ve bireyin iradesi üzerinde hakimiyet kurarlar. Bu kurallar toplum tarafından dikkat edildiğinde birey bunları uygulamakta zorlanmaz (Ritzaer, 1992).

Ben görev aldığımdan bu yana çok büyük bir problemle karşılaşmadım. Varsayalım bir öğrencinin çözemediğimiz bir sorunu olsa buradaki derneğimize veya büyük elçiliğimize giderek bu şekilde sorunu çözmeye çalışıyoruz. En çok akademik sorunla karşılaşıyoruz, denklik sorunları başta olmak üzere, bölüm değişikliği yaşıyoruz (G.O.Q erkek öğrenci, şehir temsilcisi).

Benim zamanımdaki öğrenciler hepsi başarılılar öğrencilerden oluşmakta, hiç başarılı olmayan öğrenciye ne duydum ne de rastladım. Benim üniversite yıllarımda öğrenciler hepsi güzel ve başarılı öğrencilerdir. Ama akademik sorunu sık sık raslandığımız bir sorundur. Her zaman tek sıkıntımız bölüm değiştirmek olmuştur. Yani kısacası benim etrafımdaki öğrenciler hepsi kendi hedefini bilen öğrencilerdir. Onlar gayet başarılı, ve sosyal öğrencilerdir(A.T.& Z.A. erkek öğrenci Fransa).

2.1. Akademik

Türkçe öğreniminiz sırasında yaşadığınız güçlükleri değerlendiriniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam	Boş
DİL HAZIRLIK KURSLARINI YETERSİZ BULUYORUM.	25	23	10	19	6	83	
KULLANILAN DERS KİTAPLARI YETERSİZ	17	32	15	8	6	78	3
GÖRSEL MATERYALLERİN KULLANIMI YETERSİZ	10	27	13	12	4	75	
İŞİTSEL MATERYALLERİN KULLANIMINI YETERSİZ	11	28	14	12	3	73	9
TÜRKÇE PRATİĞİMİ EKSİZ	10	25	12	17	6	73	7
TÜRKÇEYİ YETERLİ DERECEDE KULLANAMIYORUM	15	28	9	9	3	74	4
TELAFFUZ SORUNU YAŞIYORUM	24	23	11	5	5	71	3
TÜRKÇEYİ ANLAMADA SORUNUM VAR.	20	22	9	7	8	73	7
TÜRKÇE YAZMADA SORUN YAŞIYORUM.	23	23	8	13	5	74	2
TÜRKÇE KELİME BİLGİM ÇOK SINIRLI	18	17	17	10	6	73	5

DÜZENLEYEN: HADJE FANA MAHAMAT

Bu tabloda akademik sorunu ile alakalı enketi dolduranlar çoğu tömer öğrencileri

tarafından doldurulduğu için dersler ve ders materyallerinin kafi bulunamadıkları tespit edilmiştir. Daha sonra Türkçe pratiği ve telaffuz sorunları olduğu ekrana yansıtmıştır.

Şuanki Çad'ın durumu hepimiz biliyoruz, yeni gelecek öğrencilerin Türkiye'de illaki tanıdığı bulunmakta olup buraya gelmeden önce bize bilgi geliyor. Türkiye'ye geldiği zaman havaalanından karşılamaya gidiyoruz ve onu yerleştiriyoruz. Ardından bir kaç gün sonra buradaki Çadlı öğrencilerle bir araya getirilip aramızda tanışma programı yapıyoruz ve whatsapp grubumuza ekliyoruz. Aynı zamanda tanışma programımızla beraber entegrasyon amacıyla öğrenciye nasıl Türk toplumuna ayak uydurması gerektiğinden bashederek öğrenciyi oryante etmiş bulunmaktayız (İ.A, S, erkek öğrencisi şehir temsilcisi).

Türkiye'deki şehir temsilcilerden alınan bilgiye göre hemen hemen aynı grogramlar yapıldığını ve yapılan faaliyetlerin çok fazla farklılık göstermediği öğrenilmiştir. Genellikle yeni gelen öğrenciler için yapılan programları aynı olup öğrenciye yön verildiğinden bahsetmişlerdir. Bunun dışında Fransa'daki öğrencilerin bunun veya benzeri aktivitelerin olmadığını ve öğrencilerin tüm işlemleri kendi haline bırakıldığı ancak tanıdıkları ile haledilmekte olduğu görülnüştür. kısacası Türkiye'deki öğrencilerde kolektif, birlik beraberlik Fransa'daki öğrencilerden daha küvvetlidir.

Çalışmamızın karşılaştığımasında Fransa ve Türkiye'deki öğrencilerin akademik sorunu bakımında karşılaştırdığımızda her iki ülkede akademik sorun olarak başta bölüm değişikliği, dil sorunu ve sistem farklılıkları yaşanmıştır. Akademik sorunu olarak özellikle anlaşmaların başında ilk senede Karabük Üniversitesine gelen öğrencilerin bazıları TÖMER eğitimini tamamlamadan Üniversiteye/bölüme yerleştirilmiş olması bir taraftan bölüme derlerine girerken diğer taraftan TÖMER'e devam etmek zorunda kalması öğrencilere büyük bir akademik sorunu ile sonuçlanmaktadır. Bunun sebebi de ikamet ile alakalı olduğu kanıtlanmaktadır. Çünkü üniversitelerin başlamasında öğrencilerin henüz TÖMER eğitimlerini devam etmekte ve TÖMER'i bitirdiğinde henüz 1. dönemin ortasında olacak ve 2. Döneme daha zaman olacaktır. Bu halde ikametlerini silinecektir ve öğrenci oturum izni kayıp etmiş olacaktır. Bu yüzden üniversite haklı olarak öğrencileri düşünerek ve mağduriyet olmaması adına, öğrencileri direk üniversiteye yerleştirilmişti. Meydana gelen akademik sorunların sonucunda Üniversite bir takım kararlar almış C1'i bitirmeyen öğrenciler üniversite kayıt yapılmayacaktır.

Akademik anlamda zorlanmadık, özellikle dil problemi ile ilgili sorunumuz olmadı zaten Kayseri'deki Tömer eğitimi çok iyi olduğu için öğrenciler akademik sorunu yaşamıyorlar. Tabi öğrenciler ilk geldiklerinde bazı sorunlar yaşıyorlar bende ilk geldiğimde bu konularda başlarda zorlandım ama zamanla alıştım, aklımızda söyle diyoruz yapacak birşey yok madem buradayız alışmak zorundayız diyerek alışmaya çalışıyoruz (P.W erkek öğrenci).

Fransada Hindistan, Pakistan ve Türkiye kökenli göçmenler üzerinde yapılan araştırmada çok farklı kültürden gelen insanın harmanlandığı bir laboratuar olan Saint-Denis semti bize çokkültürlülük ve mekanlar üzerine bir dizi soru sormasına olanak vermiştir. Öncelikle bu mahallenin Türkiyeliler, Hindistanlılar ve pakistanlılar tarafından neden ikinci bir ev olarak benimsendiği sorusunu gündeme getirmiştir. İkinci olarak da günlük yaşam içerisinde farklı memleketlerde gelen insanların nasıl bir işbirliğine getirdikleri ve ortak alanlar yarattıkları ile ilgilendirmektedir. Türkiyeli, Hindistanlı ve Pakıstanlıları araştırmasının odağına koymasının nedeni, her üç topluluğun aynı mekan üzerinde ilk yerleşmelerinden itibaren kendi sosyal ve ticari ağlarını örmeye başlamalarıdır. Temel aldığımız nokta günlük yaşam pratiği içerisinde bu ağların kendilerini nasıl yeniden ürettiğidir. Kişilerin ve toplulukların mekanları kullanış ve üretme biçimleri, bir mekandan diğerlerine geçiş noktaları ve yeni bir sosyalleşme biçimin üretiliş tarzıyla özellikle ilgilendirmektedir. Ticari yerlerin rolu ve oralarda oluşan ilişki ağları, buluşma noktaları aynı topluluğa dahil kişiler için olduğu kadar farklı topluluklara ait insanlar için de ayrı bir önem arz eder. Yeni gelen göçmenleri ve eskileri bir alanda buluşturan bu ağlar bir yandan etnik temelli gruplaşmalar olarak görülürken, diğer yandan yeni gelenlere içine girmeye çalıştıkları topluma girme olanakları açmaları anlamında entegrasyon için temel dayanak noktası olarak da bakılabilir. Her geleneksel gruplaşma kendine özgü bir olma ve başka topluluklarla ilişkiye girme biçimi yaratır. Hindistan, Pakistan ve Türkiye kökenli göcmenlerin en genel ve ortak yanları her üç topluluğun da ticari mekanlar etrafında oluşturdukları ağlardır. Her ne kadar, her topluluk kendi özgün konak yerleri ve dayanışma mekanizmalarını olşturma eğilimi taşıyorsa da, aynı mekanları paylaşmaktan kaynaklanan ortak kullanım alanları da kaçınılmaz olarak var edilir. Bu da kişilerin kendi geleneksel ağları yanında başka ağlara da dahil olma olanağını sağlar. Bu noktadan itibaren tekkli aidiyet çok yonlu bir aidiyete doğru evrilme imkanını kazanır. yerelle evrenselin (Hall,, 2014) buluştuğu ve etkinleştiği bir durum söz konusudur.

2.2. Bölüm değişikliği

Oryantasyon eksiliğinden dolayı öğrenciler birtakım problemlerle karşılaşmalarına neden olmaktadır. Genellikle Akademik sorunu olarak karşılaşılan sorunlardan birincisi bölüm değişikliği, 2. ikamet sorunu, 3. entegrasyon sorunu, 4. Türkçe öğreniminde ve sınıfta dersleri anlamakta güçlük çekmeleri. Özellikle öğreciler tek şehirde (Karabük'te) yoğunlaşması beraberinde bir takım sorunların doğmasına sebep olmuş öte yandan öğrencilerin topluma uyum sürecinde zorlandıkları görülmektedir. Kalabalıklaşmanın her zaman olumlu ve olumsuz yanları olduğu bilinmektedir. Bir diğer husus bölüm değişikliği konusuna gelince öğrencilerin oryantasyon eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle öğrencileın oryantasyon bakımından eksik olduklarından dolayı liseden mezun olunca hangi bölüm okuyacağını bilmeyip her karşına çıkan bölümü seçmekteler. Bu sebeple öğrenci seçmiş olduğu bölümü okuduğu ülkeye varınca bu bölümün ona göre olmadığı farkına varacaktır. Türkiye'deki bazı üniversiteler bu durumu anlayışla karşılaşır ve öğrenciye ikinci şans tanıyıp öğrencinin istediği bölümü seçmesine müsaade ederken fakat bazı üniversiteler bu durumu kabul etmedikleri görülmüştür. Bu konuda öğrencilere ikinci şans veren üniversite tek Karabük Üniversitesi olmuştur. Sonuç olarak karabük üniversitesi Çadlılarla tarif edilmeyecek kadar ayrı bir bağı bulunmaktadır.

Akademik sorun olarak hem Fransa'daki öğrencilerle hemde Türkiye'deki öğrencilerle yapılan (dernek sorumlusu olan kişilerin olsun UDTT&C'ın başkanları olsun veya şehir delegeleriyle yapılanı olsun) görüşmelerde her iki ülkenin yaşadığı problemleri karşılaştığımızda, görüşmecilerin değenildiği konular hemen hemen birbirine benzediği görülmüştür. Nitekim her iki ülkede akademik anlamda çok ciddi zorluklarla karşılaşıp başından bölüm değişikliği, akademik ve fınansal sorunları her görüşmeci dile getitilmiştir. Akademik olarak sistem farklılıklarının karşılaştırmasını yaptığımızda hem Fransız akademik sistemi hemde Türk akademik sistemi Çad akademik sistemi ile farklı olmak üzere öğrenciler ilk bölüme başladığı zaman zorlanıyorla, sınıf ortamına katılmama gibi husular görünmüştür. Özellikle Türkiye'deki öğrenciler yabancı dilin gerçeği ilk yıllarda yaygın görülmektedır. Bu zorluklar ikinci döneme gelindiğinde öğrenci bıraz adapte olmaya başlalar. Akabinden ikinci sınıfa geçtiğinde ise durumu iyi doğru ilerlemekte ve üçüncü ve dördüncü sınıfa gelindiğinde öğrenci tam adapte olacaktır. Ayrıca Fransa'dakli öğrenciler bölüm değişikliği

konusunda fazla zorlanmamakla beraber öğrencinin fınansal problemi konusunda zorlandıkları öğrenilmiştir. Orada bölümünü değişliği konusunda zorlanılmamaktadır. Hata kolaylıkla yatay geçiş yapabildiğini öğrenilmiştir. Türkiye'den birebir görüşmemize katılanların çoğunun öğrenci sorumlusu olup dernek başkanları ve şehir temsilcilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin en yoğun olduklartı şehirleri; karabük, tokat gibi şehirlerde sorunlarının de fazla olması ve hem hem benzediği öğrenilmektedir. Bunun gibi şehirlede okuyan öğrencilerin kendi imkanları ile okumaya gelen ve üniversite anlaşması burslu olarak gelen öğrencilerden noluşmaktadır.

2.3. Dil sorunu

Daha önce de değinildiği gibi, azınlık ve ana akım toplumun dillerinin farklı olması kültürleşme sürecini zorlaştıran ve geciktiren önemli unsurlar arasındadır (Ward ve Kennedy 1992, Berry 2006a, Masgoret ve Ward 2006). Her iki toplumun aynı dili konuşuyor olması ise bekleneceği üzere kültürleşme ve uyum sürecine olumlu yönde yansımaktadır (Schmitz 2001, Berry 2006a, Masgoret ve Ward 2006). Ana akım kültürü, onun değerlerini, kurallarını, öz kültürle olan benzerlik ve farklılıklarını öğrenebilmenin yolu dil aracılığıyla kurulan iletişim ve etkileşimlerden geçtiği için ana akım toplumun dilini konuşabilmek önemlidir (Masgoret ve Ward 2006).

Dil yetersizliği ve kültürel farklılıklar, Çadlı öğrencilerin yeni ortama girdikleri zaman karşılaştıkları en büyük sorunlardan başında yemek kültürü gelmektedir. Öğrenciler farklı kültürel değerler nedeniyle konuşurken yanlış yapmaktan çekinmesi, aktif bir şekilde sınıf ortamına katılmasını engelleyebilir. Aynı zamanda sosyal ve kültürel yaşamda dil yetersizliği nedeniyle utandırıcı durumlarla karşılaşmaktan çekinme, kendini kötü hissetme vb. Gibi sorunlar uyum sürecini zorlaştırır. Yanı sıra kültürel farklılıklara bağlı tutumlar öğrencilerin sosyal yaşamdaki etkinliklere katılımlarını sınırlar ve bu da eğitim/akademik başarısına etkiler. Dolaysıyla uluslararsı öğrenciler kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorunlarının çözülebilmesi için okudukları üniversitelerde ve kaldıkları yerlerde Tv izleme, Türklerden arkadaş edinme, Türk müziği dinleme, Türkiye'deki şehirleri gezme, tiyatro, sinema gibi sanatsal yerlere gitme, okuldaki etkinliklere katılma, Türk kültürü hakkında kitaplar okuma gibi etkinliklere düzenli olarak katılımın uyum sürecini olumlu etkileyebileceği düşünülmektedir (Snourbar, 2015: 27).

Ben Türkiye'ye geldiğimden beri hiçbir sorun yaşamadım ve Türkçe öğrenirken de hiçbir sorun yaşamadım. Aynı zamanda benim kaldığım yurtta da tek Çadlı olduğum için hemen adapte oldum. Hala okuduğum şehirde ve Üniversite zamanında çalıştığım kişilerle ilişkilerimiz hala devam ediyor (X.J.A. kadın öğrenci).

III- Sosyo-kültürel adaptasyon ve bireyler arası iletişim: Çadlıların başkalarla ve toplum ile ilişkileri

Birey toplum ilişkisi sosyolojik teorilerin en önemli temalarından biri de birey-toplum ilişkisi hakkındadır. Bu mesele Durkheim'in işlediği konularından biri olarak karşımıza çıkar. Birey ve toplum karşılıklı bir etkileşim içinde resmedilir. Birey, kimliğini toplumun ve sosyal kurumların tesiri altında oluşturur. Modern toplum işbölümü konusunda uzmanlaşmış ve işlevsel olarak farklılaşmış bir kolektif bilic'e sahip olarak yapısına uygun bireyler üretir. Kolektif bilinc'i (kolektif ahlakı) benimsemiş bireyler modern toplumun bekası için gereklidir. Bireylerin kolektif bilinci benimsemeleri için bir takım süreçler gereklidir. Bunun başında da eğitim süreci gelir. Egoist olan birey bu süre zarfında disipline edilir ve evcilleştirilir. Birey bu süreçten sonra toplumun taleplerini bir baskı ve zorunluluk olarak algılamaz, toplumu modern dönemin sakıncalı yanlarına karşı ve eğitim yoluyla bireye çeşitli imkanlar sunarak bireyin kendisini gerçekleştirmesini sağlar. Durkheim'in bu tanımlaması ilk etapta olumsuz olarak görülse de, ona göre toplum üyelerinin ihtiyaçlarını dikkate alarak bir toplum modeli oluşturulduğunda toplum işlevsel olarak en mükemmel şekilde işleyebilir. Üzerinde ısrarla durduğu konu, modern toplumda bireyin içinde yaşadığı sosyal yapıyı içselleştirerek toplumsal işlevselliğin ve düzenin devam etmesidir. Durkheim, ahlaki bireyselliği öne çıkarak toplumdaki ilkelere uygun kolektif birlikteliğin oluşturulmasını önerir. Bunun karşısındaki en büyük engel olarak egoist bireysellşiği görmektedir (König, 2008).

3.1. Başkalarla ilişkileri

Çadlılar ne kadar sosyal bireyler olsa bile başka milletlerle çok nadiren evleniyorlar. Oysaki başka Afrikalılar her milletle evleniyorlardır. Ama biz Çadllılar bu konuda başka Afrikalılar gibi sosyal değiliz en azında buradaki Çadlılar diyeyim. Ayrıca biz onlar gibi Fransızlarla arkadaşlık kuramıyoruız, bundan ziyade ben şunu net söylemek istiyorum. ''Biz Fransa'daki Çadlılar olarak sosyal değiliz''. (A.T.& Z.A. Fransa, Erkek öğrenci).

Fransa'ya kısa süreli bir eğitim için geldiğim hiç bir sorunla karşılaşmadım. Çünkü ilk geldiğim zaman direk otelde konaklandım, yemeklerimizde X yerden helal olarak gelmektedir. Ardığından eğitimi bitirdikten sonra doktoraya devam etmeye karar verdim. Üniversite kabul mektubum aldığım zaman benim eski öğrencilerimi (Çad'da ders verdim öğrencilerimi) tarafından tüm evrak işlemlerimi üstlenmişlerdi. Üniversite kaydığımden, oturma iznine (ikamet), ev bulmasına kadar tüm işler onlar hal ettiler. Bu yüzden zorluk yaşamadım (W, A Fransa, erkek öğrenci

> Fransa'da yaşıyorum, şuan Türkiye'ye tatıl için geldim. Ben Fransa'da büyüdüm. Sadece lisemi Çad'da bitirdim. Bakaloruyayı kazandıktan sonra tekrar Fransa'ya döndüm. Çevre bölümünde Yüksek lisans birinci sınıf öğrencisiyim. Benim ailem orada yaşadığı için ben de Fransa'da okumak istedim. Bir süre Çad'da yaşadığımdan dolayı başka Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerle en çok arkadaşlık kuruyorum bugüne kadar benim bir tek Fransız arkadaşım var. Çoğu arkadaş edindiğim kişiler ya meles yada başka yabancı kişilerle oluşmaktadır. Benim en zorlandığım an ilk üniversiteye geldiğim zaman olmuştu, hocaların siyahı öğrencilere karşı farklı bakışları beni çok etkiledi. Aynı zamanda Ön lisansı okurken sınıfımızda tek Afrikalı öğrencisiydim. Tek Fransız olan arkadaşım çok sosyal ve iyi bir insan. Fransızları nasıl davrandıklarını bildiğim için çok güzel ve rahat iletişime geçebiliyorum. Benimde insanlarla nasıl iletişime girilmesi gerektiği bildiğim için rahat şekilde arkadaş kurabilirim ama Fransızlar için söz konusu değildir. Fransada okumak isterseniz gelin. Bir Çad'lı olarak Fransa'da iyi yaşıyorum, burada yaşamak hiç zor değil (D,S kız öğrenci, Fransa).

3.2. Hocalarla ilişkileri

Fransa'dan A.T.& Z.A çalışmamıza katılanın görüşlerini karşılaştırmasında Fransızlar bazen biraz soğuk davrandığını, kendileri mesafeli olmaları ama sen onlara yaklaştığın zaman çok iyi insanlardır. Mesela onlara bir soru sorduğunda yardımcı olmak için ellerinden gelene yaparlar. Onlar görünüşte biraz sert görünüyorlar. Fakat onlara yaklaştığında çok iyiler, sempatikler. Ama onlar hepsi böyle davranıyorlar demek biraz zordur. Ama en önemlisi Çadlı öğrencilerin çoğu büyük şehirlerde okuyor olması onlar açısında bir avantajdır. Mesela Marseille(Marsey), Lyon gibi şehirler kozmopolit şehirler olup uluslararası öğrencilerin %80'i orada okuyorlardır. Çünkü orası kozmopolit bir yer, belki de yabancılar Fransızlardan daha fazdır. Ama küçük şehirlerde okumaya gidenler biraz yabancılık çekebiliyorlar. Çünkü o küçük şehirlerde çoğu insanın hayatında bir kez olsun hiç Afrikalı biri görmeyen insanlardır. Bazen o insanlar, sadece televizyonlarda hırsızlık yapan siyahi biri görmüş olabilir ve bundan dolayı aklında bunlar kalıyor ve tüm gördüğü siyahı birini aynı gibi zannetmektedir. Bunun gibi şehirlerde okuyan öğrenciler biraz çekingen olabiliyorlar (A.T.& Z.A. erkek öğrenci).

Hocalarda ne olumsuz davranış sergilemekte ne de yanlı davranmakta olduğu söyleyebilirim. Hocalar Fransız öğrencilerine davrandığı kadar iyi davranıyorlardı. Çünkü hocaların çoğu sosyal kişiler oldukları için halklardan farklı olabilmekteler. Çünkü Pedagojilerinden dolayı bazen öğrencilere yardımcı olmak maksadıyla, öğrenciye ders çıkışında yanına yanaşarak dertlerini anlayıp yardımcı olmaktadır. Ders konusu olsun, her anlamda uluslararası öğrencilere yardımcı olmaya çalışmaktalar. Ben şahsen böyle bir sorunla karşılaşmadım.(G.O.& Z.A. erkek öğrenci).

IV- Fransa ve Türkiye'deki Çadlı Öğrencilerin Topluma Uyumları

Weber iki tür sosyal ilişkiden bahsetmiştir. Toplumsal ilişkisi geçici bir karakterde olabileceği gibi, anlamlı geçerliliği kabul edilen ve buna göre hep öyle olması beklenen bir durumun tekrarlanma şansı olarak belirlenecek sürekli bir süreç de olabilir (Özlem, 1993: 57). Bu karşılıklı ilişki veya münasebetlerde her iki tarafında somut bir durumda toplumsal ilişkiye aynı anlamı vermesi veya karşısındakinin tavrını içtenlikle benimsemesi gibi bir düşünceye kapılmak olur. Çünkü taraflardan biri kurmuş olduğu ilişkiyi, sadakat, aşk duygularıyla beslerken, buna karşılık ilişki kurduğu kimse aynı

duygularla ona dönmeyebilir. Toplumsal ilişki halinde taraflar kendi davranışlarına farklı bir anlam yükler (Weber, 2007: 50-51). Weber, toplumsal ilişkileri çözümledikten sonra toplumsal ilişkiler doğrultusunda meydana gelen toplumsal oluşumları çözümlemeye geçer. Weber'in toplumsal ilişkilerle ilgili olarak ele aldığı ilk karvam, topluluklaşma (cemaatleşme) ve toplumlaşmasıdır (camiyetleşme). Bir toplumsal ilişkide kişiler birbirlerine karşı sübjektif bir aidiyet bir hissi duyuyorlarsa ve toplumsal davranışlarını da bu aidiyet hissi üzerine bina ediyorlarsa bu toplumsal ilişki ''topluluklaşma'' kavramını ifade eder (Weber, 2007: 79). Bir toplumsal ilişkide toplumsal davranış akılcı nedenlerle belirlenmiş karşılıklı menfaat teminine veya yine aynı şekilde kurulmuş bir menfaat birliğine dayanıyorsa bu toplumsal ilişkiye ''toplumsallaşma denir (Weber, 2007: 80). Weber'in toplumsal oluşumlar tipolojisinde ele aldığı diğer bir kavram gruptur. Bir temsil gücü olan lider veya yönetim organı olarak belirli insan veya insanların kendi etkinliklerine bağlı tutumlarıyla yön vermeleri sonucu bir düzenin kendisini garanti etmesi halinde dışa karşı sınırlı olarak açık veya tümü ile kapalı bir biçimde oluşan toplumsal ilişkiye grup denmektedir. Weber, grupları üçe ayırmaktadır. Girişim; sürekli olarak bir amaç gözeterek belli bir biçimde eylemektir. Birlik; konuları kurallara yalnızca bu kurallara kişisel açıdan bir geçerlilik vermek suretiyle bireylerin bağlandıkları birleşmiş bir grup demektir. Kurum; konulmuş kuralarını etkin bir biçimde belli amaçlara başvurarak zorla kabul ettirebilen bir grubun tasvir etmektedir (Özlem, 1999: 167).

Fransa ve Türkiye'deki Çadlı Öğrencilerin Topluma Uyum sürecinin karşılaması, Fransa'daki Çadlı öğrenciler Fransız topluma uyum sağlanırken bazı zorluklarla karşı karşıya kalmışlar. Bu zorlukların başında Fransızları anlamak ve helal yemek bulmak olmuştur. Helal yemeği ulaşmasında sıkıntı çekmişler. Özellikle yabancıların azınlıkta olduğu şehirde okuyan öğrenciler çok büyük problemler yaşadıkları öğrenilmiştir. O yüzden Çadlı öğrenciler, yabancı uyruklu öğrencilerin fazla olduğu ortamı tercih ederler. Çünkü uluslararası öğrencilerin ve özelliklede Afrikalıların fazla bulunduğu yerlerde yaşamayı ilk tercih ettikleri görülmüştür. Ayrıca Afrikalıların bulunduğu ortamlarda kültürel benzerlikten dolayı kolaylıkla uyum sağlanırlar. Afrikalıların yoğun olduğu ortamlarda uyum zorlukları pek fazla görünmemekle beraber topluma uyum sağlamaları kolaylaştırmaktadır.

Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin Türkiye'ye kolay uyum sağladıkları görülmektedir. Çad cumhuriyeti toplumsal yapı içerisinde çok fazla etnik grubu barındırıldığı için Çadlı öğrenciler başkalarıyla iletişime girmekte pek sorun yaşamamalarına neden olmuştur. Çadlı öğrenciler hocalarıyla, arkadaşlarıyla ve toplum ile ilişkileri çok iyidir. Türkler Çadlı öğrencileri çok severler, onları evlerine davet ederek aileleri ile tanıştırırlar. Araştırmacı olarak yaşanmış tecrübelerimizi ve gözlemlerimizi göz önünde bulundurulmakta yararlı olacaktır. Karabük üniversitesi içindeki toki konutlarında yaşanan Çadlı öğrencilere hocalarla iyi bir iletişimde oldukları gözlenmektedir. Bununla beraber akşamları çocuklarıyla birlikte öğrencilere oturmaya gidirlerdir. Karabük'teki hocaları Çadlı öğrencileri yalnız bırakmadılar maddi manevi her türlü yardım ederler. Öğrencilere özel günlerinde hiç bir zaman yalnız bırakmazlar, hasret gidermek için her daim yanlarındalar. Gerek kendi aralarında güzel gün geçirebilmeleri için gerek maddi gerekse manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemezler.

Bunun yanı sıra ösel günlerinde mesela bir düğünlerine davet ederler ve öğrencilere kendi şarkılarını açıp oynamalarına izin verirler. Tatillerde kendi ülkelerine gidemeyen öğrencilere pikniğe düzemleyerek veya köylerine götürerek bir sürü faaliyetler düzenlenecekler. Nitekim Çadlı öğrencilerinde özel günleri olduğunda onlarda davet ederler onlarda severek katılırlar ve destekte bulunuyorlar. Örneğin evlilik durumu olduğunda, öğrencilere başta düğün salonu tutarak, ev eşyaları ve ev kiraları olsun hiçbir zaman yalnız bırakmıyorlar. Kimi zaman ücretsiz daire vererek, kimi zaman kira parasının yarısına kadar indirerek dairelerini kiralamaktalar. Çadlı öğrenciler Üniversite ve başka öğrenciler ile ilişkilerinden bahsedecek olursak öğrencilerin hem Türk öğrencilerle hem de uluslararası öğrencilerle iyi anlaştıkları görülmüştür. Yukarıda bahsettiğimiz gibi Çadlı öğrenciler cana yakın bireyler oldukları için arkadaşlık kurmaktan zorluk yaşamıyorlar. Ancak dil kabiliyetleri olduğu için Türk arkadaşları ile iletişime geçmek prolemleri görülmemiştir. Diğer taraftan uluslararası öğrencilerle zaten sorunları olmadığı bilinmektedir. Gerek Afrikalı öğrencilerle olsun gerekse Arap öğrencilerle olsun hepsiyle rahat şekilde iletişime geçmekten problem yaşamadılar. Ayrıca Çad'ın iki tane resmi dili (Arapça ve Fransızca) olması ve diğer taraftan Çad'ın yerel dili (Çad'a özel lehçesi, Arapça dili olması), için her millet ile iletişime girebilme kabiliyeti yükselmiştir. Afrikalı öğrencilerle ilişkileri kıtanın vermiş olduğu yakınlıktan dolayı rahatça dostluk kurabilmekteler. Nitekim malumumuz Sahra altı Afrika

ülkelerinden gelenlerle fazla kültürel farklılığı olmadığı söylenebilir. Sadece tek İngilizce konuşan Afrika ülkelerinden gelen öğrenciler ile bazen anlaşmakta zorlanıyorlar.

Kuzey Afrika ülkelerinden gelenler zaten Arapça konuştukları için rahatça kaynaşabiliyorlar. Ancak dil sorunları olmasa da kültür farkı olduğu gözlenebilmektedir. Bununla beraber Arap öğrencilerle Arapça dili bildikleri için rahat iletişime girebiliyorlar ve yakınlık kurabiliyorlar. Türk öğrencilerle ilişkileri ise ilk öğrendikleri yarım yamalak Türkçeleri olsa bile bir şekilde arkadaş olabiliyorlar. Türk öğrencilerin misafir perverliğinden dolayı uluslararası öğrencilere her zaman kucak açmaktalar. Her anlamda ders konuları olsun, sosyal konuları olsun, her daim yanlarındalar. Türk öğrenciler genelde arkadaş olduğu Çadlı öğrenciyi aileleriyle tanıştırırlar ve tatillerde evlerine davet ederek bir kaç günlüğüne evlerinde misafir ederler. Çadlı öğrenciler ile Türk öğrenciler genelde sınıftan tanışırlar, ya arkadaşlar vasıtasıyla yada sosyal ortamlarda tanışırlardır. Ayrıca zaman zaman Çadlı öğrencilerinde her daim uluslararası öğrencilere olsun Türk öğrencilere olsun her türlü yardım ederler, ders anlatırlar ve özellikle uluslarası öğrencilere gereken her türlü yardım etmekteler. Çadlı öğrenciler çok sosyal bireyler olmalarından dolayı toplumsal çevrede yer almaktalar. Bazen sivil toplum kuruluşlarında ve öğrenci kulüplerde yer almaktadırlar. Genellikle Çadlı öğrenciler Afrikalı öğrencilere ve uluslararası öğrencilere derneklerinde yönetimde yer almaktalar. Türkiye'deki öğrenciler sosyal ve girişken bireyler olmak üzere hem ticarette de hareketlilerdir. Firmalara, şirketlere ve hastanelere kadar uzanan bir faaliyetler içerisindelerdir. Tatil zamanında Çad'a gidemeyen öğrenciler Istanbul'a giderek yaşamlarını sürdürebilmek için firmalarda çalışırlardır. Bazıları ise hastanelerde veya şirketlerde tercüman olarak çalışmakta yahut bazıları ise bavul ticareti yaparak bir gelir elde etme çabasındalardır.

a. Başka insanlarla ilişki kurma ve sosyal ihtiyaçlara ilişkin algıladığınız güçlükler?

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam	Boş
Gruplaşmalardan dolayı yalnızlık çekiyorum.	21	16	15	6	9	60	4
Listediğinkıyafetleri giymekten çekiniyorum	20	16	16	8	7	60	4
Yaşadığım yerde tek başıma dolaşmaktan endişeleniyorum.	25	14	10	7	10	68	0
Kimse benimle arkadaş olmak İstemiyor.	**14**	**27**	**8**	**10**	**7**	**68**	**0**
Tanımadığım kişilerle iletişime geçemiyorum.	**27**	**14**	**7**	**8**	**10**	**68**	**1**
Başkalarına karşı hoşgörülü olamadığım için üzülüyorum.	**19**	**19**	**8**	**3**	**7**	**68**	**10**
Topluluk içine girmek istemiyorum, kendimi rahat hissetmiyorum.	**14**	**25**	**10**	**4**	**5**	**63**	**5**
Daha çok(Türk) arkadaşlarım olmasını çok isterdim.	**20**	**17**	**11**	**4**	**4**	**60**	**4**
Yaşadığımşehri sevmiyorum	**25**	**17**	**11**	**4**	**4**	**60**	**4**

Düzenlenen: Hadje Fana MAHAMAT

Bu tabloda Çadlı öğrencilerin başka insanlarla ilişkileri ve sosyal ihtiyaçlara, ilişkin algıladıkları zorlukların hakkına, Çadlı öğrencilerin başka uluslararası öğrencilerle ilişkileri

ve toplumla ilişkileri güzel olduğu ve iletişime girmekte zorlanmamakta oldukları gözlenmiştir.

Yukarıdaki Saint-Denis semtinde Hindistan, Pakistan ve Türkiye kökenli göçmenler arasındaki dayanışmayı olduğu gibi Fransa'daki Çadlı öğrencilerinde Fransızlarla aynı ortamlarda olmadıkları, çoğunun diğer uluslararası bireylerle daha yakın olduklarını tespit edilmiştir. Fransa'daki Çadlı öğrencilerle yaptığımız görüşmelerde öğrencilerin Fransızlardan daha çok başka milletler ile ilişkileri olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin ten renklerinden dolayı bazen ayrımcılığa maruz kalabiliyorlar. Arkadaşlık kurduğu bireyler çoğunlukla afrikalılar bireyler ile veya melezlerle oluşmak üzere sosyal öğrenciler değillerdir. Ayrıca zaman zaman Fransa'da doğup büyüyen bireyler bile Fransız arkadaşları olmadığı tespit edilmiştir. Hata Fransa'da uzun zaman yaşayan öğrencilerin de Fransız arkadaşı olmadığı söylenmektedir. Ancak bunu sadece iki nedenden oluşmaktadır: Birincisi inançsal nedenden dolayı, onlarla arkadaş olmadıkları dile getirilmiştir. Çünkü çoğu üniversite öğrencilerinden aldığımız bilgiye göre Fransızların bar gibi yerlerde takıldıkları için, oradaki öğrencilerin dinsel inançlarına ve dinsel şartlarına uygun olmadığı için farklı ortamlarda giremediklerinden dolayı yakınlık kuramamaktalardır. O yüzden arkadaşlıkları sadece üniversite ve iş ortamlarına kadar bir ilişkidir. Bir diğer sebebi ise Fransızların tavırlarından hoşlanmamakta olduğu dile getirilmişti. Öğrenciler Fransız davranışları hoş bulamıyorlar ve bu yüzden hep mesafeli olmaya çalışır ve bu sebeple yakınlık kuramamalarına neden olmaktadır.

b. Sınıfta Çadlılar ve diğer öğrencilerle olan ilişkilerini nasıl buluyorsunuz?

Bu konuda çok iyiler zaten sınıfımızda hep uluslararası öğrenciler olduğu için bazıları Irak'tan bazıları Mısır'dan bazıları Somali'den, Sudan'dan bazıları Çad'dan. Bizim sınıfımız çok kozmopolitik bir yapıya sahip. Bir sınıfta yaklaşık 12 farklı ülkeden öğrenciler olabiliyor. öğrencilerin birbiri ile iletişiminde problem yok ve Çadlıların çoğu Fransızca ve Arapçayı da bildikleri için ve bizim öğrencilerimizde çoğu Arap geografiyadan olduğu için iletişimde problem yaşamıyorlar. Çadlı öğrencilerle ilgili ekstra olarak şunu söyleyebilirim, gerçekten çok çalışkan, istekli hevesli öğrenciler ve her zaman bunun neticesi olarak da başarılı öğrenciler çok çıkıyor.

Bizim tıp okuyan Çadlı öğrencilerimiz de var. Bunun yanı sıra insanlarla pek sorun yaşamıyorlar. Uyum sağlamakta çok sıkıntı yaşamıyorlar. tek sıkıntıları, Türkiye'de mesela elle yemek yeme kültürü yok ve bu Çad'ın kültüründe var. Biz öğrencilerle bir restorana yemek yemeye giderken Türk öğrenciler yani Türkiye'deki herkes hep çatal bıçak kullanıyor ve Çadlı öğrenciler elle yediği zaman insanlar garip bakıyorlar bu da onlar için bir problem veya insanların farklı bakmasına sebep oluyor. Hiç elle yemek yenilir mi, çatal var bıçak var kaşık var gibi şeyler söylüyorlar. Bu da onların karşılaştığı başka bir problemdir. Üstelik çoğu rahat şekilde düzeltebilirken bir çoğununda düzeltmiyorlar. Bu da demek ki bazıları çabuk uyum sağlarken bazıları da hala geleneksel olarak elle yemek yeme alışkanlığını devam ettiriyor (Karabük üniversitesi erkek TÖMER hocası).

Hazırlık alanında 2. sınıf öğrencisiyim. Engenerie (btp) mühandislik alanındayım. Fransa'da eğitim almamın ilk nedenim ailemın orada yaşıyor olması ve Fransa'nın eğitimi çok kaliteli olduğu için Fransa'da okumaya karar verdim. 3 senedir Fransa'da yaşamaktayım. İlk Fransaya gittiğimde bir sene bilgisayar eğitimi aldım. O zaman insanlarla entegre olmaktan zorluklar çekmiştim. Özellikle de iletişime girmek için çok güçlük olmuştur. Çünkü 2 ayrı toplumun aniden değişmesi yüzünden uyum sağlamakta zorluklar çektim. Ama şimdiki okuduğum üniversitede çok arkadaş edindim. İlk başlarda Hocalar uluslararası öğrencilere karşı çok Farklı davranmaktalar. Ama bir süre sonra diğer öğrenciler gibi bizimle davranmaya başlıyorlar. Fransız öğrencilerinde uluslararası öğrencilere karşı normal davranmaktadırlar. Ayrıca benim bulunduğum ortamda Fransızların fazla olduğu bir ortamı olup biraz ırkçılık yapıyorlar. Aynı zamanda benim oturduğum apartmanda bizim ile aynı ortamda bulunmak istemiyorlar, dinimin gereği bende bu davranışlara alıştım. Benim tecrübeme dayanarak tüm çocukluğum Çad'da geçiren biri olarak biz okulda çok iyi çalışırsak yurtdışında eğitim almak bize korkutmaz. Yurtdışında okumak çok fazla fedakarlık ister. Buradaki okul sistemi Çad'daki gibi saat 7-12'e kadar değil, burada saat 09-19 saatte kadar devam etmektedir (Fransa kız öğrenci).

Fransa'nın Paris'in Strasbourg Saint-Denis mahallesinde Hintli, Pakistanlı ve Turkiye kökenli göçmenlerin günlük etkileşim alanları üzerinde yapılan araştırmasında, değişik kültürlerden gelen insanların kentteki mekanlarda sıkça karşılaşma durumunda kalmaları onları hemen birbirlerine yaklaştırıp kaynaştırmak. Simmel'in de belirttiği gibi rasyonel bir davranış içerisinde olan kentte yaşayan bireyler her zaman dikkatli davranmak ve gereksiz girişimlerden kaçınmak durumundadırlar. Bu dikkatli olma durumu farklı geleneklerden gelen insanlar için daha da geçerlidir. Önceden oluşan önyargılar ve yabancıya ilişkin var olan mesafe koyma anlayışı biraz daha aktif olarak devreye girer. Önceleri bir Pakistanlı veya Hindistanlı gördüğümde hiç ayıramıyordum, zaman geçtikçe kimin ne olduğunu anlamaya başladım. Merhaba deyişleri, bir şey isteme biçimleri ve bütün davranışlarıyla hemen kendini ele veriyorlar. Biz de onlar için öyleyizdir belki. Hindistanlılar daha effendi. Bangladeşliler de öyle. Çoğu zaman şakalaşıyoruz bir şey almaya geldiklerinde diyerek açıklıyor Cemal (Strasbourg Saint Denis'de esnaf) başka topluluklardan gelen kişilerle olan ilişkileri.

Üniversite hayatına yeni giren öğrenciler, yeni bir ortam içinde bulunurlar, yeni arkadaşlık ortamında kabul edilme çabasına girerler, yeni arkadaşlıklar kurarlar. Üniversiteye devam eden öğrenciler kendi ailesinde ve büyüdüğü çevresinden almış veya görmüş olduğu değerleri yeni çevreden aldığı değerleri uygulamaya çalışma ve kendine ait değerleri geliştirmekteler. Öğrenciler yeni arkadaş gruplarına girince, sorunlarını paylaştıkça, ortak ilgileri çoğaldıkça, yaşıt bireyler ile iletişim ve etkileşim kapasitesini geliştirmektedir. Bir taraftan arkadaş ilişkilerini güçlendirirken diğer taraftan da aile ilişkisi zayıflamaktadır. Üniversite zamanında geleceğini yönlendirir, bir meslek sahibi olma amaçları olsun üniversite öğrencileri yeni bir şehire ve yeni bir ortama adapte olma ortama çabası içindeyken başkalarla ilişkilerini her zaman güçlendirmeye çalışmaktadır. Sağlıklı bir arkadaşlık ilişkisi güçlendirebilirse başarılı olur, aksi takdirde arkadaşlık ilişkileri kuramamışsa yardım alması gerekmektedir.

> *W.R ve S.A ve P.W. nin görüşlerinin karşılaştırmasında bu şekilde açıkladılar. Şöyle belirtmek istiyorum, Çadlı öğrencilerin başkalarıyla ilişki kurmak isteyen bireyler olarak tanımlanıyorlar. Çok sosyal kişiler, başka uluslararası öğrencilere her zaman desteği olan bireyler olarak tanılıyorlar. W.R. ve S.A nında temsilci olarak görev aldığı şehirde okuyan bazı Çadlı öğrenciler gönüllü olarak derneklerde çalışıyorlar, ve diğer Afrikalı öğrencilerle ve başka*

kıtalardan gelen öğrencilerle ilişkileri gayet güzel, kuvvetli ve samimiler. Zaman zaman arkadaşlarına ziyarete gidiyorlar ve özel günlerinde düğün merasimlerine davet edildiğinde icap ediyorlar ve bizde Çadlı öğrenciler olarak bir şeyler olduğunda illaki onları davet ederiz, onlar da seve seve katılım sağlamaktadırlar. Kısacası başka milletlerle ilişkimiz çok iyi bu konuda hiç bir terz veya şikayet edilmiyorlar ve girdiğimiz her ortamda insanlarla güzel anlaşırız, sağlam bir arkadaşlık kurma konusunda kabiliyetlerimiz çok yüksektir (W.R & S.A ve P.W. erkek öğrenci, şehir temsilciler).

Çadlı öğrencilerin başka öğrencilerle dostluk kurma kabiliyeti yüksek olan bir öğrencilerdir. Çadlı öğrenciler ilk geldiklerinde yurtlarda yerleştirilmiş olması her açıdan çok büyük bir avantajdır. Benim başkanlık yaptığım dönemde iletişim veya geçimsizlik sorunu ile karşılaşmadım. Öğrenciler hep övülüyorlar ve hep iyi haberler alıyoruz onların hakkılarında (H.Y.H ERKEK ÖĞRENCİ).

Çadlı öğrencilerin başka kişiler ile arkadaşlık etme açısından hiçbir sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. Çad'ında çok kozmopolitik bir ülkeye sahip olduğu için Çadlılar genel olarak Çadlılar başka kişilerle geçinmek gerektiğinin bilincindelerdir. Bu araştırma sayesinde Çadlı öğrenciler ne kadar yeniliğe açık, samimi, sosyal ve girişken bireyler olduğu sonuca varılmıştır. Çadlı öğrencilerin başka insanlarla kolay iletişime girebilmeleri sağlayan Çad'ın kendisidir. Çad'ın kozmopolitik (çok etnik barındıran bir yapıya sahip) bir ülke olması ve çok fazla dillerin konuşuyor olması ve en az 200 dil konuşulması, onun yanında Arapça ve Fransızca ülkenin resmi dilleri olması açısında çok büyük bir avantaj olmuştur.

Çadlı öğrencilerin başka insanlarla ilişkisine yönelik Tömer Hocalarından ve yurt sorumlularından gelen bilgileri hep pozitif bilgilger almıştır. Akabinde çalışkan, zeki, sosyal ve saygılı öğrenciler olarak bahsedilmektedir. Kredi ve Yurtlar Genel müdürü (KYK) ile yapılan görüşme de bu hususlara değinilmiştir ''Bize gelen Çadlı öğrenciler temiz ve hiç bir sorunlu öğrencimiz olmadığnı söylemişti'' Öğrenciler ne yurt personelleriyle ne de yurt arkadaşlarıyla problem yaşamadıkları ve çok iyi anlaştıkları, personellerinde Çadlı öğrencilerden şikayetlerinin olmadığı ve onlardan memnun oldukları öğrenilmektedir.

Küresel ekonomide, eğitim politikalarındaki çabuk değişimler dünyayı daha dar hale getirmek ve toplumlar kesişmelerinde ve teknolojide, ulaşım sistemidir. İnsanlar birbirlerini git gide yükselen bir şekilde farklı kültürlerden insanlarla temas halinde bulunmaktadır. Kültürel iş gücününde farklı çalışma huylarına ve kültürden gelen bireyler bir araya gelmektedir.

Kültürlerarası iletişim araştırmaları farklı kültürel grup mensuplarının dahil olduğu iletişim araştırmaları hakkındadır. Çeşitlilikleri etkili ve uygun bir biçimde yönetmek için gerekli bilgi ve dinamik becerileri kazanma hakkındadır. Aynı zamanda önyargı olmadan olayları farklı pencereden bakmak için yaratıcı zihniyetleri geliştirmeyle ilgilenmektedir. Genellikle kültürlerarası iletişim, araştırma yapmak için çok büyük sebepleri vardır. Alt başlıkları şu şekilde toplayabilmiştir Ting-Toomey,(2005:3).

Öğrencilerin karşılaştığı diğer sorun, Fransızlarla iletişime geçmekten çok zorlarınıyorlar, Fransızcayı ileri derece bildiklerine rağmen Fransızlarla konuşmaktan fakat Fransızlarla konuşmaktan yine çekinirler. Aldığımız bilgiye göre Fransa'daki Çadlı öğrenciler biraz asosyal bir öğrencilerdir. Zira Çadlılar hızlı konuştukları için bazen bir Fransızla iletişime geçerken anlaşmazlık yaşanabilmektedir. Yani bir Fransızlarla konuşurken bir şey kaçırdığı an tekrarlamasını istiyor ve bu konu bir ''Çadlıya duymadım bir daha tekrarlar mısınız'' denildiği zaman Çadlı gıcık olabiliyorlar bu sebepten dolayı onlara yanaşmamayı tercih ederler.

V- Kültürleşme ve Uyum Sürecini Etkileyen Etmenleri

5.1.Uyum ve kültürel sorunları

Kültürlerarası adaptasyon becerisi modern ve dönüşüm eksenli yapılarda özellikle de uluslararası sahalarda çalışma halinde kalan bireylerin ihtiyaç duyduğu belirli tepkisel davranışlarla açıklanabilmektedir. Kültürlerarası beceriler, sıklıkla kişinin davranışsal durumları yoluyla ifade edilmektedir. Kültürlerarası uyum bakımından başarılı bir kişi tanımlandığında; saygılı, esnek, sabırlı, ilgili, meraklı, açık, empatik, mizah duygusuna sahip olma, belirsizliğe karşı tolerans gösterebilme, motive olabilme ve bireyleri hemen değil de belli bir zaman sonra değerlendirebilme en önemli belirleyiciler arasında olmaktadır (Bozkurt, Doğan ve Kara eminoğulları, 2009: 333). Kültürel adaptasyon kişinin yeni çevre ve kültürel sahasına girişiyle ortaya konulan bir dönemdir. Bu süreçte;

a- **Genel sorunlar**: yiyecek-içecek, kişiler arası iletişim, birey olma, statüyü koruma (ben olmaya karşı yapmak zorunda kaldıkları),

b- **Eğitim sistemi**: akademik entegrasyon, tercihler, kaynaklara ulaşma, akademik danışmanlık, sınıf atmosferine uyum, öğretim elemanları ile iletişim, ve

c- **Kültür şoku:** bilindik bir çevreden bilinmeyen bir çevreye gelindiğinde bireyin duygusal dengesini kaybetmesi ve acı çekmesi, kimlik krizi, iletişimin kırılması, davranış bütünlüğü ve sırasının kaybolması sorunları yaşanabilir.

5.2. Yemek kültürü ve Çad'ın mutfağı

Ukcisa, 2012 Yemek kültürü; kültürel, ekolojik, coğrafya, finansal ve tarihsel olarak şekillenmiştir. Kendi ülkesine benzemeyen hata uzak coğrafya sahip bir ülkeye giden insanların bu duruma alışmaları çok zaman alır. O hal bireyin bulunduğu kültürdeki sıhatı ve hayatı sürdürmesine yönelik çok zorlu bir zaman geçirebilir. Mesela, yemek yeme şekli, yemek vakitleri,dinisel ve kültürel açısından yenmemesi gerekenler, ailece yada bireysel olarak sosyal etkilişime dayalı alışkanlıklar vb. Hususlarda zorlukjlarla karşı karşıya kalması büyük ihtimaldır. Bununla beraber, abur cubur tarzı, yemek pişirme yöntemlerine kadar pek husus öğrencileri alışmakta olduğu yemek kültüründen farklı bir yemek kültürü ile tanışmak zorundadır.

Çad'ın yemek kültürü çok farklı olmasından dolayı Çadlılar başka bir yemek kültürüne alışmakta zorlanıyorlar. Çad'ın mutfağından bahsedecek olursak, genelde Çad'ın mutfağı sürekli pilinç ve baharati ile çok meşhurken Türkiye gibi ülkelerin mutfağı farklı gelebiliyor. Bu nedenle Çadlı öğrenciler Afrika ülkelere gitikleri zaman çok nadiren yemek sorunu ile karşılamaktalar. Yalnız kuzey Afrika ülkeleri dışındaki ülkelere gittiklerinde yemek konusunda zorlanmamaktadırlar. Örneğin, Türkiye'de okuyan öğrencilerin Türk mutfağına alışmakta çok zorlanılmaktalar.

Çad'ın ve Türk yemek kültüründen karşılaştıracak olursak, mesela Çad'ın kahvaltı tarzını ele alacak olursak Çad'ın kahvaltısı hep sıcak yemeklerle oluşurken Türk kahvaltısı ise hep soğuk yemeklerden oluşmaktadır. Kısacası Çad'ın kahvaltısı genelde 2 ayrı kahvaltıdan oluşur. Yani 2 farklı zamandan oluşmakta ön ve ana-kahvaltısından oluşmaktadır. İnsanların ilk uyandıkları zaman ana kahvaltısını (sıcak yemek) hazır olana kadar ön-kahvaltısı olarak pişi ve çay, kahve, süt vs önden kahvaltı yaparlar. Ana-kahvaltısı olarak ise et, tavuk ve balık çorbası gibi ekmek vb tarzındadır. Bazen ise

hatta muhallebiye benzeyen yemek, medide djir (sıvı çorba gibi tatlı yemekler) ve Besise (muhallebiden bıraz katı bir yemek) pişirilmektedirler. Türk kahvaltısı ise hep peynir, zeytin, domates, reçel, çikolata vs. gibi yemekler ile oluşmaktadır. Çadlı öğrencilerin de bu tür kahvaltı tarzlarına alışkın olmadıkları için genelde Türk kahvaltısına alışmakta zorlanırlardır. Ayrıca bazen çikolata, reçel ve peyniri ön-kahvaltısında alınmaktalar. Öğrenciler özellikle zeytini hiç sevmezler. Bir diğer alışmasına zorlanılan konu Türk yemeklerinden çorbalar, mantı, brokoli, taze ve kuru fasulye ve mantar ve tatlıları da sevmedikleri gözden kaçınmamaktadır.

Çad'ın yemekleri ise hep pilinç pilavı ve et hiç eksik olmamaktadır. Bu nedenle Türk mutfağına alışmakta zorluk çekmekteler. Fransa'daki öğrenciler yemek konusunda fazla zorlanmadıkları belirtmektedir. Çünkü oradaki yurt sistemi Türkiye'deki sisteminden farklı olup öğrenci istediği zaman kendi yemeği kendisi pişirebilme yetkisine sahiptir. Ayrıca öğrenciler sadece dışarıda dinin gereği helal yemeği tedarik etmekte güçlük çekerlerdir.

Türkiye'deki yurt sistemleri biraz farklı olduğu için Çadlı öğrenciler ilk geldikleri zaman yemek sorunu meydana gelir. Bu konuda buradaki öğrenciler Fransa'daki öğrencilerden daha zorlandıkları görünüyorlar. Genel olarak Fransa'daki Çadlı öğrencilerinin kozmopolit şehirlerde eğitim görmekte olup genellikle Afrikalıların fazla bulunduğu yerlerdir. Çoğu zaman bu tür yerlerde Afrika pazarları mutlaka bulunmaktadır. Nitekim Afrikalıların yoğun olan bölgelerde Afrika pazarları bulunmak ve bu tür pazarlarda Afrika'ya özgü tüm yemek malzemeleri, çeşitli meyve ve sebzeleri mevcuttur. Kısacası Afrika'da bulunan her türlü nimetleri bulunuyor ve bu pazarlar sayesinde oradaki öğrenciler istediğini tedarik etmek zor olmamakla beraber canı çeken herşey ayağının altında ve böylelikle yemek sorununa çare olmuş ve ortadan kalkmış bulunmaktadır.

Bununla beraber bu konuda Fransa'daki Çadlı öğrencilerin buradaki öğrencilerden daha şanslı söylenebilir. Bunun nedeni Fransa'da Afrikalıların fazla bulunmuş olmaları ve Türkiye'de bu kadar Afrikalıların olmamasından dolayı Afrika'ya spesifik nimetleri bulunmamaktadır.

> *Ben dört yıldır Türkiye'de yaşıyorum ama hala doğru düzgün Türk yemeklerine alışamadım. İlk Türkiye'ye geldiğimde yemek konusu en çok zorlandığım*

konulardan biri olmuştu. Türk yemeklerine alışmam çok zaman almış, bence öğrencilerin zorlandığı konu yemek ve barınma en temel problemlerdendir. İlk başlarda yemek çok zor gelir ama bir kaç ay sonra bazı yemekleri alışmaya başladım. Çünkü yurtta kalıyorum ve alışmaktan başka çarem yoktu. Zamanla bazı yemekleri alışmıştım fakat hala alışamadığım bazı yemekler var mesela çorba ve tatlıları hiç alışamadım. Ancak tatlılar bana çok şekerli geliyor çünkü bizim tatlı kültürümüz yok (M.A.&A.İ.K. kadın öğrenci).

Görüşmemizi karşılaştırdığımızda her iki ülkede karşılaştıkları konu olarak genelde yemek konusu olmuştur. İnsanlar bir yere gittiklerinde en büyük problemleri yemek oluyor. Herkesin damak tadı ve yemek kültürü farklıdır. Bu sebeple başka kültürün yemeklerine alışmak çoğu insana zor gelebiliyor. Özelliklede Çadlı öğrenciler için epeyce zordur, genellikle Türk kahvaltısına alışamıyorlar çünkü Çad'ın kahvaltısı yukarıda bahsettiğimiz gibi hep sıcak yemeklerden oluşmaktadır. Onun aksine Türk kahvaltısı soğuk yemeklerden olduğu için alışmakta zorlanıyorlardır. Diğer taraftan iklim değişikliğinin yanı sıra giyim kuşam farkı bu hususlar adaptasyon problemi ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. yukarıda da bahsettiğimiz gibi Türkiye'deki öğrenciler için en azında başkalarla iletişime geçme konusunda, dil sorunuyla karşılaşmaması ve Fransa'daki öğrencilerde başkalarla ilişkileri buradaki öğrencilerin kadar olmaması veya farklı olduğu yukarida ele alınmıştır. Dil konusuna gelince her iki ülkede akademik olarak dil buraz engel olduğunu dile getirilmiştir. Onun dışında günlük hayatlarında dil sorunuyla fazla karşılaşmadıkları hem Arapça hem de Fransızca bildikleri için ve bu diller sayesinde başka insanlarla iletişime girme kapasitesi arttırdığı söylenebilir. Her iki ülkenin ortak problemleri olarak akademik sorunu olup aynı zaman da bölüm değişikliği olmuştur. Ek olarak Türkiye'deki öğrenciler denklik problemi olduğu gözlenmektedir.

- **Giyim**

Bazıları Çadlı öğrenciler geleneksel kıyafetlerini giymekten çekinirken bazıları ise rahatça giyip gezebiliyorlar. İnsanlar kimi zaman çok değişik karşılıyor kimi zaman ise beğenerek çok hoş karşılamaktalar. Bu konu ile ilgili hem Fransa hemde Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin giyim hakkında çok problem yaşamadıkları belirtmektedir. Özelliklede Katılımcıların %80'i giyim sorunu yaşamadıkları tespit edilmektedir. Geleneksel kıyafeti ile ilgili öğrencilerin bulundukları ortama bağlı olduğu dile

getirilmişler. Ayrıca bu tür problemi ile karşı karşıya gelenlerin genellikle yabancıların fazla olmadığı şehirlerde veya uluslararası öğrencilerin çok azınlıkta olan şehirlerde rastlanmaktadır. Şehir kalkları tuhaf olarak karşıladıkları için öğrencileri olumsuz etkiliyor ve farklı düşünmelerine yol açabiliyor. Kendi geleneksel kıyafetlerini rahat giymemeyi tercih etmekteler. Bununla yola çıkarak ne Fransa nede Türkiye'deki Çadlı öğrenciler giyim problemi ile bir problem ile rastlamadıkları görünmüştür. Çünkü öğrencilerin çoğunun rahat giyip dolaşabiliyorlardır. Oysaki öğrencilerinin çoğunun yaşadığı ortamlar, uluslararası öğrencilerin fazla bulunduğu ortamlardır. Bu konuya örnek olarak Karabük verebiliriz, Karabük'teki Çadlı öğrenciler, genellikle erkek öğrenciler her daim Cuma günü, kendi geleneksel kıyafetleri ile Cuma namazına giderler, oradaki öğrenciler geleneksel kıyafetlerini çekinmeden giydiğini gözlenmektedir. Çünkü orada hem uluslararası öğrencilerin fazla olması ve Çadlı öğrencilerin oldukça fazla olması hemde halkın da alışmış olması veya normal karşılıyor olması öğrencileri rahatlatabiliyor ve halkın karşılama tarzı çekinme hissiyati ortadan kaldırılmış bulunmaktadır.

En önemlisi öğrencilerin çoğunlukla hocaların ortamında bulunuyor olması, onlar için esktra bir avantajdır. Bununla beraber Öğrerncilerin topluma uyum sürecinde önemli bir rahat ortam inşa etmelerine vesile olabilmektedir. Aynı zamanda kendini gelişmiş insanlar çevresinde bulunmalarından dolayı bazı zorlukların kırılmasına neden yardımcı olmaktadır.

VI- ÇADLILARIN FRANSA VE TÜRKİYE'Yİ TERCİH ETME FAKTÖRLERİ

6.1. Çadlıların Türkiye'yi tercih etme faktörleri

1. Müslüman bir ülke olması
2. Kültürel benzerliği olması
3. Eğitim politikasi olması
4. Türkiye'nin ticari alanda çok gelişmiş olması
5. Gelişmekte bir ülke olması
6. Turistik bir ülke olması
7. Türkiye'nin Sağlık alanında gelişmiş olması
8. Türkiye'nin eğitimi kaliteli olması.

9. Türkiye'deki eğitim masrafların uygun olması
10. Burs ve fırsat olanakların olması
11. Çad'lı öğrencilerin Türkiye'ye daha yakın hissetmelerinin olması
12. Akraba, yakın, tanıdık veya öğretmen önerilerin olması,
13. Çad'da Türk okulları tarafından yapılan yönlendirmelerin olması.

Çadlı öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmeye nedenleri bu 13 faktörlerden oluşmaktadır. Birincisi Müslüman bir ülke olması bazılar için ilk neden olabiliyor. Bununla beraber bazı aileler çocuklarını yurtdışına göndelirirken öncelikle ülkenin dini inancına göz önünde bulundurarak karar vermekteler. özelliklede muhafazakar aileler bu hususa çok önem verilmekteler. Bu tür ailelerde özellikle kız çocuklarını eğitim almak üzere gönderirse ilk önce müslüman bir ülkeyi tercih etmekteler. Türkiye'de bu özelliğe sahip bir ülke olmasından dolayı bu konularda her zaman Türkiye öncelik kazanmaktadır. Onlar için çocuklarını doğru yoldan şaşmaması adına ülkenin dini inancına göre yollamaktalar. Bu tür aileler çevresinden görüp veya tanıdıklarının yahut akrabalarının çocuğunu eğitim almak üzere yurtdışına gönderilmiş ve gerekeni yapmayan, hatta yoldan şaşmış bir gencin hikayesine şahit olmuş olabilirler. Böylelikle tedbir amacıyla böyle bir duruma düşmemesi için çocuğunu herhangi bir ülkeye göndermeden önce böyle bir seçimi tercih ederler. Bununla beraber böyle özelliğe bas almayan ailelerde bulunmakta olduğu söylemek gerekmektedir.

Durkheim'ın tarihsel analizi "dinin toplumsal yaşamın gittikçe daha küçük alanını kapsamakta" olduğu göstermektedir. Din "başlangıçta her yere uzanıyordu" ve "toplumsal olan her şey dinseldi". Din ve toplum sözcükleri "aynı anlama geliyordu". Zamanla siyaset, ekonomi ve bilim, "dinsel işlevlerden özgürleşip" bağımsız sosyal alanlar hâline geldiler: "Önceleri bütün insan ilişkilerinde yer alan Tanrı, oradan gittikçe daha çok çekiliyor; dünyayı insanlara ve onların kavgalarına bırakıyor." Tanrı'nın dünyadan uzaklaşması, Durkheim'a göre kolektif bilincin ve birey üzerindeki toplumsal baskının zayıflaması anlamına gelmektedir (2006a:207). Dinin sosyal yaşam içindeki alanının daralması ve bireyin özgürleşmesi, bir ahlak sorunu oluşturmaktadır. Mekanik parçacıl) toplumlardan organik toplumlara geçilirken dine dayalı ahlakın toplum üzerindeki etkisi zayıflamış, toplum onun yerini ikamet edecek yeni ahlak kurallarını henüz ortaya çıkaramamıştır. Bu ahlaki boşluk, toplumsal çözülmeye ve anomiye neden

olmakta ve modern toplumlar “korkunç” bir ahlaki “bunalım”dan geçmektedir(2006a: 464).

Bir diğer neden ise kültürel benzerlikten dolayı tercih etmekteler. Yani kültürel benzerlikten bahsetmek gerekirse Çad ile Türkiye dini açısından kültürel benzerliği bulunuyor olması ayrı bir faktördür. Kültürel açısından öğrenciler Fransa’dan Türkiye’yi tercih edilmesine neden olabiliyor. Diğer yandan eğitim politikaları olması için tercih etmelerine sebep olduğu söylenebilir. Türk üniversitelerinin sünmüş eğitim fırsatları büyük bir başarıyla devam etmektedir. Bu yolda daha çok şey başarılacana apaçık ortada görülmektedir. Çünkü bazı Türk üniversiteleri ve Çad üniversiteleriyle yapılmış oldduğu eğitim anlaşması vasitası ile öğrencilerin buraya gelmelerine sebep olup kolaylık sağlamaktadır. Bir diğer neden ise Ticari anlamda Türkiye çok gelişmiş olması için bazı öğrenciler için burayı tercih etmelerine neden olabilmektedir. Nitekim bir yandan Türkiye’ye gelip eğitimlerine devam ederken diğer yandan ticarete atılma şansını yakalayabilmek için Türkiye’yi tercih etmektedirler. Kısacası çift amaç için tercih edilen bir ülke olmuş olacaktır.

Türkiye’nin Turistik bir ülke olması için beli hedeflerini gerçekleştirmek üzere Türkiye’yi tercih etmekteler. Hem okuluna hemde Turistik alanına atanarak, bu alanda çeşitli faaliyetler yaparak yahut şirket kurarak bu alanda iş hayatına girmiş olmasıdır. Bu konuda oldukça önemli bir adım atmasına yardımcı olması ve bir diğer yandan hemde eğitimine devam edebilmektedir. Bu alanda en çok yapılan şey Çad’dan Türkiye’de tedavi olma amacıyla gelmek isteyen bireyler için yardımcı olmak. Aynı zamanda Türkiye’ye gelebilmeleri için gerekli tüm işlemleriyle üslenmektedir. Türkiye’nin sağlık alanında çok gelişmiş olması, sağlıkla ilgili her konu hatta doğum yapmak olsun her türlü tedavi olmak için Türkiye'ye gelmektedirler. Özellikle son zamanda Çad’lılar için her konuda Türkiye ilk tercih edilen ülke olmuştur.

6.2. Neden Fransa ve Türkiye’yi seçtiğiniz

Neden Türkiye’de eğitimlerini tamamladıklarından bahsedecek olursak Üniversiteye giriş diploması (Bakalorya) kazandıktan sonra yurt dışından burslar geliyor, o zaman YTB yoktu dışişleri bakanlığından geçiyordu. Her ülkenin bursları geliyor, ben de Türkiye’yi seçtim. o zaman Çad’da Türkiye elçiliği yoktu. Çad’dan Türkiye’ye gelmek için Libya'dan vize alınıyordu. O zaman sadece fahri konsolosu vardı, oradan onay

veriyordu. Fahri konsolosun verdiği onayla Libya'ya gidilir oradan vize verilmektedir. Libya'daki vize işlemleri zaten aynı günde veriliyordu. Aynı gün içerisinde vizeyi vurup direk Türkiye yoluna devam edilir. Libya'da mola kadar sürede her şey hal olacaktı, gün içerisinde vize vurup uçuşu yapılabilmektedir. Benim Türkiye'ye geldikten bir yıl sonra Çad'da Türkiye elçiliği açılmıştır. Türkiye'de okumaktan hiç pişman değilim, edinmiş olduğum arkadaşlardan ve almış olduğum eğitimden çok memnunum. iyi ki Türkiye'yi seçmişim (K.D.T. kadın girişimci, eski öğrenci).

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde ikinci sınıf öğrencisiyim, ilk olarak Karabük Üniversitesinde burs kazanarak gelmiştim, okumak istediği bölümü olmayınca bilecik'e geçiş yapmıştım. Bilecik'e gelen öğrencilerin çoğunun Çad'da Türkiye maarif okullu'ndan liseyi bitirmiş olan talebeler olmalarından dolayı, hocalarının tavsiyesiyle öğrenciler bakalorya sonrası direk Türkiye'yi seçmelerine sebep olmaktadır. Bilecik'teki Çadlı öğrencilerin toplam sayı 45 öğrenci bulunmaktadır. Buraya gelen öğrencilerin orta gelirli ailelerden gelen öğrenciler olup hepsi kendi imkanlarıyla okuyan öğrencilerdir. Ayrıca Bilecik'te Karabük üniversitesinin sunmuş olduğu imkanları kadar yoktu. Yani Karabük Üniversitenin özellikle Çadlı öğrencilere özel fırsatlar tanınmış, başka her hangi bir üniversite yoktu (O.D. erkek öğrenci şehir temsilcisi/ zamanda UDETT&C'e akademik).

Öğrencilerin neden Türkiye'yi seçtikleri sorusuna çok çeşitli sebeplerle olduğu söyleyebilirim. Bunların arasında bizim ülkemizin Üniversitelerin ve Türkiye'deki bazı Üniversiteleri ile yapılan anlaşmalar vasıtası ile çoğu öğrenciler bu vesile ile geliyorlar. Bazıları kendi imkanlarıyla gelen öğrenciler olabiliyor. Onun dışında YTB burslu olarak gelen öğrencilerde vardır(erkek eski UDETT&C başkanı, öğrenci).

6.3. Çadlıların Fransa'yı tercih etme faktörleri

1. Çad francophonie(Fransizca konuşulan, fransız kültürüne belli bir bağı olan) bir ülke olması
2. Çad'ın Fransız sömürgesi altında olması
3. Gelişmiş bir ülke olması
4. Çalışma fırsatları olması
5. Konforlu bir hayatın olması
6. Fransa'da oturma izni bulabilmesi
7. Avrupa ülkelerine gidebilmesi

8.Fransa’nın eğitimi kaliteli olması

Çadlı öğrencilerin Fransa’yı tercih etme nedenleri bu temel 8 faktörden ibarettir. Bu özellikle bu hususlar çoğu öğrenciye Fransa’yı tercih etmelerine sebep olmaktadır. Ayrıca zengin veya fakir olsun Çad’ın zor hayat şartlarından kurtulmak için yahut bu zor duruma çare olarak başka yol arayışına girmelerine sebep olmaktadır. Çad’ın güç yaşam şartları yüzünden insanlar başka ülkeye yerleşmek için fırsatlar yakalamaya çalışıyorlar ve bu sebeple Fransa’yı seçmektedir.

Avrupa ülkelerinde iş olanakları daha fazla olduğu için Afrikalılar genelde oraya gitmeyi tercih etmektedirler. Bir yandan Çadlılar Fransızca bildikleri için dil problemlerini olmamakla birlikte topluma kolayca entegre olabileceğini düşüncesi ile Fransa'yı tercih etmeye neden olmaktadır. Ayrıca Fransa’da böyle bir fırsat söz konusu mevcuttur. Öğrenci okurken çalışma fırsatına sahip olması kendi başına bir nedendir. Çünkü Fransa’da kazanılan en basit parayla hem Çad’daki bıraktığı ailelerine yardımcı olabilme hem de kendi harçlıklarını çıkarabilmek düşüncesi ile Fransa’ya gitmeyi tercih etmektedirler. Fransa’da Euro olarak para kazanılıyor olması da onlar için büyük bir avantaj ve dikkat çekici bir durumdur. Fransa’da Euro ile kazanılan parayı hem kendi ihtiyaçlarını karşılayıp hemde ülkesindeki bırakmış olduğu aile fertlerinin ihtiyaçlarını giderebilmek için onlara belli bir miktar para göndererek destekte bulunabilmek şansa sabiptir. Hem de kendi geleceği için para biriktirebilmek için büyük fırsattır. Mesela kendi ülkesinde ev almak ve evlilik vs kurduğu hayallerini gerçekleştirmek vb. para biriktirmektedirler. Euro’nun değerli olması ve ülkesinde bulamadığı rahat yaşamı yahut LUX yaşamı yakalayabilmek üzere gerek eğitim sebebi ile gidip hayallarını orada gerçekleştirmesine çabalamak. Çünkü Çad’da herkes aynı şartlar sağlanmamaktadır. Bir diğer nedeni ise Çad francophonie ülkelerde yer aldığı için Çadlılar Fransa’yı Türkiye’den daha çok tercih etmektedirler.

6.4**. Neden Fransa ve Türkiye’yi seçtiğiniz**

> *Çadlı öğrencilerin Fransa’yı tercihetme sebepleri fırsatları değerlendirmektir. Çünkü çoğu öğrencilerin amacı sadece Fransa’ya varmak için vaşvurularda bulunuyor. Bu hedefin sonucu olarak öğrenciler buraya gelince akademik sorunu yaşamasına neden olabiliyor. Bunun sebebi öğrenci ne okuyacağı bilmediği için karşısına*

çıkanı seçer ve çoğu kez bu sebeple öğrenciler buraya gelince okullarına devam edememelerine sebep olmaktadır. Pek çoğunun hedefi sadece Çad'dan uzaklaşmak olduğu için hiç birşey düşünmeden hareketetmektedir (P.O..M Fransa'da öğrenci).

Eğitim konusunda bence Fransa'nın eğitim kalitesi Türkiye'ninkinden daha kaliteli ve bizim içinde Fransız diploması daha değerlidir. çünkü Çad'ında Fransız sömürgesi altında olduğu için Fransız diplomsına çok değer veriliyor. Bu çerçevede Fransa bizler için Türkiye'den daha kalitelidir(erkek öğrenci A.D.R).

Öğrencilerin Fransa ve Türkiye'yi seçtiklerinde hiç bir pişman olmadıkları görülmüştür. Hemen hemen tüm talebelerin hepsini kendi kararlarından memnun olduğu görülmüştür. Özellikle de Türkiye'deki öğrencilerin çoğu hem okuyup hemde ticaret ile meşgül olup ve bu yaptıkları işten çok mutlu görülmekteler.

Yurtdışında Fransa ve Türkiye'de okuyan Çad'lı öğrencilerin gittikleri yerde hedeflerni unutmasınlar ve her zaman Çad'ı yanlarında taşısınlar ve hiç abartmadan olduğu gibi temsil etsinler. Onun yanında her zaman fırsatlarını yakalamaya çalışsınlar. Her zaman bulunduğu toplumun olumlu örneklerini alsınlar ve onlara ters olanları almasınlar ve saygı duysunlar.

VII- ÇAD'LI ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM SONRASINDA YERLEŞME EĞİLİMLERİ

7.1. Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin Fransa ve Türkiye'de kalma eğilimleri

Çadlıların Fransa'da yerlşeme eğilimleri 60-70 yıl geride bıraktığı söylemek mümkündür. Çad'ın 9 ay savaşından sonra bazı Çadlılar göçmen olarak Fransa'ya yerleşmişler. Ayrıca Fransa'ya eğitim amacıyla hemen hemen hepsi okulları bittiğinde geri dönmeyip orada yerleşmekteler. Eskiden öğrenciler mezun olduktan sonra dönmekteyken, şimdilerde Fransa'daki öğrencilerin %90'u kadar mezun olunca Çad'da dönmemek üzere Fransa'ya yerleşmekteler. Ayriyeten öğrencilerin bazıları Fransa'da göçmenliğe başvurarak uzun süre kalmaya sahip olabilmekteler. Görüşmelerde

aldığımız bilgiye göre Fransa'daki Çadlı öğrenciler assosyal olup Fransızlarla fazla yakın değiler. Nitekim öğrenci ilk varıldığında bazen ekonomik durumunu düzeltmesi için öğrencinin tam bir senesini kendini işe vermek zorunda olmaktadır. Bazıları Çalışmaya odaklanırken asıl ana hedeflerini geri de kaldığını veya bıraktığını fark ediyorlar. Artık öğrenci üniversiteden kovulmuş olacaktır. O yüzden ''CAS'' kısa süre için sanayi bölgelerde çalışmak için kısa süreli eğitime başvurmak zorunda kalmaktadırlar. 2018 yılında Çadlılar çok fazla Fransa'ya gitmeye başlamış, aynı şekilde 2020-2021 yılında Çadlılar Fransa'ya yerleştiğini görülmektedir. Çadlılar başka milletlerle nadiren evlendiği dile getirilmiştir. Fakat buna rağmen çok yakın zaman Fransa'da bir Çadlı kızımız Fransız biri ile evlendiği görünmüştür. Genellikle yurtdışındaki ve özellikle Çadlılar evlilik için Çad'a gidip kendi yakınlarıyla, akrabalarıyla veya aile dostlarıyla gidip evleniyorlardır. Sonra yaşadığı ülkeye gelip yerleşmekteler. Genelde evleneceği zaman, düğünlerini yapmak üzere Çad'a gidip evlenerek balayılarını ya Türkiye'de, Dubai ve Mısır'a giderler, balayılarını bitince Çad'a dönüp karılarını orada bırakıp Fransa'ya dönmektedir.

Fransa'nın aksine Türkiye'de yerleşme eğilimleri sadece on yıla dayanarak çok yeni olduğu görülmektedir. Ancak son on yıldır Türkiye ile Çad ilişkisi yenilendirme içerisindedir. Geriye baktığımızda türkiye'ye yerleşen Çadlı aile çok seyrek olduğu Fransa'daki kadar olmadığı görülmektedir. Ama şimdiye baktığımızda çok fazla yerleşen ve Türkiye'de ev alan Çadlılar bireyler bulunuyorlar. Eskiye baktığımızda çok hızlı bir yerleşme eğilimi gerçekleşiyor olması net görülmektedir. Özellikle son 5 senedir Türkiye'de mezun olan veya henüz mezun olmayan öğrenciler yavaş yavaş Türkiye'ye yerleşmeye başladılar. Ayrıca üniversitelerini bitince gidip Çad'da evlenip ve eşleri ile gelip burada yerleşirler ve Türkiye'de yuvalarını kurmaya çalışıyorlar. Türkiye'de mezun olanlardan bahsedecek olursak, öğrenciler bir yandan eğitimlerini devam ederken Çad'da nişan veya söz yaparlar. Eğitimleri biter bitmez Çad'a gidip düğünlerini yaparlar birkaç zaman orada kalırlar. Sonra balayı için Dubai'ye veya başka ülkeye giderler balayı bitince Türkiye'ye dönerler. Ya da direk balayılarını Türkiye'de yapıp Türkiye'ye yerleşirler. Ayrıca bir diğer yerleşme yötemleri öğrenciler Türkiye'de tanışıp ailelerine haber vererek evlenmek için izin alırlar, her iki taraftan olumlu cevap gelirse evliliğe karar verirler önce nişanlanırlar ardığından aile bireylerini Türkiye'ye gelerek düğün merasimlerine katılarak evliliklerini burada (Türkiye'de) gerçekleştirirler

ve burada kalmaktadırlar. Halı hazırda kız veya erkek olsun henüz mezun olmadan gidip evlenirler yahut direk düğünleri Türkiye'de yaparak yerleşirler. kızlarda Türkiye'de eğitimi devam ederken, Çad'daki nişanlıları Türkiye'ye getirerek düğünlerini Türkiye'de yapıp Türkiye'ye yerleşirler. Yaşamlarını devam ettirmek için düğünden sonra damat işin başına olması için Çad'a dönmesi gerekiyor, orada bir kaç ay sonra gel git yaparak Türkiye'ye karısının yanına gelmektedirler. Bir diğer yerleşme şekli öğrenciler Türkiye'ye gelirken eşleri ile beraber geliyorlar. Son olarak kız yahut erkek olsun Çadlı öğrenciler Türklerle Fransızlarla evlenerek ya Fransa yada Türkiye'de yerleşerek hayatları devam ederler. Geçtiğimiz iki hafta önce Fransa'da bir kız Fransız ile evlenmiş ve Türkiye'de bir sürü Türk gelinler almıştık. Yani Çadlılar Türkiye'ye çok hızlı giriş yaptıkları gibi herşey çabuk ilerlemektedır. Fransa ve Türkiye'ye yerleşmelerine karşılaştığımızda, Fransa'ya yerleşmeleri çok eski olmasına rağmen evlilik konusunda çok fazla (Çadlı ile Fransız) evlilik yapılmadığı görülmektedir. Üstelik Türkiye'de çok yakın zamanda yerleşmeye başlamış olduğu halde bile Fransa'dan fazla Çadlı ile Türk evlilik gerçekleşmiştir. Burada 10'dan fazla evlilik yapıldığını görülmüştür. Ayrıca gerçekleşen evlilikler içerisinde sadece bir tek Çadlı kız Türk ile evlendiğini çok dıkkat çekilmektedir. Bu araştırmada yaptığımız görüşmelerde ve gözlemlediğimize göre Çadlı kızları Türk ile evlenmek istemedikleri gözlemlemiştir. Ayrıca çalışmak için Türkiye'ye gelenlere de kapsayacak şekilde Türkiye'ye ya eşleri ile yahut tek başlarına gelip Türkiye'de çalışarak hayatlarını sürdürmeyi çalışmaktadırlar.

Katılımcıların görüşlerini karşılaştığımızda Türkiye'de kalma eğilimleri hakkında *M.A.T,* A.D.T & B.M.S şöyle ifade ettiler. Ben 5-9 yıldır burada yaşıyorlar, okumak için geldiklerini dile getirdiler. Yüksek lisans ve lisans okumaya geldiklerini söylediler. Mezuniyetten sonra gidip Çad'da evlenip hayatlarını burada kurdukları söylediler.

> *M.A.T bir fırmada çalışmaktayım, çok şükür burada hayatımı iyi kazanıyorum. Şuan eşim ve bir çocuğuma bakacak kadar iyi kazanıyorum. Bu sebeple Türkiye'de yerleşmeye karar verdim. Çünkü burada geçim sıkıntım yok ve ülkemin iş imakanları çok kısık, bundan başka diploman ne olursa olsun sağlam bir torpilin olmadıktan sonra hiç bir yerde işe geremeyeceksin. Bende hazır burada iş yakalamışken bu fırsatı kaybetmek istemedim hemde düzenimi bozmak*

istememiştim. Bundan dolayı hayatımı burada devam etmekteyim. (erkek öğrenci M.A.T).

Türkiye'de gıda mühendisi bölümünden mezunum. Türkiye'de 6 yıl yaşadım 2 yıl hazırlık gördüm ingilizce ve Türkçe öğrendim ve 4 yıl lisans okudum. Şimdi Fransa'da yüksek lisansımı yapıyorum ve yaklaşık 3 senedir burada yaşıyorum(Q.W. erkek öğrenci Fransa).

Bazen Çadlı öğrenciler mezun olduktan sonra göçmenliğe başvuruyorlar çünkü göçmenlere 10 yıllık ikamet verilmektedirler. Hem Fransa'da ikamet etmesi için hemde finansal sıkıntısına çare olmaktır. Çünkü 320-340 euro veriliyor, bir diğer yandan hemde okulunu devam edebiliyorlar. Ben şimdiye kadar burada mezun olupta ülkeye dönen birini görmedim, hiçbir dönen Çadlı göremedim. %50'si eğitimini başarıyla bitiren öğrencilerdir. Geri kalanı başaramayacakları bildikleri için fazla zaman kayıp etmeden direk göçmenliğe başvuruyorlar. Ama burada öğrenciler için iş çalışma saatleri çok kısık yılda sadece 300 saati geçmemektedirler. Buradakiler başka insanlarla arkadaşlık kurmuyorlar hep kendi aralarındalardır (A.T. & Z.A. erkek öğrenci).

VIII- GÜNDELİK AKTİVİTELER VE SERBEST ZAMAN DEĞERLENDİRME

8.1. Çadlı Öğrencilerin Gündelik Yaşam Alışkanlıkları

Boş vakitlerin verimli değerlendiren inssanların ruhsal ve kişilik gelişimiaçısından çok muhimdir. Vakti oumsuz yönlerde geçiren öğrenciler, eğitim, uğraşı, çalışma, dinlenme, eğelenceleri denge denge kuramayan öğrencilerde bireysel yetersizlik oluşur. Kökne (1981: 175) günümüzde öğrenciliğin sınav stresinden sonra ve ders çalışmalarından sonra öğrenciler boş zamanlarını değerlendirmek ve olumlu bir şekilde toplumsallaşması için çok önemlidir. Kır, (2007:309).

öğrencilerin içinde yetişmiş olduğu toplumun, bulunduğu toplumun, uğraşı alanında, eğitim seviyesi, ruhsal ve fiziksel hassasiyetlerin öğrencinin boş vakitlerini değerlendirme şeklidir. Olumlu bir biçimde boş vakti değerlendirme, eğlence ile

uluslarası öğrenciler için sosyo kültürel adaptasyon sürecinde yardımcı olmaktadır. Üniversite çevresine yeni dahil olan öğrenciler kendisini bu yeni toplumun içerisinde oluyor, arkadaş edinme, arkadaşlık grubunda kabul görmesi için çabalanmasıdır.

Üniversite zamanında geleceğine şekillendirme,meslek edinme gibi amaçları olan üniversite genci, bir yabancı ülkede, kentte ve yabancı topluma adapte olmaya çabalaşırken aynı anda sağlıklı arkadaşlık ilişkisi de kurmaya çalışmaktadır. Sağlıklı arkadaşlık ilişkisi kurabilenler başarılı olurlar. Ancak toplumu ile sağlıklı arkadaş ilişkisi kuramıyorsa destek istenebilir.

M.S & M.M.İ *ile yapılan görüşmeleri karşılaştığımızda şehirlerde öğrenciler için yapılan Faaliyetleri çalışmamıza katılan tüm temsilcilerin ve başkanların hemen hemen değindikleri konular aynı olup şehirlerden şehire farklılık göstediği tespit edilmiştir. Genellikle düzenlenen programlar bunlardır: Bizim Afrika günlerimiz var, ülke tanıtım günleri diye bir program, herkes oraya gidip kendi kültürünü tanıtıyor. Diğer yandan sportif faaliyetlerimizde var onun yanı sıra akademik faaliyetlerimiz da oluyor. Akademik faaliyetleri olarak bir konu alıp üzerinde tartışıyoruz. ilk geldiğimizde mutlaka bazı sorunlar karşılaşmışızdır. Öğrenci bu tür faaliyetlere katılmaya başlayınca bazı soru işaretleri yerine oturur ve uyum sorunları çözülmüş olur. M.M.I 'nın benim okuduğum şehirde uluslararası öğrencilere yardım eden bir kaç dernek vardır. Bunlar uluslararası öğrenci isimli bir dernek, udef temsilcisi ve belediye de uluslararası öğrencilere yardımcı olmaktadırlar. Uluslararası öğrencilerin sosyalleştirmesi amacıyla bir çok faaliyetler yapmaktadırlar. Öğrencilere hazırlık kursları, gezi ve özel günler için destek olmak ve kamp düzenlemektedir. Bizde orada okuyan Çadlı öğrenciler olarak yılda bir kaç program düzenliyoruz. Mesela yeni gelen öğrenciler için hoşgeldi programı organize edip tanışıyoruz. Program şöyle gelişmekte, yeni gelen öğrenciyi davet edip kayıt işlemleri ile ilgilenmekte ve buradaki şartlardan bahsediyoruz (M.M.İ* M.S şehir temsilciler *erkek öğrenciler).*

Saha çalışması sırasında yapılan görüşmeleri karşılaştığımızda Türkiye'deki öğrencilerin yapıldığı sosyal faaliyetlere programlar sayesinde öğrencilerin topluma adapte olmasını kolaylaştırıldığını ve öğrencilerin sosyalleşmeleri açısından çok iyi bir fırsattır. Fransa'da böyle bir faaliyetin olmamasından dolayı öğrenciler daha asosyal ve Fransızlarla arkadaşlık edilmemesine neden olduğu söylenebilir. Türkiye'deki öğrencilerin yapıldığı aktiviteleri gibi yapılmaması öğrencilere başkalarla daha yakın

temasa edebiliyorlardır. Bu tür Faaliyetlere katıldığında topluma uyum sağlama sürecini zorlamayacak ve öğrencilerin sosyalleşmesine yardımcı olmaktadır. Başkaları ile tanışmak, ilişki kurmak, yabancılık çekmesini engeller.

Fransa ve Türkiye'deki Çadlı öğrencilerin gündelik yaşam alışkanlıklarının karşılaştırmasını yaptığımız, Türkiye'deki öğrenciler hem kendi aralarında hemde Türklerle ve başka milletler ile dayanışma içerisinde oldukları görülmüştür. Öğrenciler kendi aralarında olsun veya Türkler ile sık sık program yaptıkları ve özellikle bayramlar ve özel günlerde faaliyetler yapılmaktadır. Bununla beraber Fransa'daki öğrencilerin bu tür programlarının bulunmadığı ve benzer şekilde şehirce bayram programı yapıldığından bahsedilmiştir.

- **Çadlı öğrencilerin esnaflar ile ilişkisi**

Meslektede çok farklı insanlarla karşılaştım şuan yapmış olduğum işletme içerisinde gerek Türkiye cumhuriyet vatandaşlar olsun gerekse de yabancı uyruklular şahıslar olsun çok fazla temaslarımız oluyor. Çadlılar üzerinde bakıldığı zaman çok Çadlı kişilerle karşılaşıyoruz. Bireysellerde de Çadlı insanlarla görüşmüşlüğümüz var ben zaten sorarım sohbet etmek anlamında memleketiniz neresi diye zaten tahmin edebiliyoruz çad, somali, Cibuti vs kendisi Çad, veya başka ülkeden söylüyor. Hata bu konuda kendisi adapte olan bireylerde var diğer şubemiz var X fırın şubesi. Oraya bize gelen bir Çadlı arkadaşımız var. Geliyor ona nerelisin diye sorduğumuzda bize ‘**’Eski pazarlıyım**’’ diyor neresinden sorduğumuz zaman sir köylüsüyüm diyor o kadar benimsemiş burayı. O insanlarında bizimle olan bakış açıları bize olan bakış açıları olumlu olduğu görüyoruz. Olumsuz tarafları ile ilgili soru sorulduğunda. Tabi olumsuz olan taraflarına biz çok gördük mü buna bişey diyemem ama Az öncede ihza etmeye çalıştığım gibi kişi görmek istediğini görür bakarken yani güzel bakan güzel görür güzel gören güzel yaşar güzel yaşar hayatından lezzet alır. (karabük esna).

Çad'lı öğrenciler ile birebir görüştüğümüz kişilerde var, bir bayan arkadaşımız var. bu korona virüs pademisinden dolayı dersler uzaktan eğitim olarak işlenmektedir. Bu sebeple burada kalmadı kendisi şuan İstanbul'da çalışıyor, ama hala iletişimiz var. yani bizi böyle yakın gören kişiler olduğu dile getirmek isterim. Burada olupta bizim ticarethanemize gelen veya bizimle sohbet etmek için gelen arkadaşlarımızda var. (karabük esnaf).

Esnaflarla yapılan görüşmeleri karşılaştığımızda böyle bir sonucuda varılmıştık. Özellikle Türkiye'deki öğrenciler uyuym sürecini olumlu olarak devam ettiğini görülmütür. Çadlı öğrencilerin hakkında hep olumlu bilgiler toplamıştık. Bu bize öğrencilerin ne kadar sosyal, cana yakın, samimi ve arkadaş canlısı kişiler olduğu öğrenilmiştir.

8.2. Çad'dan Fransa ve Türkiye'ye gelmek isteyenlere ne gibi tavsiyeler önerirsiniz.

Benim Çadlı kardeşlerime tavsiyem yurtdışında eğitim almak isteyenler için Fransa'ya gitmelerini tavsiye ederim, Çünkü biz Çad cumhüriyet olarak, Çad milleti olarak ve Çadlı ailesi olarak biz burada başka milletlere göre çok azınlıktayız. Hatta okullarda bile fazla Çad'lı yok. Mesela benim sınıfımda Senegal'den 4 öğrenci, Fıldışı'dan 8 öğrenci bulunmakta, Fastan ve Cezahirdan vb var ama Çad'dan bir tek ben varım. Bu yüzden Çadlı kardeşlerime tavsiyem hiç birşeyden korkmasınlar ve risk almaktan hiç sakınmasınlar. Ülkeye döndükleri zaman daha iyi kendilerini ifade edebilme ve deneyim sahibi olurlardı. Fransa'da okursanız aynı zamanda çalışıp para da kazanabilirsiniz ve eğitiminize de devam edebilirsiniz. Sonucunda ülkeye çok zengin bir diploma ile geri dönmüş olacaksınız. Fransa'nın böyle bir avanytajı var, Türkiye'de sadece bir diploma ile dönerken, Fransa'da iş deneyimi olsun kariyer anlamında çok dolu döneme şansına sahip olurlar ve deneyimler kazanabilirler. İnsanlar Fransa denince çok korkuyorlar, Fransa'da şuan çok rahatız kendi ülkemiz gibi hissediyoruz. Ancak dinsel açısından bakarsak Türkiye'yi tercih etmeleri tavsiye ederim ama yaşamsal anlamda Fransa'yı tercih etmeleri tavsiye ederim. Çünkü Fransa'daki dernekler öğrencilere çok fazla yardımcı oluyorlar (K.M.L. erkek öğrenci Fransa).

> *Türkiye'ye gelmek isteyen bireylere şunu söylemek istiyorum, nerede olurlarsa olsunlar sonuçta yabancı bir ülkeye gidiyorlar. Özellikle yabancı bir ülkede yaşamak daha farklı, başka insanları tanırlar, başka dil öğrenirler. Özellikle kendilerine biraz çabalasınlar ve finansal olarak da farklı davransınlar. Yanı sıra çok güçlü olmaları ve ailelerine finansal anlamda çok fazla sıkıştırmamalarını/zorlamamalarını tavsiye ederim(kadın,girişici).*

Karabük üniversitesi Tömer Türkçe öğretmeni, 2017 yılında Karabük Üniversitesi'nde öğretime başlamıştım. Yaklaşık 4 yıldır Türkçe öğretmeni olarak çalışmaya başladım. Göreve ilk başladığımda ilk öğrencilerim Çadlı öğrenciler olmuştu. Türkçeyi öğrenmekte ilk başta zorluk çekiyorlardı, çok istekli ve çalışkan oldukları için kısa sürede hem uyum sağladıklar hemde Türkçeyi çok güzel bir şekilde öğrendiler. Çad'dan Türkiye'ye gelmek isteyen öğrencilere tavsiyem. Buradaki öğrencilerimizin böyle bir durum söz konusu bir grup oluşturuyorlar, Çadlılar kendi başkanları seçtyorla. Bu seçilen yeni başkan yeni gelen öğrencilere yer bulma, yurt bulma, kayıt yapmada yardımcı oluyorlar. Bu da yeni gelen Çadlı öğrencilerin işini kolaylaştırıyor. Aynı zamanda onlar için büyük bir avantaj olur çünkü eğer eski öğrenciler olmadan yer bulmakta, yerleşmekte ve kayıt yapmakta ve nasıl davranmakta zorlanırlardı. çünkü onlar yeni bir ülkeye geliyorlar dil bilmiyorlar ve nerede kalacakları ve nasıl hareket edecekleri bilmeyecekler ve daha büyük probleme yol açar. İşte eski öğrencilerin yeni gelen öğrencilere yardımcı olmaları ve derneğin olması onlar için bir şanstır. ondan ziyade öğrencilerin tömer eğitiminden sonra bölüme yerleştiriyor olmasın o da ayrı bir şanstır. Çünkü başka bir öğrencilerde böyle yardımlaşma yoktur. İkincisi eğer Türkiye'ye gelmek isteyen Çadlı öğrenciler varsa gelecek yıllarda ben buradaki öğrencilerime olduğu gibi onlara da şu tavsiyede bulumak istiyorum gelmeden önce Türkiye hakkında araştırma yapsınlar (erkek, Tömer hocası).

Öğrenciler daha Türkiye'ye gelmeden mutlaka Türk dizileri ve filmleri izlesinler çünkü oradan izlemeye başladıkları zaman hem Türkiye'yi tanırlar hemde Türkçeyi daha hızlı öğrenmelerine yardımcı olacaktır. Özellikle bazı arap ülkelerinden gelen öğrenciler ülkesinde izlediği Türk dizi sayesinde buraya gelince A1'den başlamıyorlar direk B1 başlayanlarda, sadece seviye tespit sınavına girerler ve sonuça göre onları sınıfa alınmaktadır. Oradayken Türkçeyi öğrendikları zaman buraya gelince iletişim kurmakta hiç problem yaşamazlar. Bu yapsalar buraya geldikleri geldikleri zaman her şey daha kolay olacaktır. Bunlar yapılması gereken hususlar, mutlaka Türkiye hakkında bilgi edinsinler, haberler okusunlar gideceğin şehirin etrafındaki yerleri araştırsınlar, eğer Karabük'e gelirlerse Karabük'ün etrafındaki illerin de bakmaları lazım. Nasıl bir geografıyası var nasıl bir yaşam şekli var hepsini önceden okuyup anlasın ve görsünler onlar için çok faydalı olacaktır.

Çad'dan buraya gelmek isteyen öğrencilere şunu tavsiye edebilirim, sabrı olan biriyse gelsin sabrı yoksa gelmesinler. Çünkü burada lisans 4 sene artı bir sene hazırlık yapıyorsun ve bazen hata 2 sene hazırlık yapmak zorunda kalıyorsunuz. Onun için her zaman bana soranlara direk şunu söylüyorum. Buraya gelmek zaman kaybı oluyor, bir lisans için 6-7 seneye kadar bulunuyor. Halbuki bizim ülkede ve bazı ülkelerde sadece 3 senede lisansı diplomasına sahip olabiliyorsun yani bitiriyor olacaksınız. İyi düşünüp ve istediklerine karar versin ve sabırını ölçüp böyle karar versinler eğer ben kararımdan emin değilim diyorsanız buraya gelmeyin, kesin kararlıysanız gelin ben sadece bunları söylüuorum (şehir temsilcisi erkek öğrenci).

K.D.F Q.W & R.K.B görüşmecilerin tavsiyeleri böyle ifade ettiler. Buraya gelmek isteyen Çadlı öğrencilere önerim bunlar sadece buraya gelip diploma alıp dönmesinler, en az 1-2 yıl burada çalışıp iş ortamı tanımaları öneririm. Bence iş tecrübeleri olmadan diploma hiçbir şey yetmez. İlk önce öğrencilere henüz gelmeden önce buradaki hayat şartları iyice araştırmalarını öneririm. Çünkü yaşanılan çoğu konular öğrencilerin yanlış bilgilendirmelerinden kaynaklanmaktadır (K.D.F Q.W & R.K.B şehir temsilciler erkek öğrenciler).

Görüşmeye katılanların görüşlerini kaarşılaştığımızda Q.W & R.K.B gelecek öğrencilere olarak hemen hemen aynı şeylerden bahsetmişti. Öğrencilerin diplomaları aldıktan sonra Türkiye'de bir süre kalıp tecrübe kazanmalarını önemsenmişler. Bu konuda Fransa'daki öğrencilerin buradaki öğrencilerden daha tecrübeli dönecekleri denebilir. Çünkü orada henüz öğrenciyken hem çalışabiliyor ve okuma aynı anda yürütebilme şansa sahipler. Genelde dönmemek üzere gittikleri için böyle bir öneri söz konusu değildir. Türkiye, Fransa gibi gelişmiş bir ülke olmasa da gelişmekte bir ülke olduğu için biraz çalışıp tecrübe kazanmalılar. Bunula beraber öğrenci Çad'da döndüğü zaman buradan almış olduğu tecrübe ve Çad'da alacağı ile karşılaştırıp iyi olanları alıp ona ters gelenleri, Fransa ve Türkiye'den kazandığı ile değiştirebilme kabiliyete sahip olabilmekteler. Ayrıca bu anlamda Çad'ın gelişmesine büyük kattıda bulunabilmek için bu ülkelerden kazanılan tecrübelerine çok ihtiyaç vardır. Öğrenciler sadece diploma ile

dönmek yetinmeyeceğini ortaya konulmuştu. Fransız ve Türk iş ortamına girmeleri tavsiye edilmektedirler çünkü iş yerlerinde başka insanlarla tanışma fırsatı olacaktı.

> *Buraya gelmek isteyen öğrencilere tavsiyem, kayseri çok güzel bir şehir, öğrenciler için tavsiye ederim, o kadar pahalı bir şehir değil. Yani ucuz yaşanabilir bir şehirdir. Çad'dan gelmek isteyen öğrencilere özellikle şunu söylemek istiyorum öğrencilik hayatı o kadar kolay değildir. Sonuçta bir hedef için geliyorlar o hedefi ulaşabilmek için illaki bazı sorunlarla karşılaşırlar, biraz sabırlı olmaları tavsiye ederim. Yeni gelmek isteyen öğrencilere buraya gelmeden önce Türk kültürünü araştırsınlar ve Çadlı öğrencilerin derneği ile iletişime geçmeleri tavsiye ederim (M.D. ve A.M .erkek, temsilci öğrenci).*

Fransa ve Türkiye'ye gelmek isteyen öğrencilere verilen tavsiyelerin karşılaştırması, katılımcıların yeni üniversite sınavını kazanan öğrencilere tavsiyeleri bu keşildedir. Eğer Fransa ve Türkiye'ye gelmek isterlerse iyi düşünüp ve gerçekten gitmek istedikleri ülkeyi iyice araştırsın ve tercih edilen ülkede yaşayan Çadlı öğrencilerle mutlaka iletişime geçsinler. Kültürel anlamda ve iklimsel şartları iyi araştırsınlar. Özellikle de Türkiye'deki öğrenciler yeni Türkiye'ye gelmek isteyenler için UDTT&C ile iletişime geçsinler. Fransa'da ve Türkiye'deki öğrencilere bunu tavsiye ederim, Geldikleri amaç için çalışmak ve başarılı bir şekilde Çad'ı pozitif bir şekilde temsil etmelerini ve buradaki imkanlardan faydalanmak ve burada gördükleri güzel şeyleri Çad'a taşınmak. Halbuki Çad'ın da zengin bir kültüre sahip bir ülke olduğunu hep anlatsınlar, Fransız ve Türk kültürlerini araştırsınlar ve iyi bir şekilde öğrenmeleri tavsin etmektedir. Her nerede eğitim görürse görsün bulunduğu ülkeyi iyi araştırsın ve ev sahiplerle iletişimi iyi tutsun, iyi halinde olsunlar ki, o ortamı ve kültürü alışmakta hiç zorlanamalarına yardımcı olacaktır. Her zaman bulundukları toplumun olumlu örneklerini alsınlar onlara uygun olmayanları almasınlar ve saygı göstermelerini önemsemeleri tevsiye etmekteyim.

9- Değerlendirme ve sonuç

Bu bölümde, çalışmada elde etmiş olan bulgulara dayanarak değerlendirecetir. Çalışmanın hedefi, Çadlı öğrencilerin adaptasyon süreçlerinde yaşadıkları problemlerinin ve yaşadıkları ülkede, (Fransa ve Türkiye) kalma süreçleri gibi değişkenlerine yönelik incelenmesi ve söz konusu öğrencilerin uyum süreçlerinin karşılaşmasıdır. Bu çalışmada, yapılan incelemelerin sonunda elde edilen bulgulara göre şu yargılara ulaşılmıştır: Barınma sorunu hem Fransa hemde Türkiye'deki öğrencilerin karşılaştığı sorunlardan biri olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca Fransa'daki öğrencilerin ilk karşılaştıkları sorunlardan biri olmuştur. Nitekim akademik sorunuda aynı şekilde her iki ülkede okuyan öğrencilerinin karşılaştığı tespit edilmiştir. Özellikle öğrencilerin etniksel temele dayalı yaşam tazına ağırlıklı olsa bile Türkiye'deki öğrenciler topluma entegre başarabilmektedir. Öğrencilerin fazla olduğu şehirlerde sosyo-kültürel adaptasyonu, finansal sorunu, akademik ve dil sorunu dikkat çekmektedir. Nitekim saydığımız tüm sorunlar bir kaç nedenden oluşmaktadır. Bir taraftan öğrencilerin bir şehirde yoğunlaşması ve oryantasyon eksikliğinden ziyade, kendi aralarında gruplar şeklinde bölünmelerinden (etniksel olarak iç içe) oluşmaktadır.

Akademik olarak ilki zorlanan konu bölüm değişikliği, Dil sorunu yine aynı şekilde her iki ülkede rastlanıldığı sorunlardan biri olmuş. Fransa'daki öğrencilerin Fransızca konuştuklarına rağmen Fransızlar ile iletişime geçme sorunları görülmüştür. bunun yanı sıra Türkiye'de okuyan öğrenciler derslerde zorlandıkları tespit edilmiştir. Bu zorlamanın kaynağı Türkçeyi iyice öğrenilmediği tespit edilmektedir. Türkiye'deki öğrencilerden bahsedecek olursak Türk mutfağına alışmakta zorlanıyor olması ve Fransa'da okuyan öğrencilerinde yine aynı şekilde en büyük sorunları yemek olmuştur. Ancak her iki ülkede ortak şekilde yemek soru olsa bile, birinde yemek pişirmek tarzı ve diğerinde dinin gereği ilk başlarda dışarıda helal yemek ulaşmak olmuştur. Oradaki öğrenciler ilk Fransa'ya gittikleri zaman dışarıda helal yemek bulmakta zorluklar yaşandığı sonucuna varılmıştır. Bir diğer husus Frsansa'da okuyan öğrenciler sadece dışarıda yemek sorunu ile karşı karşıya kaldıkları denebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu erkek ve 18-25 yaş grubundadır. Fransa ve Türkiye'de üç yılını doldurmamış öğrencilerinden oluşmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerinin yarısından fazlası daha önce kentlerde yaşam sürdürdüğü ve çoğunluğu litteraire (edebiyat) ve technique (teknik) lise türünden mezun öğrenciler olduğu tespit

edilmiştir. Türkiye'deki öğrencilerinin çoğunlukla biyomedikal mühendisliği, risk yönetim okuduğu ve diğer geri kalanı eşit şekilde bilgisayar mühendisliği, Fransa'daki öğrencilerin okuduğu bölümlerine bakacak olursak genie civil (İnşaat Mühandisliği), cinema (sinema), mathematique, mekanique (mekanik) ve informatique (bilgisayar mühendisliği) gibi branşlarda öğrenim gördükleri öğrenilmiştir. Öğrencilerin burs durumlarına baktığımızda Türkiye'de okuyan öğrencilerinin çoğunluğun yapılan üniversite anlaşmaşları sayesinde olmak üzere kendi imkanları çapında eğitim gördüğü bilgisine ulaşmıştır. Anne Baba mesleğine aynı oranla öğrencilerin çoğunluğun iş adamı, esnaf, küçük işyeri sahibi ve memur cevap işaret edilmişttir. Bunun dışında öğrencilerin çoğunluğun annelerinin ev hanımı olduğu ekrana yansıtmaktadır.

Sosyo ekonomik manada öğrencilerin zengin ve orta düzeyli ailelerden geldikleri anlaşılmıştır. Çadlılar zaman zaman bulundukları ortamda kendi aralarında etniksel olarak organize olmaları tespit edilmiştir. Bu nedenle ilk başta öğrenciler bulundukları ortama uygun davranmamalarına neden olmaktadırlar. En kritik karşılaşılan sorunlardan burs faktörü başta olmaktadır. Bu faktör bazen öğrencinin okula devam ettiremesi ile sonuçlanır. Bir diğeri Türkiye'de en kritik karşılaşılan sorun hep ekonomiden ibarettir. Özellikle Karabük'teki Öğrenciler burs problemiyle en sık rastlanan problem olduğu görülmüştür. Öğrenci buraya gelirken almış olduğu yanlış bilgiler doğrultusunda kendisi burslu olarak bilip Türkiye'ye gelince tam burslu olmadığını öğrenir ve öğrenciler çok zor bir durumda kalmalarına neden olmaktadır. Bu burs problemi yaşayan sadece maddi durumu iyi olmayan öğrenciler için çok büyük bir problem yaratabilir. Ayrıca durumu iyi olanlar için burs derdi olmayacaktır. Çünkü buraya gelenlerin %60-70 Çad'ın en zenginlerin çocuklarından oluşmaktadır. Genellikle yaşanılan zorluklardan ilki finansal, ikincisi akademik ve üçüncüsü sosyo kültürel problemlerden oluşmaktadır. Ekonomik açısından bakılırsak bazen öğrenci ekonomik nedenlerden barınma ve akademik probleme karşılaşmaktadır. Coğunlukla bunun gibi problemler meydana geldiği zaman Türkiye'de okuyan öğrenciler için UDETT&C tarafından derneklere ziyarette bulundurarak mevcut olan problemlerden bahsederek böylelikle çözüm üretmeye çalışmaktalar.

Öneriler

Bu bölümde, çalışmada elde etmiş olan bulgulara dayanarak uluşan yargılarla bu nihayete dayalı bazı önermelere yer verlmiştir. Öğrencilerin kendilerine hazırlamalarına ve karar vermelerine yönelik programlar yapılmalıdır. Öğrencilere oryantasyon programı yapılmalı, gerekirse ortaokuldan liseye kadar devamlı birşekilde öğrencilere oryantasyon programı yapılmalıdır. Ortaokuldan öğrencilere branşların ve bölümlerin hakkında bilgi verilmeli ve tanıtılmalıdır. Böylece gelecek üniversite öğrenciler kendi istediği branşa hazırlıklık ve kararlı olacak. Okumak istediği bölüme odaklayabilme kabiliyete sabip olmalarına yardımcı olabilir, akademik problemi (bölüm değişikliği) ile karşılama ihtimalı azalmaktadır. Her iki ülkede yada gidilen her hangi bir ülke daha fazla uğraşmamış, buna benzeyen problemleryok olacaktır. Aynı zamanda oryantasyon eksikliği yok edilecektir. Akabinde, Öğrencilerinin Türkçe ile ilgili algıladıkları güçlüklerin üstesinden gelebilmeleri için öğrencileri bölüme yerleştirmeden önce öğrencilerin dil kabiliyetlerini ölçmek adına öğrencilere yüz yüze olarak bir deneme yapılmalı. Öğrencinin dil belgesinin (sertifikası), Türkçeye hakim olduğunu anlamına gelmez bu şekilde bakılmamaksızındır. Türk kültürü ve tarihine bilgi edinmelidir. Türkçe dili kurslarında öğrencilere Türk kültürüne ve geleneğine uygun işitsel ve görsel yapıtların çoğaltılması halinde hem öğrenciler hem dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi hemde öğrencilerin hazırlığın bitişinde Türkiye hakkında daha çok bilgi sahibi olmasını sağlar.

Ayrıca Fransa ve Türkiye'ye gitmeden ilk önce gidecekleri ülkenin kültürü ve yaşam şartlarını araştırılmalıdır. Çadlı öğrencilerin Fransa ve Türkiye'de eğitim alma fikri mezun arkadaşları ve (üniversitelerin anlaşmaları) anlaşmalar sayesinde Türkiye'yi seçmelerine sebep olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca gidilecek ülkeden arkadaşlarla veya öğrenci dernekleri ile irtibata geçmeleri önerilmektedir. Mezunlarla yada oradan biri ile iletişime geçmek, önceden yapılması lazım, sosyal yaşam ve üniversiteye ilişkin bilgi sahibi olmaları önerilmektedir. Öğrencilerin kendi aralarında organize olmamaları önerilmektedir. Öğrencilerin kendi aralarında yaşamayı tercih etmemeleri halinde topluma daha çabuk entegre olmalarına yardımcı olacaktır. Çad'dan talebelere doğru bilgi verilmeli, Üniversitelerle yapılan anlaşmalara imza atmadan önce en ince ayrıntısına kadar incelemesini önerilmeli. Böylelikle öğrencilerin zor duruma düşmelerini engellenir. Ayrıca öğrencilerin akademik sorunları azaltmak için bunları

yapılması şart, öğrencileri kandırmadan doğru bilgi verilmeli ve oryantasyon yapılmalıdır.

Çad'ın eğitim kalitesini yükseltmesi amacıyla öğrencilere bilgilendirmek için oryantasyon koyulmalı. Gerek liselerde gerekse ortaokullarda öğrencilere en az bir 1 saatli da olsa bölümler hakkında mutlaka tanıttım programı koyulmalı. Bu konuda Çad'ın eğitim bakanlığı çok Çaba göstermeli ve öğrencilere her anlamda bilgilendirmelidir. Fransa ve Türkiye olmak üzere öğrencilere bilgilendirmesi önerilmektedir. Özellikle Türkiye'de anlaşmalı olan üniversiteleri Türkiye mezunları ile beraber hareket etmeliler hemde fikir alışverişi yapıldığında atılacak projelerin büyük başarıyla sonuçlanması için gereklidir. özellikle Türkiye'ye gelmek isteyen öğrencilere oryantasyon ADATÜRK tarafından program yapılması tavsiye edilmektedir. Öğrencilere Türkiye'nin hayat şartlarından ve eğitim sistemine ve kültürüne kadar bilgi verilmelidir. Fransa'ya gitmek isteyenler için (IFT) oryantasyon programlöarına katılmayı ihmal etmesinler.

Kaynakça

ARON, Raymond (2010), sosyolojik Düşüncenin Çev. Korkmaz Alemdar, 8. Basım, İstanbul: Kırmızı yayınları.

Mc Cormack, S. E., Shaham, O., Mccarthy, M. A., Deik, A. A., Wang, T. J., Gerszten, R. E., ... & Fleischman, A. (2013). Circulating Branched-Chain Amino Acid Concentrations Are Associated With Obesity And Future Insulin Resistance In Children And Adolescents. Pediatric Obesity, 8(1), 52-61.

Taşçı Kaya, G. (2014). Yüksek Öğretimin Uluslararasılaşması Ve Küresel Hareketlilik.

Gupta, R., & Kumar, A. (2008). Bioactive Materials For Biomedical Applications Using Sol–Gel Technology. Biomedical Materials, 3(3), 034005.

Dorozhkin, I. N., &Mazitova, L. T. (2008). Problems Of The Social Adaptation Of Foreign College Students. Russian Education & Society, 50(2), 23-30.

Dutchin, W. L. (1974). Problems Of Foreign Students At The University Of Wisconsin-La Crosse (Doctoral Dissertation).

Çağlar, A. (1999). Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri Ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları. Todaie Amme Idaresi Dergisi, 32(4), 133-169.

Tomanbay, I. (1999). Sosyal Çalışma Sözlüğü – Toplum Bilim, Ruh Bilim, Eğitbilim, Yöntem Bilim, Nüfusbilim, Hukuk Ve Ekonomi Boyutlarıyla. Ankara: Selvi Yayın Evi.

He-Chen,.S., A Study Of International Students' Life Situation A Case Study Of The International Students In University Of Twente**.** Master Of Business Administration. Unıversity Of Twente, Netherland, 2009.

Sari, R., Akman, A., Alpsoy, E., &Balci, M. K. (2010). The Metabolic Profile In Patients With Skin Tags. Clinical And Experimental Medicine, 10(3), 193-197.

Gülnar B Ve Balcış. Televizyon Izleme Motivasyonları Ve Kültürleşme. Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırma Dergisi (2010). 28,Güz 2010,447-483.

Yilma, A. N., Singh, S. R., Morici, L., & Dennis, V. A. (2013). Flavonoid Naringenin: A Potential Immunomodulator For Chlamydia Trachomatis Inflammation. Mediators Of Inflammation, 2013.

Baylar, A., Emiroglu, M. E., & Bagatur, T. (2006). An Experimental Investigation Of Aeration Performance In Stepped Spillways. Water And Environment Journal, 20(1), 35-42.

Devi, N. U., Kamatchi, P., Najeeb, S. S., Ayed, T. L., Gharbi, H., Karagoz, M., ... & Genc, A. To Women Bus Conductors Of Bmtc.

Gülnar, B., &Balcı, Ş. (2012). The Relationship Between Life Satisfaction, Interpersonal Communication And Media Using Among Foreign Students. International Journal Of Multidisciplinary Thought, 2(2), 43-54.

Walker, G. A., Walker, A. R., Irwin, A. W., Larson, A. M., Yang, S. L., & Richardson, D. C. (1995). A Search For Jupiter-Mass Companions To Nearby Stars. Icarus, 116 (2), 359-375.

Gülnar, B., & Balci, Ş. (2010). Televizyon Izleme Motivasyonları Ve Kültürleşme: Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (28), 447-483.

Teržan, B. (1984). O Jantarju Z Debelegavrhanadpredgradom. Arheološkivestnik, 35.

Karabulut, O. A., Tezcan, H., Daus, A., Cohen, L., Wiess, B., &Droby, S. (2004). Control Of Preharvest And Postharvest Fruit Rot In Strawberry By Metschnikowiafructicola. Biocontrol Science And Technology, 14(5), 513-521.

Gündüzyeli, B. (2015). Küresel Eğitim Pazarlama Stratejileri Ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Üniversite Seçim Faktörleri Üzerine Bir Araştırma (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Yilmaz, E. (2010). Türkiye'de Işçi Sendikalarının Siyasal Ve Sosyolojik Özellikleri Üzerinden Tarihsel Süreç Içinde Değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 195-207.

Özçetin, S. (2013). Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyaluyumlarını Etkileyenetmenler.

Şahin, C. (2001). Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisine Ilişkin Kuramsal Birinceleme. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2).

Tosun, I., Karaoğlu, A., Ciftci, H., Buruk, C. K., Aydin, F., Kilic, A. O., &Ertürk, M. (2007). Biotypes And Antibiotic Resistance Patterns Of Gardnerellavaginalis Strains Isolated From Healthy Women And Women With Bacterial Vaginosis. Mikrobiyoloji Bulteni, 41(1), 21-27.

Collu, E., &Ozturk, Y. (2010). Turk Cumhuriyetleri, Turk Ve Akraba Topluluklarından Turkiye'ye Yuksekogrenim Gormek Amaciyla Gelen Ogrencilerin Uyum Ve Iletisim Sorunlari (Konya Selcuk Universitesi Ornegi). Journal Of Azerbaijani Studies, 11(1-4), 223-239.

Özçetin, S. (2013). Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyenetmenler.

Mauro, J. C., Yue, Y., Ellison, A. J., Gupta, P. K., & Allan, D. C. (2009). Viscosity Of Glass-Forming Liquids. Proceedings Of The National Academy Of Sciences, 106(47), 19780-19784.

Dutchin, W. L. (1974). Problems Of Foreign Students At The University Of Wisconsin-La Crosse (Doctoral Dissertation).

Lloyd, N. J., Lewthwaite, B. E., Osborne, B., & Boon, H. J. (2015). Effective Teaching Practices For Aboriginal And Torres Strait Islander Students: A Review Of The Literature. Australian Journal Of Teacher Education (Online), 40(11), 1-22.

Yağmur, K., & Van De Vijver, F. J. (2012). Acculturation And Language Orientations Of Turkish Immigrants In Australia, France, Germany, And The Netherlands. Journal Of Cross-Cultural Psychology, 43(7), 1110-1130.

Green, L. A. (2010). Cholesterol-Lowering Therapy For Primary Prevention: Still Much We Don't Know. Archives Of Internal Medicine, 170(12), 1007-1008.

Çınar, Y. (2013). Çin'in Güney Doğu Asya'da Bölgesel Işbirliğine Açık Hegemonya Girişiminin Temelleri. Uluslararası Hukukve Politika, (34), 1-26.

Trebbe, J. (2007). Types Of Integration, Acculturation Strategies And Media Use Of Young Turks In Germany.

Gezentsvey, M., & Ward, C. (2008). Unveiling Agency: A Motivational Perspective On Acculturation And Adaptation. Handbook Of Motivation And Cognition Across Cultures, 213-235.

Saygın, S., & Hasta, D. (2018). Göç, Kültürleşme Ve Uyum. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 10(3), 302-323.

Van Oudenhoven, J. P., Ward, C., & Masgoret, A. M. (2006). Patterns Of Relations Between Immigrants And Host Societies. International Journal Of Intercultural Relations, 30(6), 637-651.

Monger, A. (2012). Hea/Ukcisa" Connections" Project Final Report: Development Of Transnational Work-Based Learning In The Curriculum-An Approach Informed By The Student Experience.

Karaemınoğullari, A., Dod'an, A., & Bozkurt, S. (2009). Kültürlerarasi Adaptasyon Envanteri (Cross Cultural Adaptability Inventory-Ccai) Üzerine Bir Araştirma.

Suleymandemirel University Journal Of Faculty Of Economics & Administrative Sciences, 14(1).

Taylan, Ş.(2019). Sakarya Üniversitesindeki Uluslararası Öğrencilerin Sorunları (Master's Thesis, Sakarya Üniversitesi).

Nkoko, M. M. (2016). Yurt Dışında Eğitimin Zorlukları: Türkiye, Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Öğrenciler Örneği.

Monger, A. (2012). Hea/Ukcisa" Connections" Project Final Report: Development Of Transnational Work-Based Learning In The Curriculum-An Approach Informed By The Student Experience.

Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Sorunları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 26-39.

Dizdar, Ö.,& Güler, N. (2004). Gastro İntestinal Stromal Tümörler Ve İmatinib (Glivec®) Tedavisi. Actamedica, 35(2), 87-91.

Özçetin, S. (2013). Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler.

Şahin, C. (2001). Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2).

Güçlü, A. D., Potasz, P., Voznyy, O., Korkusinski, M., &Hawrylak, P. (2009). Magnetism And Correlations In Fractionally Filled Degenerate Shells Of Graphene Quantum Dots. Physicalreviewletters, 103(24), 246805.

Palefsky, J. M., Holly, E. A., Hogeboom, C. J., Berry, J. M., Jay, N., &Darragh, T. M. (1997). Anal Cytology As A Screening Tool For Anal Squamous Intraepithelial Lesions. Jaıds Journal Of Acquired Immune Deficiencysyndromes, 14(5), 415-422.

Balci, M., Şahin, Ş., Mutlu, F. M., Yağci, R., Karanci, P., &Yildiz, M. (2011). Investigation Of Oxidativestress İn Pterygiumtissue. Molecularvision, 17, 443.

Levin, M. L., Berry, J. I., & Leiter, J. (1998). Management Of Pain In Terminally Ill Patients: Physician Reports Of Knowledge, Attitudes, And Behavior. Journal Of Pain And Symptommanagement, 15(1), 27-40.

Balcı, Ş., &Gülnar, B. (2012). Journalism E Du Cation In Turkey: A Survey About Students' Expectations. International Journal Of Multidisciplinary thought, 2(2), 2541.

Swain, S. M., Miles, D., Kim, S. B., Im, Y. H., Im, S. A., Semiglazov, V., ... & Patel, T. (2020). Pertuzumab, Trastuzumab, And Docetaxel For Her2-Positive Metastatic Breast Cancer (Cleopatra): End-Of-Study Results From A Double-Blind, Randomised, Placebo-Controlled, Phase 3 Study. Thelancetoncology, 21(4), 519-530.

Gallardo, R. A., Hoerr, F. J., Berry, W. D., Van Santen, V. L., & Toro, H. (2011). Infectious Bronchitis Virus In Testicles And Venereal Transmission. Avian Diseases, 55(2), 255-258.

Berry, J. W. (2006). Stress Perspectives On Acculturation. The Cambridge Handbook Of Acculturation Psychology, 1, 43-56.

Ward, C., & Kennedy, A. (1999). The Measurement Of Sociocultural Adaptation. International Journal Of İnterculturalrelations, 23(4), 659-677.

Gençöz, T., &Öncül, Ö. (2012). Examination Of Personality Characteristics In A Turkish Sample: Development Of Basic Personality Traits Inventory. Thejournal Of General Psychology, 139(3), 194-216.

Hasan, G. Ü. L., & Gökçe, Ö. G. H. (2008). Örgütseletikvebileşenleri. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1), 377-389.

Çağlar, Ç., &Demirtaş, H. (2011). Dershane Öğretmenlerin De Tükenmişlik Ve İş Doyumu. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 30-49.

Sait, T. A. Ş. (2009). Atatürk'ündönüşümcüliderliği. Uluslararası Teknolojik Bilimler Dergisi, 1(2), 1-9.

Karaemınoğullari, A., Dod'an, A., & Bozkurt, S. (2009). Kültürlerarası Adaptasyon Envanteri (Cross Cultural Adaptabılıty Inventory-Ccaı) Üzerine Bir Araştırma.Suleymandemirel University Journal Of Faculty Of Economics & Administrative Sciences, 14(1).

Taylan, Ş. (2019). Sakarya Üniversitesindeki Uluslararası Öğrencilerin Sorunları (Master's Thesis, Sakarya Üniversitesi).

Nkoko, M. M. (2016). Yurtdışında Eğitimin Zorlukları: Türkiye, Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Öğrencilerörneği.

Snoubar, Y. (2015). Young Communities And The Impact Of Wars And Conflicts On The Healthy Growth Of Young People: Middle East As A Model Study. Europeanjournal Of Interdisciplinarystudies, 1(1), 129-136.

Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de Öğrenim Görenya Bancıuyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Sorunları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 26-39.

Hotta, J., & Ting-Toomey, S. (2013). Intercultural Adjustment And Friendship Dialectics In International Students: A Qualitative Study. International Journal Of Interculturalrelations, 37(5), 550-566.

Karaman, S. Y.,& Balcı, D. Ş. Sosyo-Kültürel Adaptasyon Sürecinde Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı.

Gülnar, B.,& Balcı, Ş. (2010). Televizyon İzleme Motivasyonları Ve Kültürleşme: Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (28), 447-483.

Ward, C., Bochner, S., &Furnham, A. (2020). The Psychology Of Culture Shock. Routledge.

Samson, J. (1998). British Authority Or Mere Theory-Colonial Law And Native People On Vancouver Island. W. Legal Hist., 11, 39.

Gudykunst, W. B., & Hammer, M. R. (1987). The Influence Of Ethnicity, Gender, And Dyadic Composition On Uncertainty Reduction In Initial Interactions. Journal Of Black Studies, 18(2), 191-214.

Türkler, Y., Başkanlığı, A. T., Ercan, M. S., & Güçlü, N. Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sorunlarının İncelenmesi Ve Bu Sorunların Çözümüne Yönelik Beklentilerin Araştırılması.

Türkler, Y., Başkanlığı, A. T., Ercan, M. S., & Güçlü, N. Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sorunlarının İncelenmesi Ve Bu Sorunların Çözümüne Yönelik Beklentilerin Araştırılması.

Boynton, Z. L., Bennet, G. N., & Rudolph, F. B. (1996). Cloning, Sequencing, And Expression Of Clustered Genes Encoding Beta-Hydroxybutyryl-Coenzyme A (Coa) Dehydrogenase, Crotonase, And Butyryl-Coa Dehydrogenase From Clostridium Acetobutylicum Atcc 824. Journal Of Bacteriology, 178(11), 3015-3024.

ARON, Raymond (2010), sosyolojik Düşüncenin Çev. Korkmaz Alemdar, 8. Basım, İstanbul: Kırmızı yayınları.

Kızılçelik, sezgin(1992), sosyoloji Teorileri I, Konya: Mimoza yayıncılık

Özlem, Doğan (1993), Felsefe Yazıları, İstanbul: Anahtar Kitaplar yayınevi.

Özlem, Doğan (1999), Wax Weber2de Bilim ve sosyoloji, ikinci bası, İstanbul: Kültürel yayınları

Weber, Marx (2007), sosyolojinin Temel kavramları, Çev. Medeni Beyaztaş, istanbul: bakış yayınları

ArlıA, (2012) kent sosyolojisi, Hece Yayınları, (Editör: Köksal Alver), İstanbul.

Durkheim, Emile (2005), Dini Hayatın İlkel Biçimleri, Çev. F Aydın, İstanbul: Ataç Yayınları.

Durkheim, Emile (2006a), Toplumsal İşbölümü, çev. Ö. Özankaya, İstanbul: cem yayınları.

Durkheim, Emile (2006b), sosyoloji Dersleri, Çev. A. Berktay, İstanbul: İiletişim Yayınları.

Durkheim, Emile (2016). Sosyolojik yötemin kuralları (Ö.doğan, Çev). Ankara: Doğubatı.

.

Trabzondaki Çad'lı öğrenciler

Karabük'teki Çad'lı öğrenciler yedi göller/ bolu'da gerçekleşen bayram programı

Karabük'teki öğrenciler

Türkiye'deki Çad'lı öğrencilerin İstanbul'da yapılan bayram organizasyonu

Karabük Üniversitesi Hamit ÇEPNİ konferans salonunda anket uygulama sırasında

Türkiye'deki Çad'lı öğrencilerin genel kurul toplantısında geleneksel kiyafetle çekilen fotoğraf

Safranbolu'da açılan Çad restorantında çekilen fotoğraf

Tokat’taki öğrencilerin Camii de çekildiği fotoğraf.(Cuma günleri namaza gitme tarzları).

İKİ KÜTÜRÜN ÇATIŞMASI (Çadlı ileTürk evlilik töreninde)

Çad'ın yöresel düğün tarzı

Türk modern düğün tarzı

Türkiye'ye yerleşme eylemi

Türkiye'ye okumaya gelen Çadlı öğrencinin Türk ile evlilik törününde

Türkiye'de tanışıp evlenen Çadlıların evlilik töreninde çekilen resim

Türkiye de tanışıp evlenen öğrencilerin evlilik merasiminde çekilen resim

Türkiye'de mezun olup, Çad'da evlenip buraya yerleşen öğrencinin Türkiye'de evlilik kutlaması esnasında çekilen resim

Düğün sonrası Türkiye'deki arkadaşlarla evlilik kutlaması

Fransa'da Fransız ile evlenen Çadlı kızın evlilik törününde çekilen resim. Fransız tarzı

Çad usulü düğün

Karabük üniversitesi Rektörün Çad'ın geleneksel giyafet ile çekilen resim

Türk kızı ile nişanlanan Çadlı öğrencinin nişan töreninde çekilen resim

Rezidans ziyaretinde görünen çad'ın bayrağı

Katılımcıların demografik bilgileri

1. Katılımcının: eski Türkiye mezunu .kadın 30 yaşında, 30 yaşında, evli , mülakat tarihi 10.20.2021/ istanbul
2. Katılımcı: karabüktömerhocası,erkek, evli, mulakat tarihi ve yeri 14.09.2021/ karabük üniversitesi/ türkiye
3. Katılımcı: udettistanbul temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
4. Katılımcı: udett kayseri temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
5. Katılımcı: udettbilecik temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
6. Katılımcı: udettsakarya temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
7. Katılımcı: udettkocaeli temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
8. Katılımcı: udett tokat temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
9. Katılımcı: udett bursa temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
10. Katılımcı: udett temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
11. Katılımcı: udettkarabük temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
12. Katılımcı: udettkıbrıs temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
13. Katılımcı: karabüktömerhocası,erkek, evli, mulakat tarihi ve yeri 14.09.2021/ karabük üniversitesi/ türkiye
14. Katılımcı: udett başkanı temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi
15. Katılımcı: udett eski başkanı temsilcisi, erkek, bekar, görüşme tarihi ve yeri 12.09.2021/ Karabük üniversitesi

16. Katılımcı: eski Türkiye mezunu kadın evli, 26 yaşında. Mülakat tarihi ve yeri 05.11. 2021/ aksarayistanbul
17. Katılımcı: esnaf, erkek, 52 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 12,09,2021/ 100. Mahallesi karabük /Türkiye
18. Katılımcı: erkek, 34 yaşında Fransa'da doktora öğrencisi, evli, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde 09.03.2021
19. Katılımcı: erkek, 27 yaşında Fransa'da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
20. Katılımcı: erkek, 24 yaşında Fransa'da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
21. Katılımcı: Fransa'damaster öğrencisi kadın, 23 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
22. Katılımcı: fransa'da lisans, öğrencisi kadın, 20 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
23. Katılımcı: eski Türkiye mezunu kadın evli, 26 yaşında. Mülakat tarihi ve yeri 05.11. 2021/ aksarayistanbul
24. Katılımcı: esnaf, erkek, 46 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 12,09,2021/ 100. Mahallesi karabük /Türkiye
25. Katılımcı: erkek, 30 yaşında Fransa'da doktora öğrencisi, evli, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde 09.03.2021
26. Katılımcı: erkek, 30 yaşında Fransa'da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
27. Katılımcı: erkek, 27 yaşında Fransa'da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
28. Katılımcı: Fransa'damaster öğrencisi kadın, 20 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
29. Katılımcı: fransa'da lisans, öğrencisi kadın, 25 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
30. Katılımcı: eski Türkiye mezunu kadın evli, 26 yaşında. Mülakat tarihi ve yeri 05.11. 2021/ aksarayistanbul
31. Katılımcı: esnaf, erkek, 52 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 12,09,2021/ 100. Mahallesi karabük /Türkiye

32. Katılımcı: erkek, 34 yaşında Fransa’da doktora öğrencisi, evli, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde 09.06.2021
33. Katılımcı: erkek, 27 yaşında Fransa’da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
34. Katılımcı: erkek, 24 yaşında Fransa’da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
35. Katılımcı: Fransa'damaster öğrencisi kadın, 23 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
36. Katılımcı: fransa'da lisans, öğrencisi kadın, 22 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
37. Katılımcı: eski Türkiye mezunu kadın evli, 26 yaşında. Mülakat tarihi ve yeri 05.11. 2021/ aksarayistanbul
38. Katılımcı: esnaf, erkek, 52 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 12,09,2021/ 100. Mahallesi karabük /Türkiye
39. Katılımcı: erkek, 34 yaşında Fransa’da doktora öğrencisi, evli, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde 09.03.2021
40. Katılımcı: erkek, 27 yaşında Fransa’da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
41. Katılımcı: erkek, 24 yaşında Fransa’da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde
42. Katılımcı: Fransa'damaster öğrencisi kadın, 23 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
43. Katılımcı: fransa'da lisans, öğrencisi kadın, 22 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 11.02.2022, esenyurt/ istanbul
44. Katılımcı: eski Türkiye mezunu kadın evli, 26 yaşında. Mülakat tarihi ve yeri 05.11. 2021/ aksarayistanbul
45. Katılımcı: esnaf, erkek, 50 yaşında, mülakatın yeri ve tarihi 12,09,2021/ 100. Mahallesi karabük /Türkiye
46. Katılımcı: erkek, 34 yaşında Fransa’da doktora öğrencisi, evli, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde 09.03.2021
47. Katılımcı: erkek, 27 yaşında Fransa’da master, öğrencisi, mülakatın yeri ve tarihi, mulakatwhatsapp üzerinde

Ek1: Anket formu

Aşağıda yer alan anket formundaki bilgilerden Doç Dr. Mustafa POYRAZ danışmanlığı ilegerçekleştirilecek olan bu araştırmada yararlanacaktır. Anket soruları genel olarak değerlendirileceği için isiminiz istenmeyecektir. Anketin temel amacı "Fransa ve Türkiye'deki Çad'lı Öğrencilerin Uyum Süreçlerinin Karşılaştırılmasıdır. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap vermenizi rica ederim. Araştırmaya katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Hadje Fana MAHAMAT

İstanbul TicaretÜniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uygulamalı Sosyoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi

Kişisel Bilgi

Aşağıdaki soruları size uygun olanı (x) şeklinde işaretleyiniz

Çad'da hangi şehirde yaşıyorsunuz ?…….

Babanız : Hayatta ( ) Vefat etti ( )

Anneniz : Hayatta ( ) Vefat etti ( )

Cinsiyetiniz : Kadın ( ) Erkek ( ) Diğer ( )

Medeni Durumunuz : Bekar ( ) Evli ( ) Diğer ( )

Yaşınız : 18-25 yaş ( ) 26-33 yaş ( ) 34-41 yaş ( ) 42-49 yaş ( ) 50 yaş ve üzeri ( )

Ailenizin yaptığı işe uygun işaretleyerek cevaplayınız

Ailenizin Mesleği		İşsiz	Ev hanımı	Memur	İşçi	Esnaf/Küçük işyeri sahibi	Emekli	Çiftçi	Bürokrat	İşadamı	Siyasetçi	Asker	Diğer
1	Babanızın Mesleği												
2	Annenizin Mesleği												

Hangi liseden mezunsunuz?	Edebiyat(littéraire) ( )	Fen Bilimleri (Scientifique) ( )	Teknik (Technique) ( )	Mekanik (Mécanique) ( )	Diğer ( )
Hangi programda eğitim görüyorsunuz?	TÖMER ( )	Ön lisans ( )	Lisans ( )	Yüksek lisans( )	Doktora ( )
Hangi şehirde okuyorsunuz?					
Hangi üniversitede eğitim alıyorsunuz?					

Hangi Bölümde eğitim alıyorsunuz?					
Kaçıncı sınıfsınız?					

Kaç yıldır Türkiye'desiniz?	1 yıldan az ( )	2-3 yıl ( )	4-5 yıl ( )	5 yıldan fazla ( )		
Türkiye'de eğitim alma konusunda hangi kaynak size etkili olmuş?	Ülkemdeki resmi anlaşmalar ( )	Mezun arkadaşlarım tarafından ()	İnternetten ( )	Medyada ( )		
Eğitim burs durumunuz nedir?	YTB bursu ( )	Karabük/ Tokat/Bilecik bursu ( )	Kendi imkanlarım ile ( )	Diğer ( )		
Türkiye'de eğitim alma nedenleriniz?	İyi bir eğitim almak ( )	Gelişmiş bir ülke olması ( )	Türkiye'de iş bulup para kazanmak ( )	İstediğim şehir ve bölüm okumak ( )	Daha özgür olma beklentisi ( )	Diğer ( )
Boş zamanınızı nasıl geçiriyorsunuz? Birkaç tanesini işaretleyebilirsiniz.	Evde, Yurtta ( )	Spor ( )	Kitap, gazete okuma ( )	Kulüpler (bölüm, okul kulübü)	Türk arkadaşlarım ile ( )	Diğer yabancı arkadaşlarım

				( )		ile ( )
	Dışarıda yalnız başıma ( )	Ülkemdeki aile, akraba ve arkadaşlarım ile ( )	Okuldaki kültürel aktivitelere katılım ( )	Çadlı arkadaşlarım ile ( )	Diğer ( )	
Türkiye'deki aylık harcamalarınız ne kadar?	0-1000 TL ( )	1000 TL - 1500 TL ( )	1500 TL - 2000 TL ( )	2000 TL - 2500 TL ( )	2500TL - 3000TL ( )	3000 TL ve üzeri ( )

Aşağıdaki araştırmamızla ilgili verilen maddeleri dikkatlice okumanızı rica ediyorum. Bunları kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum, seçeneklerinden size uygun olanı X şeklinde işaretleyerek bildirmenizi rica ederim.

I- Akademik eğitim

Türkçe öğreniminiz sırasında yaşadığınız güçlükleri değerlendiriniz.		Kesinlikle katılmıyoru	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
1	Dil hazırlık kurslarını yetersiz buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	kullanılan ders kitapları yetersiz	(1)	(2)	(3)	(4)	(

						5)
3	Görsel materyallerin kullanımı yetersiz	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	İşitsel materyallerin kullanımını yetersiz	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Türkçe pratiğimi eksiz	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Türkçeyi yeterli derecede kullanamıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Telaffuz sorunu yaşıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Türkçeyi anlamada sorunum var.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Türkçe yazmada sorun yaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Türkçe kelime bilgim çok sınırlı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Almış olduğunuz bölüm dersleri ile ilgili düşünceleriniz?						
11	Ders kitaplarını anlamakta zorlanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Sınıfta ders tartışmalara katılamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Sınavlarda çok heyecanlanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Ders programı çok ağır, çalışacak vakit yok.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Bölüm ile ilgisi olmayan dersleri aldığımı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Çok fazla ödevler veriliyor, yetişemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Verimli çalışma yollarını bilmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Tüm vaktimi çalışarak geçirmek zorunda kalıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

19	Sınıflar çok kalabalık, dersi rahat dinleyemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Sınavlarda iyi not alamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Çok çaba gösterdiğim halde başarılı olamamak beni üzüyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22	Bilimsel terimleri anlamada zorluk çekiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23	Sınıfta sunum yapmakta zorlanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24	Çok fazla sınav oluyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25	Bölümümü değiştirmek istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26	Her dönem kayıt yenileme ve ders seçiminde oldukça problem yaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27	Grup çalışması, grup aktiviteleri yetersiz buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5

						)
28	Karşılıklı sohbet tartışma ortamı yok.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30	Buradaki eğitim sistemi ülkemizdekinden çok farklı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31	Ülkemizdeki eğitim sistemi, durumu beni çok etkiliyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32	Derslere katılım zorunluluğu beni sıkıyor	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33	Sınıfta bana yardımcı olacak arkadaş bulamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34	Ders kitapları anlamakta zorlanıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Üniversitede hocalarınızla ilişkileriniz hakkında düşünceleriniz?						
36	Hocalarım ile görüşme fırsatı bulamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
37	Hocalarım anlayışlı değiller.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5

						)
38	Hocalarım ilgi ve yakınlık göstermiyorlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
39	Hocalar bana karşı önyargılı ve onur kırıcı davranıyorlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
40	Hocalar notu çok kıt.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
41	Hocalar yanlı davranıyorlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
42	Hocalarının kapasitesini yetersiz buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
43	Hocalar ile yeterince iletişim kuramıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
44	Danışmanlar gerekli desteği sağlamıyorlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Üniversitenin olanakları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?						
45	Üniversitenin uluslararası öğrenci işleri yetersiz buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5

						)
46	Üniversitede/ fakültede ders dışı zamanlarda çalışacak, dinlenecek yer bulamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
47	Üniversite Kütüphanesinde bilgisayar merkezi, ders araç gereçleri yetersizdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
48	Üniversite veya fakülte de sunulan oryantasyon hizmeti yetersiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
49	Üniversite veya fakülte yeterince temiz değil.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
50	Üniversite veya fakülte de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri yeterli değil.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
51	Üniversite/fakülte de ibadet edeceğim mekan bulunmuyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
52	Üniversite veya fakültenin kafeterya, kantin hizmetleri yetersiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
53	Üniversite/fakültenin spor alanları ve olanakları yetersiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

54	Üniversite/fakülte ortamı öğrencileri kaynaştırıcı değil.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
55	Üniversite/fakülte de verilen eğitim pek kaliteli değil.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
56	Üniversitede sağ/sol çekişmesinden bıktım, rahat bir okul yaşamını özlüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

II - FİNANSAL DURUM

Finansal durumunuza ilişkin algıladığınız güçlükler nelerdir?		**Kesinlikle katılmıyoru**	**Katılmıyoru**	**Kararsızım**	**Kesinlikle katılıyorum**	**Katılıyorum**
57	Burs parası az geliyor.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
58	Eğitim masraflarımı karşılayamıyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
59	Sosyal etkinlikler için para ayıramıyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
60	Ailemin ekonomik durumu yetersiz, evden para gelmiyor.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
61	Yabancılar için çalışma sınırlaması var.	(1)	(2)	(3	(4)	(5

62	Kıyafet için para ayıramıyorum	(1)	(2)	(3	(4)	(5
63	Ülkeme kıyasla Türkiye'de yaşam çok pahalıdır.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
64	Ulaşım masraflarına yetişemiyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
65	Fiziksel gelişime/sportif faaliyetler kaynak ayıramıyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
66	Sağlık harcamaları sorun oluyor.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
67	Part-time çalışamıyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
68	Okul dönemleri arası iş bulamıyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5
69	Para biriktiremiyorum.	(1)	(2)	(3	(4)	(5

III- Sosyo-kültürel adaptasyon sorunları

Barınma konusunda algıladığınız güçlüklere ilişkin düşünceleriniz?		**Kesinlikle**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Kesinlikle**	**Katılıyorum**
70	Kaldığım yer merkeze ve kampüse çok uzak.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

71	Kaldığım yer ulaşım hattın açısından elverişsiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
72	Yurt görevlileri yabancılarla ilişkileri yetersiz buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
73	Odalar çok küçük, çok kalabalık yer sıkıntısı var.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
74	Oda arkadaşlarımla geçinemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
75	Ders çalışma yeri bulamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
76	Yurt binası eski ve bakımsız buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
77	Isınma sorunumuz var	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
78	Kaldığım yurt ortamı çok gürültülü.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
79	Temizlik/ Hijyene dikkat edilmiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
80	Kıralar çok yüksektir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
81	Yemekler kaliteli değil.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

82	Türk yemekleri alışamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Başkalarıyla ilişki kurma ve sosyal ihtiyaçlara ilişkin algıladığınız güçlükler?						
83	Yabancı olmamdan/ten rengimden ötürü dışlanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
84	Dini inancımdan ötürü uyuşmazlık yaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
85	Örf ve adetlerimiz çok farklı, alışamadım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
86	Tanımadığım kişilerden rahatsız oluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
87	Düşüncelerimi rahatça ifade edemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
88	Gruplaşmalardan dolayı yalnızlık çekiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
89	İstediğim kıyafetleri giymekten çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
90	Karşı cins tarafından rahatsız ediliyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
91	Yaşadığım yerde tek başıma dolaşmaktan endişeleniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
92	Karşı cinsle arkadaşlık etmekten çekiniyorum.	(1)	(2	(3)	(4	(5

			)		)	)
93	Sorunlarımı paylaşacak kimsem yok.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
94	Kimse benimle arkadaş olmak İstemiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
95	Tanımadığım Kişilerle iletişime girmek istemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
96	Başkalarına karşı hoşgörülü olamadığım için üzülüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
97	Topluluk içine girmek istemiyorum, kendimi rahat hissetmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
98	Daha çok(Türk) arkadaşlarım olmasını çok isterdim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
99	Kendimi çevreme yeteri kadar sevdiremiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
100	İklim değişikliği beni olumsuz etkiliyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
101	Yaşadığım şehirde halkın yabancılara karşı tutumları beni üzüyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
102	Yaşadığım şehri sevmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Benliğiniz ve iç yaşamınıza yönelik algıladığınız güçlükler?						
103	Hata yapmaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
104	Dik kafalı ve inatçıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
105	Yeniliklerden hoşlanmıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
106	Değişmekten korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
107	İstenmediğimi düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
108	Kendimi yalnız hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
109	İstemeden tatsız tartışmalara giriyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
110	Çok zaman etki altında olduğumu düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
111	Çabuk küsüp, darılıyorum, her şeye alınıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
112	Hiçbir işi zamanda yetiştiremiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
113	Korunmaya ve desteklenmeye ihtiyacım olduğunu düşünüyorum.	(1)	(2	(3)	(4	(5

			)		)	)
114	Kendime güvenemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
115	Başarısız olmaktan endişeleniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
116	Yeterince girişken değilim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
117	Farklı düşüncelere tahammül edemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
118	Eleştirilmeye dayanamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
119	Yalnız başıma sorun çözemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
120	Sinirliyim ve aşırı heyecanlıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
121	Kimden nasıl yardım alacağımı bilmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
122	Ülkemi çok özlüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Aile yaşamı ile ilgili algıladığınız güçlükler?						
123	Ailemin benden beklentisi çok fazla.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

124	Ailem beni anlamıyor, fikirlerimiz çelişiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
125	Evden uzaklaşmak istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
126	Anne-Babam kendi başıma karar vermeme fırsat vermiyorlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
127	Kendimi ailemden biri olarak hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
128	Ailemle kişisel sorunlarımı konuşamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
129	Ev hayatındaki anlaşmazlıklar huzurumu kaçırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
130	Ailemden ayrı ve uzak kalmaya dayanamıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
131	Hata yapma konusunda aileme söylemekten çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
132	Ailem bana güvenmiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Adaptasyon ile ilgili yaşadığınız sorunları ve beklentilerinizi açık uçlu olarak dilediğiniz dilde aşağıya
yazarmısınız……
……

……
……

Ek2:

2013- 2021 akademik yıllara ait Çadlı öğrenci sayılarına göre ilk beş Üniversite

2013-2014 ait akademik yıla göre ilk beş Üniversite

Üniversite adı	Erkek	Kadın	Toplam
İstanbul üniversitesi	7	1	8
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	3	0	3
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	0	3	3
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ	3	0	3

Kaynak: YÖK resmi

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2013-2014 akademik yılına ait Çadlı öğrencilerin seçtikleri ilk 5 üniversite incelendiğinde ilk sırada yer alan İstanbul Üniversitesi olmuş, toplam 8 öğrencisi ile, 7 erkek ve 1 tek kız öğrenci bulunduğu görülmektedir. Daha sonra sıraya giren Erciyes üniversitesi, toplam 3 erkek öğrencisi ile 2. Sırada bulunduğu görülmektedir. Daha sonra üçüncü sırada olan Mersin üniversitesi toplam 3 kız öğrenci bulunduğu görülmektedir. Dördüncü sırada Zirve üniversitesi toplam 3 erkek öğrenci bulunmaktadır. Son üç üniversiteleri eşit sayıyla aynı sırada yer alındıkları görülmektedir.

2014-2015 ait akademik yıla göre ilk beş üniversite

Üniveraite adı	Erkek	Kadın	Toplam
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	4	2	6
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	4	1	5
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	5	0	5
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	8	2	10
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	6	0	6

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2014-2015 akademik yılın verilerine bakıldığında, Çadlı öğrencilerinin seçtikleri ilk 5 Üniversite incelendiğinde yine aynı yerini kurmaya başaran, ilk sırada olan İstanbul üniversitesi toplam 10 öğrencisi ile, 8 erkek ve 2 kız öğrencibulunduğugörülmektedi.

Daha sonra 2. Sırada yer alan iki üniversite bulunduğu görülmüştür. İkisi eşit sayılarla aynı yere girmişti, Kastamonu üniversitesi, toplam 6 erkek öğrenci bulunduğu görülmüştür, aynı değerde yer alan diğer üniversite ise Uludağ üniversitesi toplam 6 öğrenci ile beraber 4 erkek ve 2 kız öğrenci bulunduğu görülmüştür. Daha sonra yine aynı eşit derecede toplam 5 öğrencisi ile üçüncü sırada yer aldığı gözden kaçmamıştır, Akdeniz üniversitesi toplam 5 öğrencisi ile 4 erkek ve tek bir kız öğrenci bulunduğu görülmektedir, yine diğer eşit değeri olan Erciyes üniversitesi toplam beş erkek öğrenci bulunmaktadır.

2015-2016 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

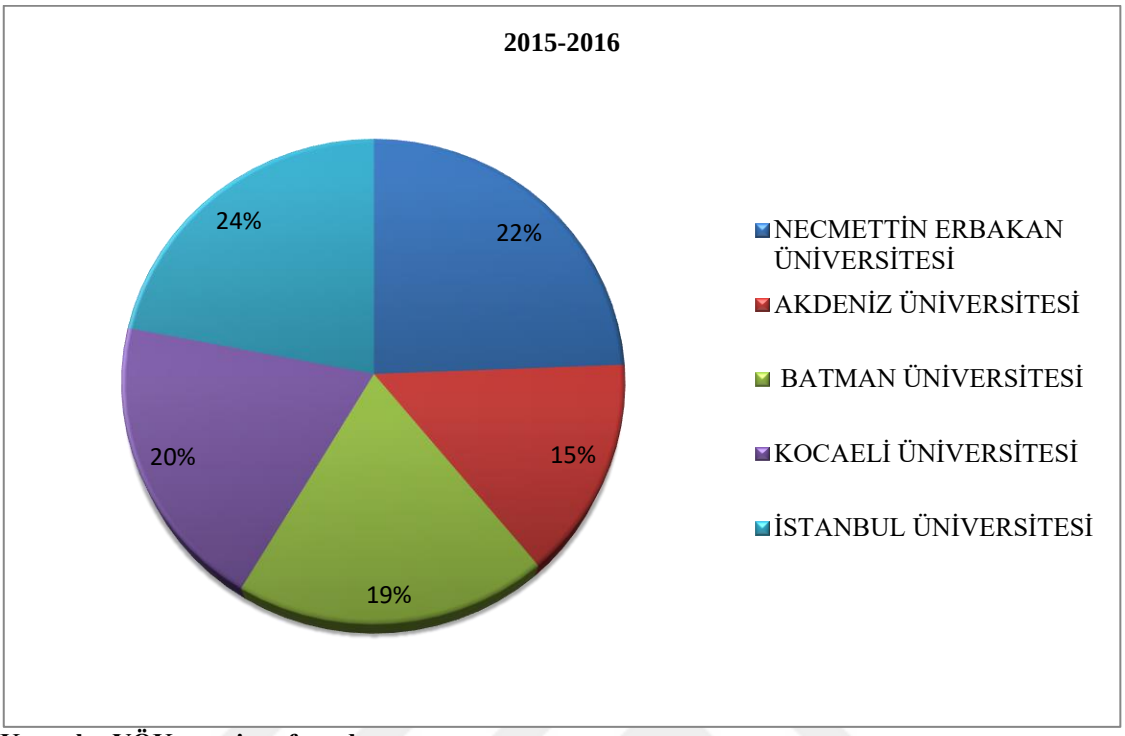
Üniversiteler	Erkek	Kadın	Toplam
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	10	0	**10**
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	6	1	**7**
BATMAN ÜNİVERSİTESİ	8	0	**8**
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	8	1	**9**
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	9	2	**11**

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2015-2016 akademik yılına ait Çadlı öğrencilerin seçtikleri ilk 5 üniversite incelendiğinde yine aynı şekilde ilk sırada kalmaya başaran İstanbul üniversitesi toplam 11 öğrencisi ile 9 erkek ve 2 kız öğrenci bulunduğu görülmektedir. Daha sonra 2. Sırada yer alan Necmettin Üniversitesi, toplam 10 erkek öğrenci bulunduğu görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan üniversite, Kocaeli Üniversitesi toplam 9 öğrencisi ile 8 erkek öğrenci ve tek 1 kız öğrencisi bulunduğu görülmektedir. Daha sonra 4. Sırada olan üniversitesi Batman üniversitesi toplam 8 öğrencisi ile ve 8 erkek ve hiç bir kız öğrenci bulunmadığıgörülmüştür. En son sırada yer alan Akdeniz üniversitesi toplam 7 öğrencisi ile 6 erkek ve tek bir kız öğrenci bulunduğu görülmektedir.

2015-2016 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

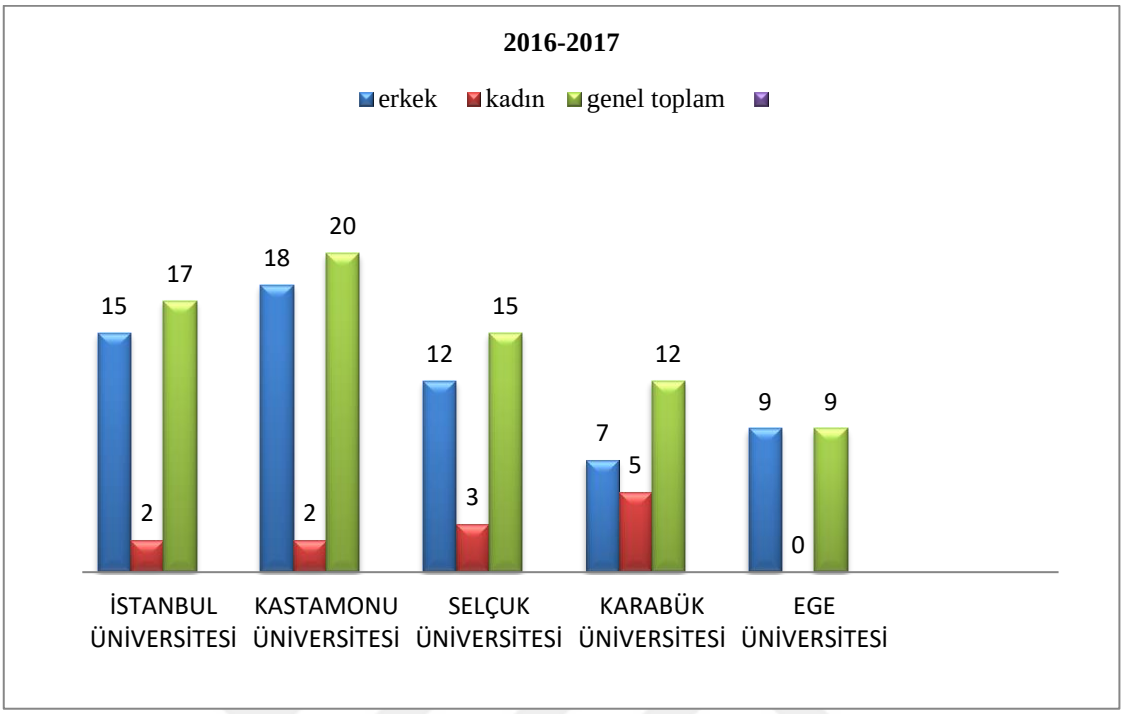

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2015-2016 akademik yılında Çadlı öğrencilerin seçtikleri ilk 5 üniversite incelendiğinde İstanbul Üniversitesi olduğu görülmektedir, %24'e kadar yükseldiği görülmektedir, toplam 9 erkek ve 2 kız öğrenci bulunmaktadır. Daha sonra 2.sıra Necmettin Erbakan Üniversitesi ilk sırada olduğu %22'ye kadar yükselmiş, 10 erkek hiç bir kız öğrenci bulunmamakla beraber toplam yükseldiği görülmektedir. Üçüncü sırada Kocaeli üniversitesi %20'e kadar yükselmiş, 8 erkek ve 1 kadın toplam 9 öğrenci bulunmaktadır. Dördüncü sırada Batman Üniversitesi %19, 8 erkek ve hiçbir kız öğrenci bulunmadığı görülmektedir. Son sırada Akdeniz üniversitesi %15'e öğrencisi bulunmakta, 6 erkek ve 1 kız öğrenci bulunmakta toplam 7 öğrenci bulunmaktadır.

2016-2017 ait akademikyılagöreilkbeş Üniversite

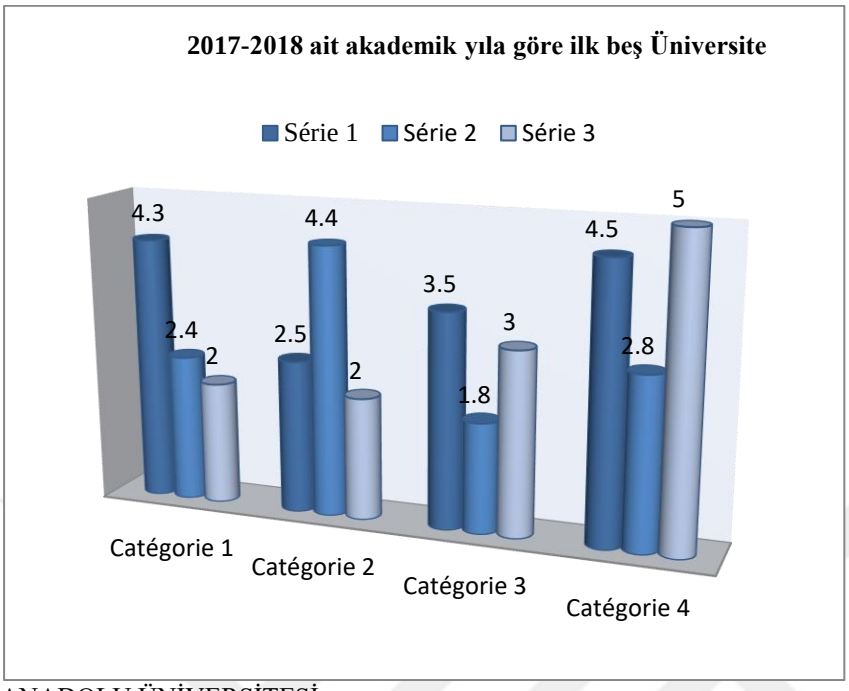
Üniversitele	erkek	Kadın	genel toplam
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	15	2	17
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	18	2	20
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	12	3	15
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	7	5	12
EGE ÜNİVERSİTESİ	9	0	9

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2016-2017 akademik yılına ait verilere bakıldığında Çadlı öğrencilerin seçtikleri ilk 5 üniversiteyi incelemek üzere ilk sırada yer alan Kastamonu üniversitesi olduğu görülmektedir, toplam 20 öğrencisi ile ekrana yansımaktadır, 18 erkek ve 2 kız öğrencileri bulunmaktadır. Daha sonra 2.sırada İstanbul Üniversitesi yine aynı sırada 2. Sırada görülmekte toplam 17 öğrencisi ile 15 erkek ve 2 kız öğrenci bulunmakta olduğu bilinmektedir. Daha sonra üçüncü sırada olan Selçuk Üniversitesinin toplam 15 öğrencisi ile, 12 erkek ve 3 kız öğrenci bulunmaktadır. Dördüncü sırada Karabük üniversitesi 7 erkek ve 5 kız öğrenci olmak üzere toplam 12 Çadlı öğrenci bulunmaktadır. Son olarak beşinci sırada olan Ege Üniversitesi 7'si erkek olmak üzere hiçbir kız öğrenci bulunmamaktadır.

2017-2018 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

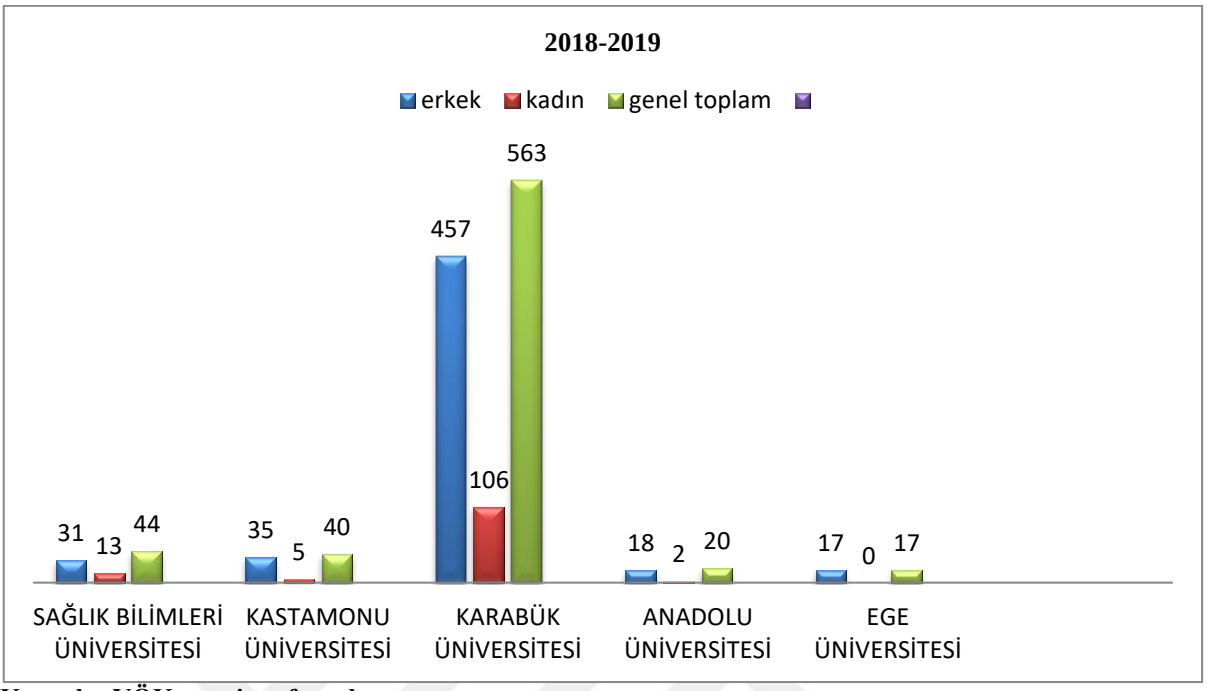
	Erkek	Kadın	Toplam
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	17	2	**19**
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	12	1	**13**
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	142	41	**183**
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	41	5	**46**
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	12	3	**15**

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2017-2018 akademik yılında Çadlı öğrencilerin seçtikleri ilk 5 üniversite incelendiğinde geçtiğimiz 4 yıl önceki tabloların arasında hiç görülmediği bir üniversitenin birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Bu Üniversite Karabük Üniversitesi olup Toplam 183 Çadlı öğrencisi ile ilk sıraya girmeyi başarmıştır, 142 erkek öğrenci ve 41 kız öğrenci bulunmaktadır. Daha sonra geçen sene ilk sırada olan Kastamonu Üniversitesi 2017-2018 yılında yeri kaybederek 2. Sırada yer aldığı görülmüştür. Kastamonu Üniversitesi toplam 46 Çadlı öğrenci bulunmakta olduğu görülmekte, 41 erkek ve 5 kız öğrenci bulunmaktadır. Daha sonra üçüncü sırada yer alan Anadolu Üniversitesinde toplam 19 öğrencisi ile 17 erkek öğrenci ve 2 kız öğrenci bulunmaktadır. Dördüncü sırada yer alan Selçuk Üniversitesinde toplam 15 öğrencisi ile, 12 erkek ve 3 kız öğrenci bulunmaktadır. Son olarak beşinci sırada yer alan Kocaeli üniversitesinde toplam 13 öğrencisi ile, 12 erkek ve 1 kız öğrencisi bulunmaktadır.

2018-2019 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

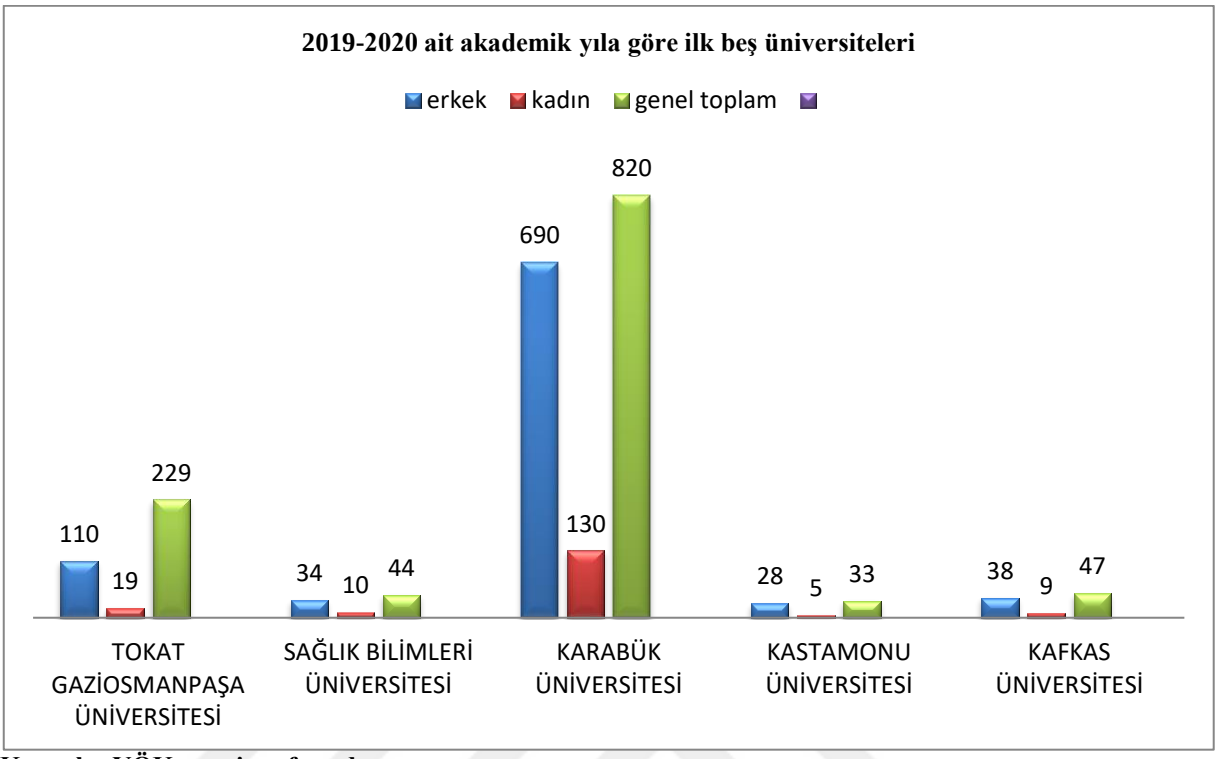

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2018-2019 akademik yılında Çadlı öğrencilerin seçtiği ilk 5 Üniversite incelendiğinde. Karabük Üniversitesi yine aynı yeri tutan ilk sırada toplam 563 Çadlı öğrencileri bulunmakta, 457 erkek ve 106 kız öğrenci bulunmaktadır. Yine daha önce hiç bir tablolarda karşımıza çıkmayan üniversite bu sene 2. Sıraya girmekte, olan Sağlık Bilimler üniversitesi olup toplam 44 öğrencisi ile 31 erkek ve 13 kız öğrencisi ile görülmektedir. Üçüncü sırada yine Kastamonu üniversitesi toplam 40 öğrenci bulunduğu görülmekte, 35 erkek öğrenci ve 5 kız öğrencisi ile 3. Sıraya girmiş bulunmaktadır. Dördüncü sırada yer alan Anadolu Üniversitesi olup toplam 20 öğrenci, 18 erkek öğrenci ve 2 kız öğrenci bulunmaktadır. Yine daha önce incelediğimiz ilk beş üniversitenin arasında bulunmayan üniversite beşinci sırada yer almakta, bu üniversite Ege üniversitesi olup toplam 17 erkek öğrenci bulunmaktadır.

4.3.3. 2019-2020 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

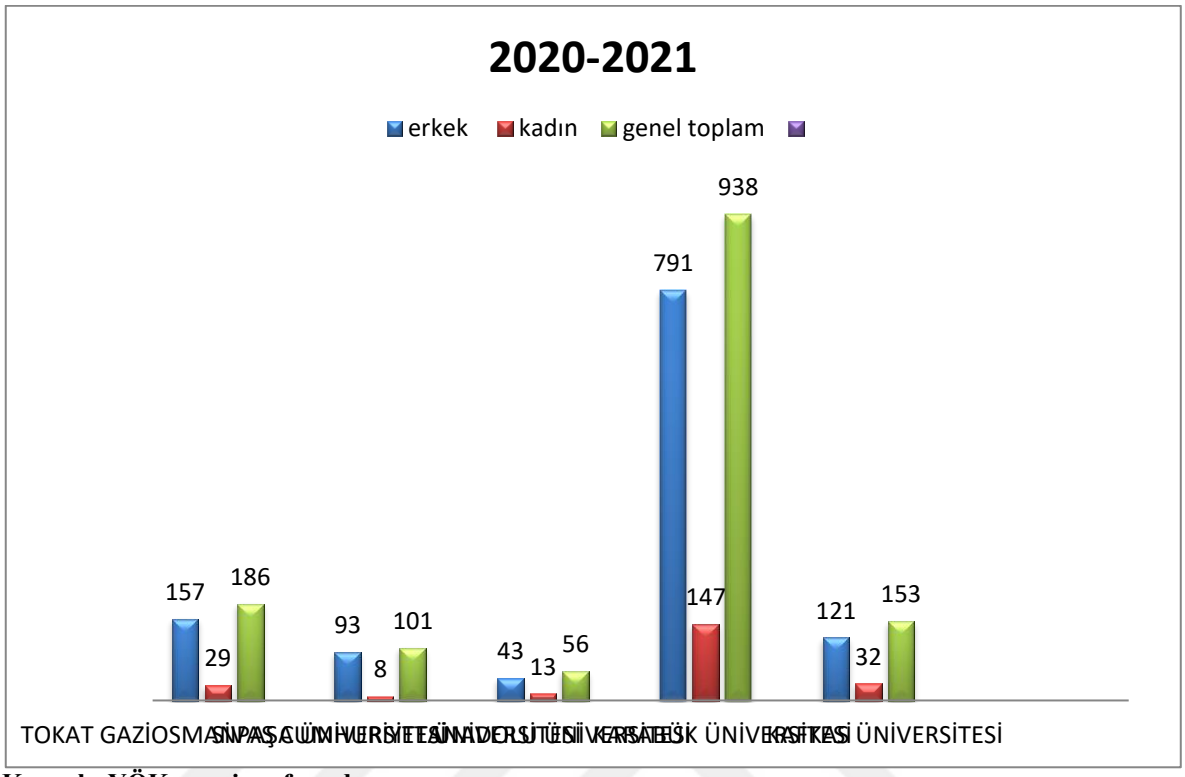
Kaynak: YÖK resmi sayfasında

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2019-2020 akademik yılında Çadlı öğrencilerin tercih ettikleri ilk 5 Üniversite incelendiğinde yine aynı yeri tutan ilk sırada Karabük Üniversitesi, toplam 820 Çadlı bulunmakta, 690 erkek ve 130 kız öğrencisi bulunmaktadır. Yine daha evvel hiç

karşımıza çıkmayan Gaziosmanpaşa Üniversitesi bu sene 2. Sıraya girmekte olup toplam 229 öğrencisi ile 110 erkek ve 19 kız öğrencisi ile görülmektedir. Üçüncü sırada Kafkas Üniversitesi toplam 47 öğrenci bulunduğu görülmekte 38 erkek öğrencisi ve 9 kız öğrencisi ile 3. Sıraya girmiş bulunmaktadır. Dördüncü sırada yer almakta, sağlık bilimleri Üniversitesi toplam 44 öğrenci ile 34 erkek öğrenci ve 10 kız öğrenci bulunmaktadır. Beşinci sırada yer alan Kastamonu Üniversitesi toplam 33 öğrenci, 28 erkek öğrenci ve 5 kız öğrenci bulunmaktadır.

2020-2021 ait akademikyılagöreilkbeş üniversite

Kaynak: YÖK resmi sayfasında

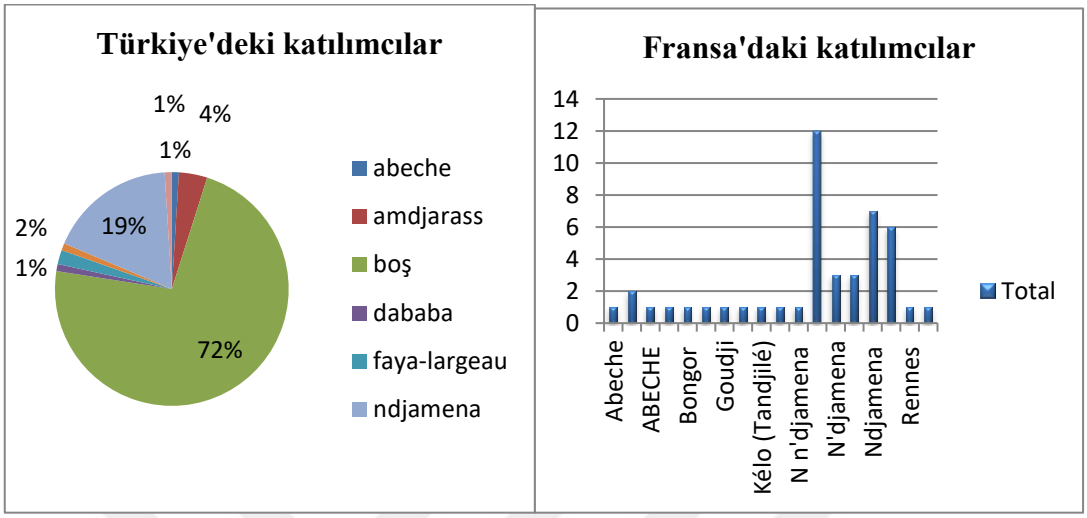
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

2020-2021 akademik yılında Çadlı öğrencilerinin tercih ettikleri ilk 5 üniversite incelendiğinde, yine aynı yeri tutan ilk sırada Karabük Üniversitesi toplam 938 Çadlı bulunmakta, 791 erkek öğrenci ve 147 kız öğrenci bulunmaktadır. 2. Sırada Gaziosmanpaşa Üniversitesi toplam 186 öğrencisi ile, 157 erkek ve 29 kız öğrencisi ile görülmektedir. Üçüncü sırada Kafkas üniversitesi toplam 153 öğrenci bulunduğu görülmekte 121 erkek ve 32 kız öğrencisi ile 3. Sıraya girmiş bulunmaktadır. Dördüncü sırada yer alan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, toplam 101 öğrenci ile 93 erkek ve 8 kız öğrenci bulunmaktadır. Beşinci sırada yer alan Anadolu Üniversitesi, toplam 56 öğrenci, 43 erkek öğrenci ve 13 kız öğrenci bulunmaktadır.

,

Ek3: Anketlerin analizi

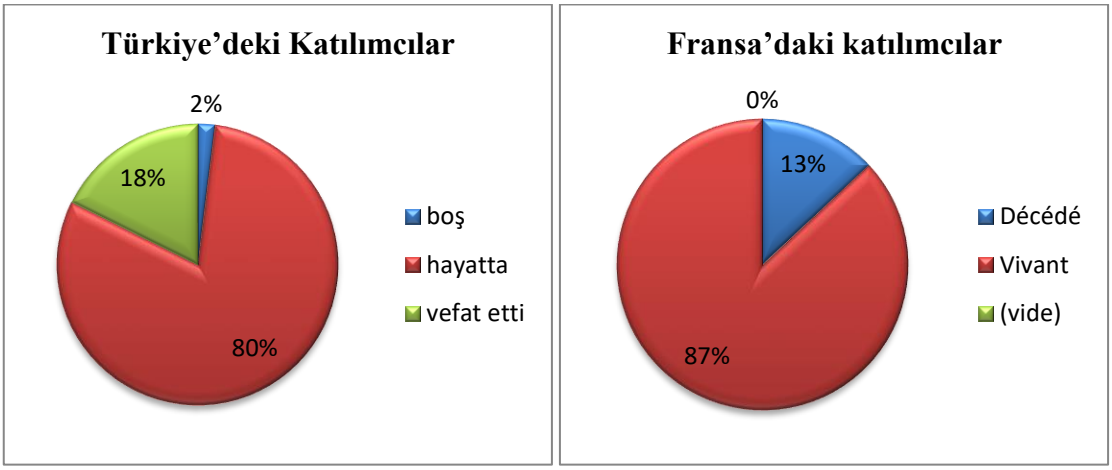
Katılımcının Çad'ın hangi şehrinde geldiğini

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcılarının Çad'ın hangi şehirden geldiğini sorusuna %72 boş bırakılan, %18'ı ÇAD 'ın Başkenti N'Djamen(Cemena) dan geldiklerini görülmektedir. Daha sonra %4 ÇAD'ın doğusu Amdjarass'dan geldiklerini görülmektedir. Daha sonra Abeche Çad'ın batısı olan Abeche (Abeşe) den gelen %1 olduğunu ve Cad'ın kuzeyinde yer alan Faya-Largeau(faya-larco) dan gelenlerin sayısı da Abeşe'den gelenlerle eşit şekilde olduğunu görülmektedir. Daha sonra N'Djamenanın doğusunda yer alan Dababa'dan gelenlerin ise son 2 şehirden gelenlerle eşit şekilde görülmektedir.

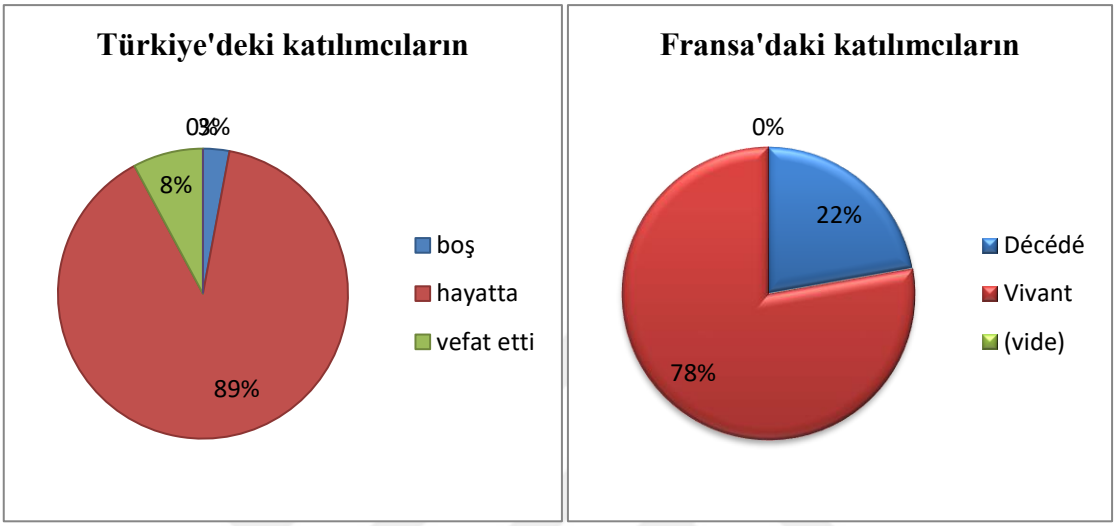
Katılımcılarının annesinin yaşam durumu

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların annelerini hayatta olup olmadığı sorusu sorulduğunda öğrencilerin %80'ı annesi hayatta olduğunu cevaplanmış, %18'si annelerini vefat ettiğini cevap verilmiştir. Daha sonra hiç bir şıkka cevap vermeyenlerin sayısı %2 görülmektedir.

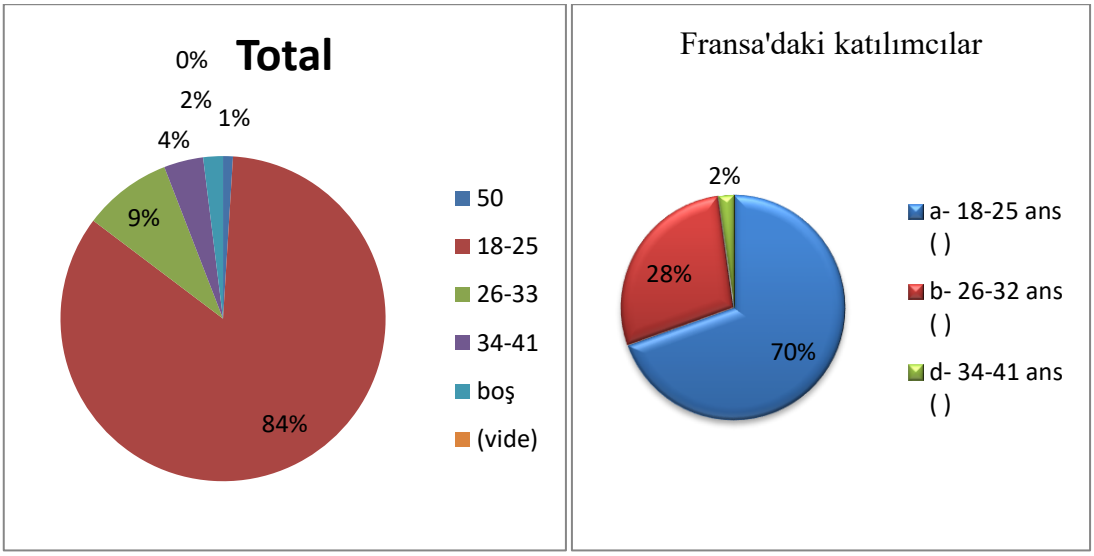
Katılımcının babasının yaşama durumu

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların babasını hayatta olup olmadığını sorulduğunda öğrencilerin % 89'ı babası hayatta olduğunu işaretlenmiştir. % 8'i babası vefat ettiğini görülmekte ve boş bırakanın sayısı %3 olduğunu öğrenmiştir.

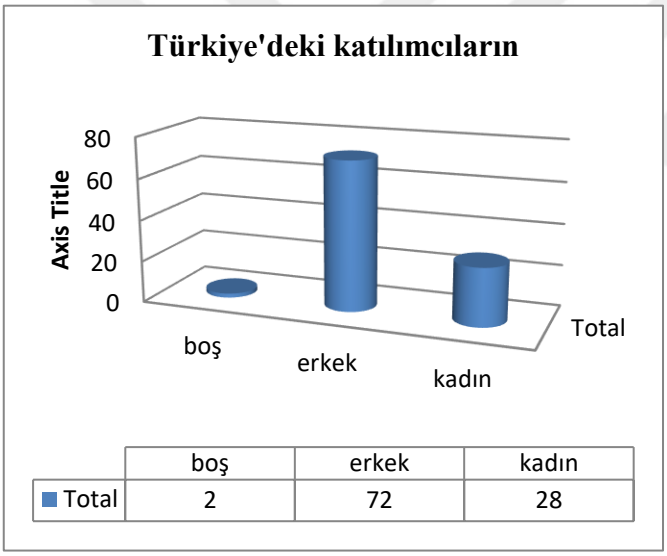
Katılımcılarının yaşı

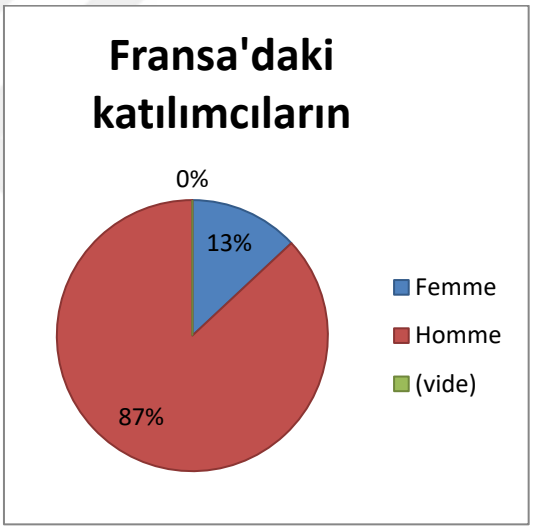
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcılarının yaşı %84'ü 18-25 yaş arası olduğunu bize bir daha ÇAD'ın nüfusun ne kadar genç olduğunu hatırlatmıştır. Daha sonra %9'sü 26-33 yaş arası olduğu göstermektedir. %4'dü 34-41 yaş arası olduğunu görülmektedir. %2 50 yaş ve üzere olduğunu ve %1'i boş bırakan olduğunu görülmektedir. Fransa'daki katılımcıların yaşına bakıldığında oradaki öğrencilerin yaşı aralığı buradaki öğrencilerin kadar çok genç olduğunu incelenmiştir. Hem Fransa'daki öğrenciler hemde Türkiye'deki öğrencilerin yaş aralığı en çok 18-25 yaş arası öğrencilerle oluştuğunu birinci sırada yer almış olduğunu görülmektedir. Daha sonra ikinci sırada yer alan grup 26-32 yaş arası olduğunu ve son grup 34-41 yaş arası olduğunu görülmektedir. Bu durum çok dikkat çekici bir durumdur.

Katılımcıların cinsiyet

	boş	erkek	kadın
Total	2	72	28

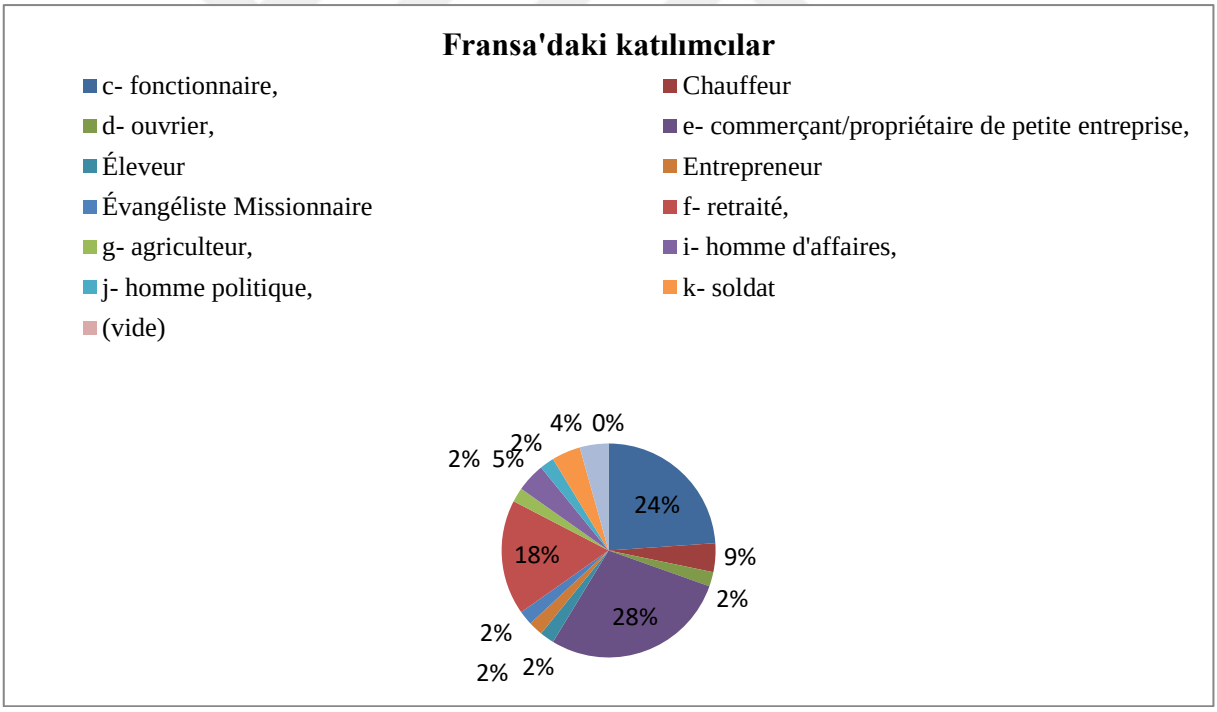
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

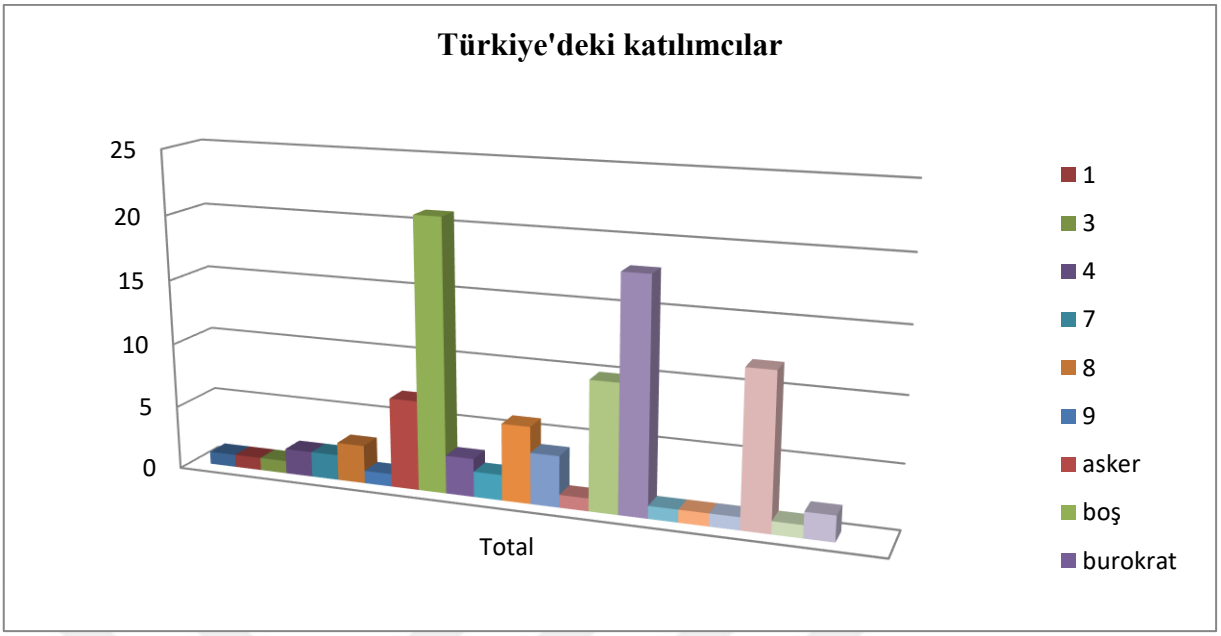
Katılımcılarının cinsiyet sorusunu incelendiğinde Türkiye'de bulunan öğrencilerin % 72'si erkek öğrenci olduğunu ve % 28 si kadın öğrencilerden oluştuğunu görülmektedir. Onun yanında Fransa'daki katılımcılarının cinsiyetini incelendiğinde yine aynı şekilde %87 erkeklerden oluştuğunu, daha sonra %13 kızlarla oluştuğunu görülmekte, yine aynısı Türkiye'de bulunanÇadlı öğrencilerinin, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha azınlıkta olduğunu dikkat çekmektedir. cevaplamayan % 2 olduğunu görülmektedir. Bu durum bize bir kez daha genç kızların yükseköğrenime çok az katıldıklarını açık bir şekilde göstermektedir. Bu durum bize Çad'ın genç kızların okula katılımlarını bakmamızı gerektiğini göstermektedir. Çad, İnsani Gelişme Endeksinegöre

(UNDP, 2018) 189 ülke arasında 187. sırada yer almaktadır. Ulusal okuryazarlık oranı kadınlar için %32 ve erkekler için %48'dir. Kırsal alanlarda, bu rakamlar okuryazar kadınların %14'ü ve erkeklerin %47'si ile önemli ölçüde düşmektedir ve bu, özellikle kırsal kesimdeki kadınlar için eğitime erişimdeki çarpıcı eşitsizlikleri yansıtmaktadır. Okuma yazma bilmeme ve eğitime eşit olmayan erişim, Çad'da, özellikle kırsal alanlarda, kadın ve erkek arasındaki eşitsizlikleri göstermekte ve pekiştirmektedir. Kadınların çiftçi örgütlerinde sorumluluk pozisyonlarına daha az erişimi var, eğitimde ve akranlarına eğitim sağlamada daha fazla zorluk çekiyorlar, bu nedenle seferberlik ve liderlik kapasitelerini engellemektedir.

Bir başka sebebi ise kızların erken yaşta evlendirmeleri veya para kazanmaları için okuldan alındırılmak zorunda kalmak veya okulunu devam ettirememek üzere okulunu yarı yolda bırakmak zorundadırlar.

Katılımcılarının babalarının yaptığı iş(mesleği)

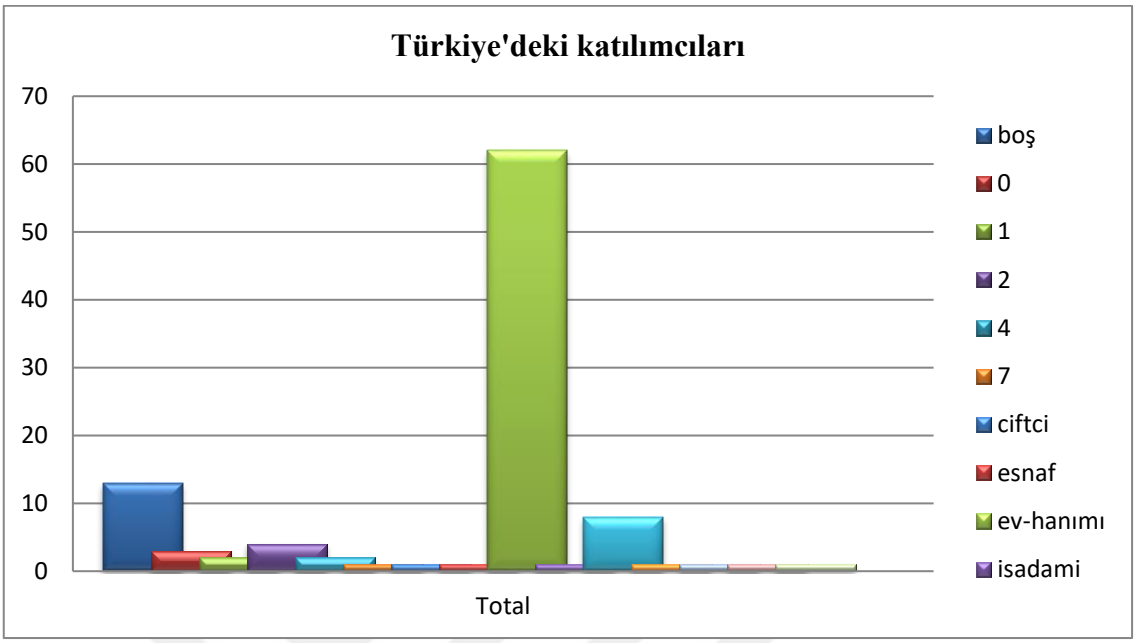

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcılarının babalarının mesleğini incelendiğinde %9'e kadar cevapsız kağıt bırakıldığını görülmekte ve %18'i memur olduğunu ve % 22'si işsi olduğunu görülmektedir. Fransa'daki katılımcıların %28'sinin babası commerçant, proprietaire d'une petite entreprise (işadamı, küçük esnaf sahibi). Olduğu görülmektedir. %24 fonctionnaire(memur) olduğu görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan %18'i chauffeur(şöför) olduğunu görülmektedir. Dördüncü sırada yer alan %9'i retraite (emekli) ve %5'i homme d'affaire olduğunu görülmektedir. Daha sonra % 4'ü asker olduğunu görülmektedir. Geri kalan % 2'si eşit bir şekilde yer almaktadır. Beşinci sırada yer alan %2'si eleveur, ouvrier, hommepolitique, agriculture, entrepreneur (çiftçi, girişimci, siyasetçi, misyoner, çalışan). Olduğunu eşit bir şekilde görülmektedir.

Katılımcılarının annelerinin yaptığı iş (mesleği)

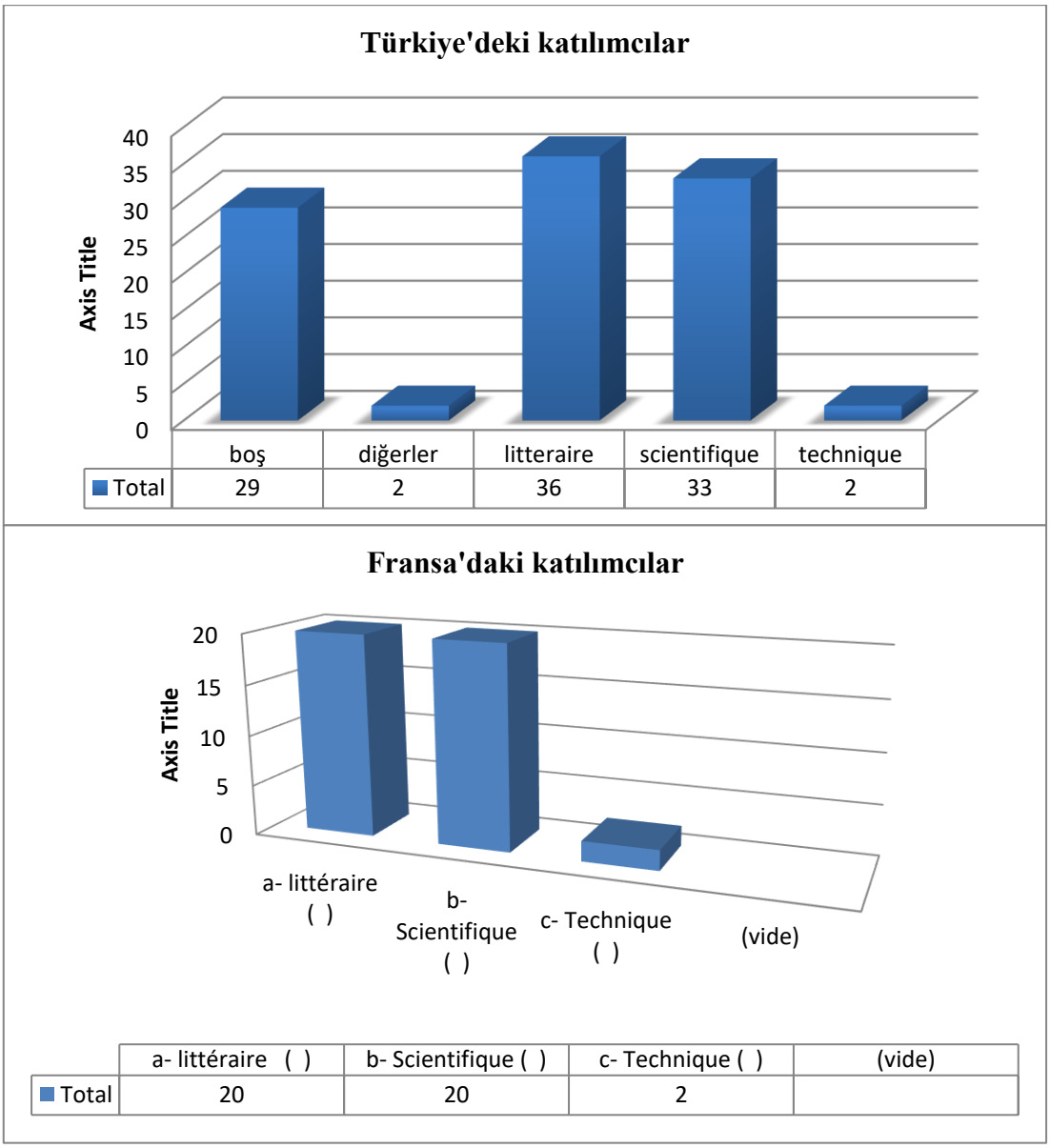
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların annelerinin mesleğini sorusuna %15'i çifti olduğunu ve %9'ü mermur olduğunu ve diğer meslekleri %1'si olduğunu ve % 65'i kadar ev hanımı olduğu görülmektedir. Burada annelerin %65'i kadar ev hanımı olduğunu, cinsiyet sorusunda görmüş olduğumuz gibi kızların yükseköğrenime katılımlarını erkeklerden daha az olduğu incelemiştir. Bunu Çad'da kızların eğitim durumuna bakmamızın gerektiği gösterilmektedir. Çad'da genellikle cins ayrımı yapılıyor kız çocuklarını okula gönderilmiyor yahut gönderildiğinde belli bir seviyeye gelince kızları evlendiriliyor ve haliyle kızları da okulda devam etmemektedirler. Cinsiyet eşitsizliği okulda başlar Eğitimdeki boşlukları azalırken, Çad'ın genç kadınları hem eğitim hemde çalışma konularında erkeklere göre hala çok düşük. Nedeni de çoğu ebeveynlerin kız çocuklarını okula göndermemektelerdir.

Genel olarak Çad'daki eğitim seviyesi oranı, tüm Sahra altı Afrika ülkelerinin ortalamanın çok altındadır. Beşeri sermaye endeksine göre, 4 yaşında okula başlayan bir kız çocuğu 6,2 yıl, bir erkek çocuk ise 7,7 yıl eğitimini tamamlamalıdır. Bölgedeki diğer ülkelere kıyasla çocuk yaşta evlilikler, erken gebelikler, kadın sünneti yaygın uygulamaktadır. Kadınların yaklaşık %67'si 18 yaşına gelmeden evlendirilmektedirler.

Kadınların iş gücüne katılımı Erkeklerin %73'üne kıyasla, kadınların yalnızca %50'si kadar işgücünde yer almaktadır. Ayrıca, kadınların kayıtlı olarak/ olarak sektörde çalışma ve ücretli bir faaliyette bulunma olasılıkları erkeklerde daha düşüktür. Erkeklerle aynı mesleki fırsatlardan yararlanmıyorlar ya da yaptıklarında yarı zamanlı çalışma olasılıkları daha yüksek. Bu nedenle kadınlar erkeklerden daha az üretken ve daha az para kazanırlardır. Bu durum, gelir ve üretkenlikteki cinsiyet farkını genişleterek, üretken çalışmalarına değer vermek için müzakere etme ve sesini duyurma yeteneklerini daha da azınlıktadır.

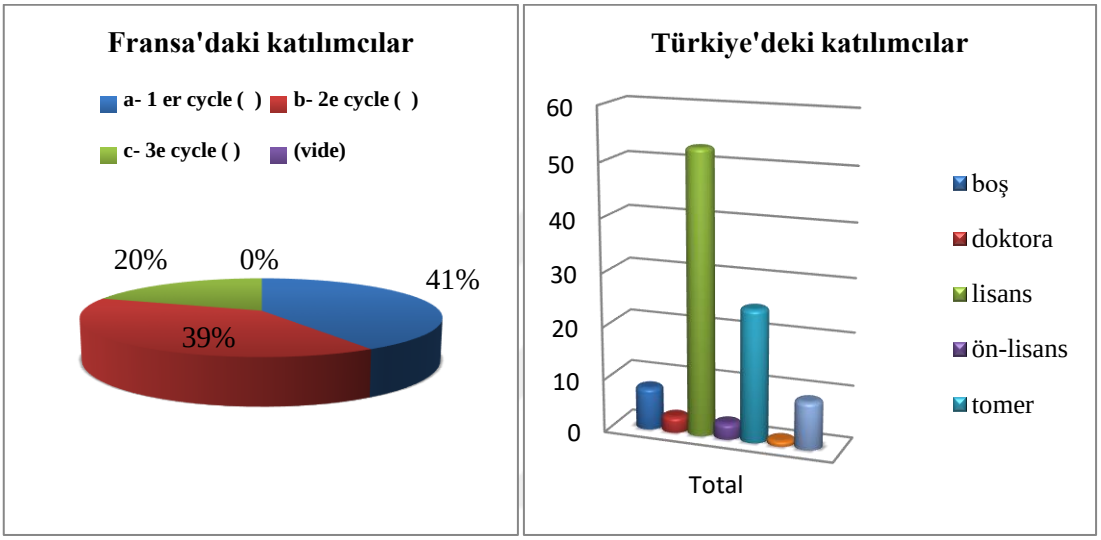
Katılımcılarının mezun olduğu lise türü

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Fransa'daki katılımcıların eşit bir şekilde %20'si litteraire(edebiyat) ve scientifique (Fen) olduğu görülmüştür. Katılımcıların mezun oldukları lise türüne sorusuna %36 litteraire (Edebiyat) mezunu görülmektedir. Daha sonra %33 scientifique(fen) lise mezunu görülmekte ve %29'ü cevapsız kayıt görülmektedir. Daha sonra technique(teknik) liseden mezun olduğu görülmekte ve diğer liseden mezun olduğu belirten %2'si olduğu görülmektedir.

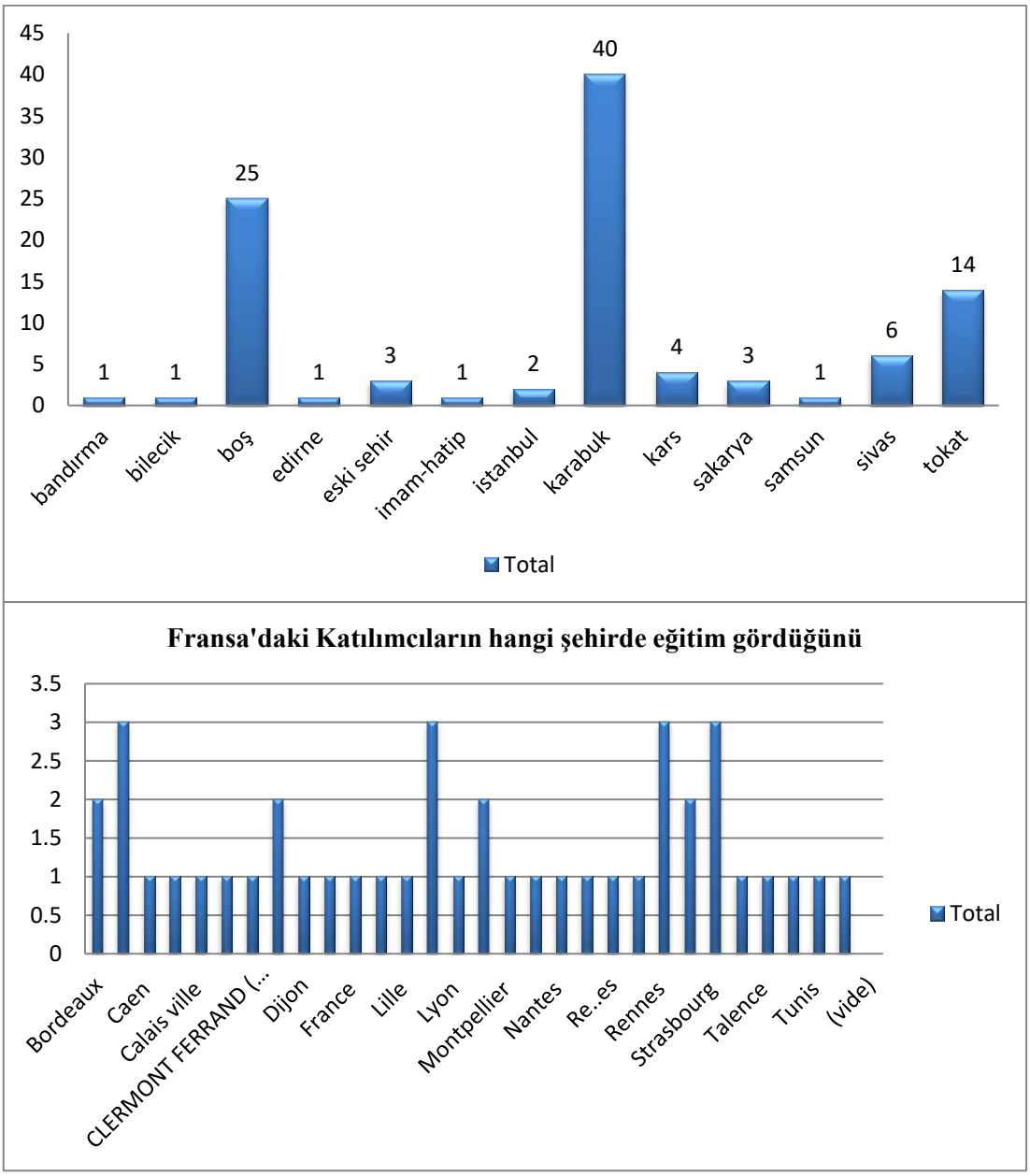
Katılımcılarının eğitim durumu

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Fransa'daki öğrencilerin eğitim durumuna bakıldığında % 41'si lisans öğrencisi olduğu görülmektedir. İkinci sırada yer alan %39'ü yüksek lisans öğrenciler ve % 20'si doktora öğrencileri olduğu görülmektedir. Fransa'daki öğrencilerin aksine Türkiye'deki katılımcıların çoğu lisans öğrencileri olduğunu, yüksek lisans öğrencilerin lisans öğrencilerin çeyreğe kadar olmuştu ve doktora öğrencileri daha çok azınlıkta olmaktadırlar. Türkiye'deki Katılımcıların eğitim seviyesini incelendiğinde %53'ü lisans okuduğu görülmektedir. Daha sonra %25'siTömer (Türkçe öğrenim merkezi) de olduğu belirtmektedir. Daha sonra %9'ü yüksek lisansta olduğu görülmektedir. Daha sonra %3'ü doktora ve ön lisans okuduğu eşit bir şekilde görülmektedir.

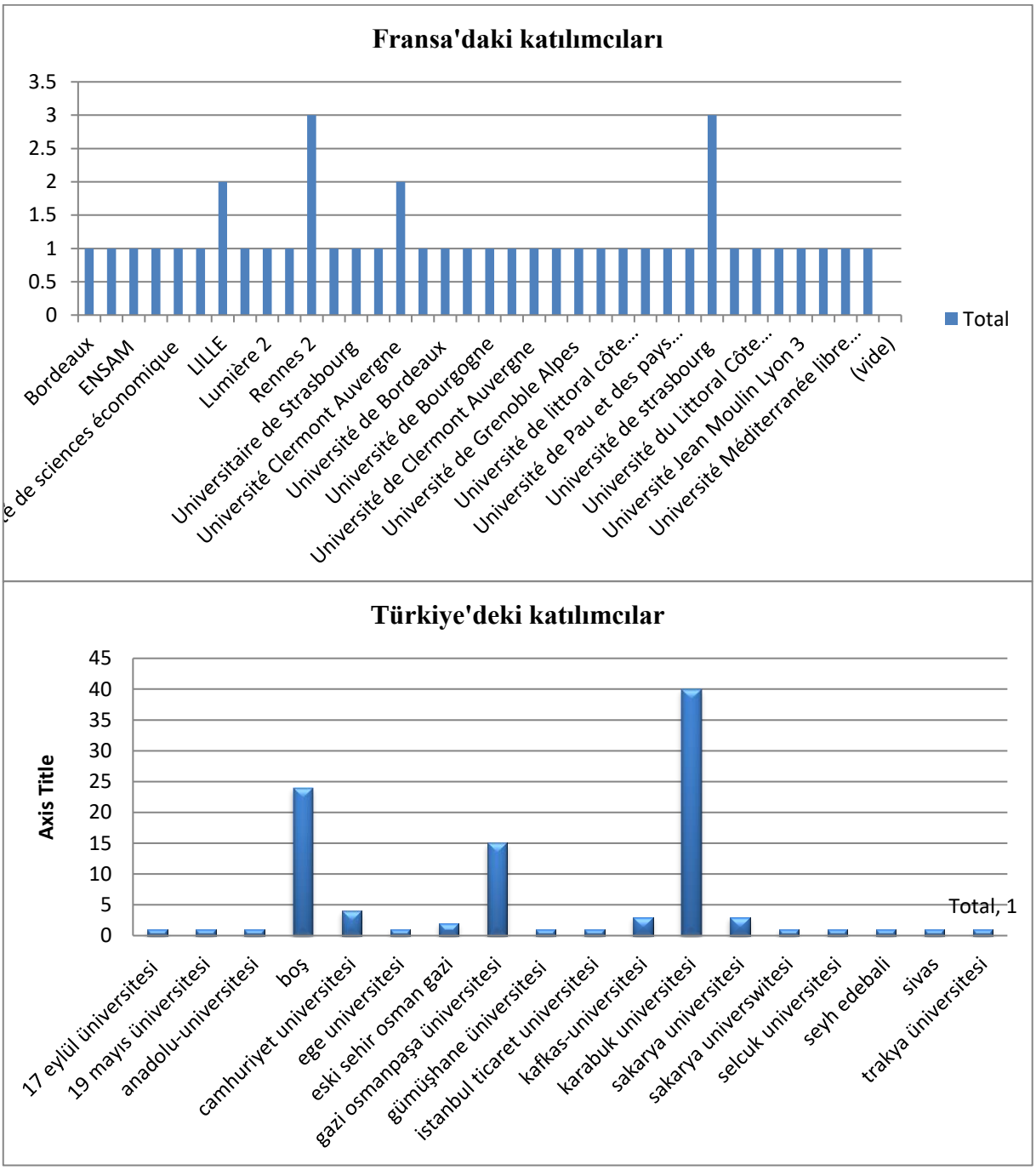
Katılımcının hangi şehirde eğitim gördüğünü

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların okudukları şehri incelendiğinde öğrencilerin yarısını kadar Karabük'te okuduğu, %40 görülmekte birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada boş olduğu %25 görülmektedir. Daha sonra üçüncü sırada olan Tokat %14 olduğu görülmekte ve %6'sı Sivas'ta okudukları görülmektedir. Dördüncü sırada olan Sivas %4 görülmekte ve %3 te olan Eskişehir ve Sakarya eşit şekilde yer aldığı görülmektedir. Daha sonra İstanbul %2 olduğu görülmekte, geri kalan Bandırma, Bilecik, Edirne, Samsun % 1 eşit sırada yer aldığı incelenmiştir.

Katılımcılarının eğitim gördükleri üniversite

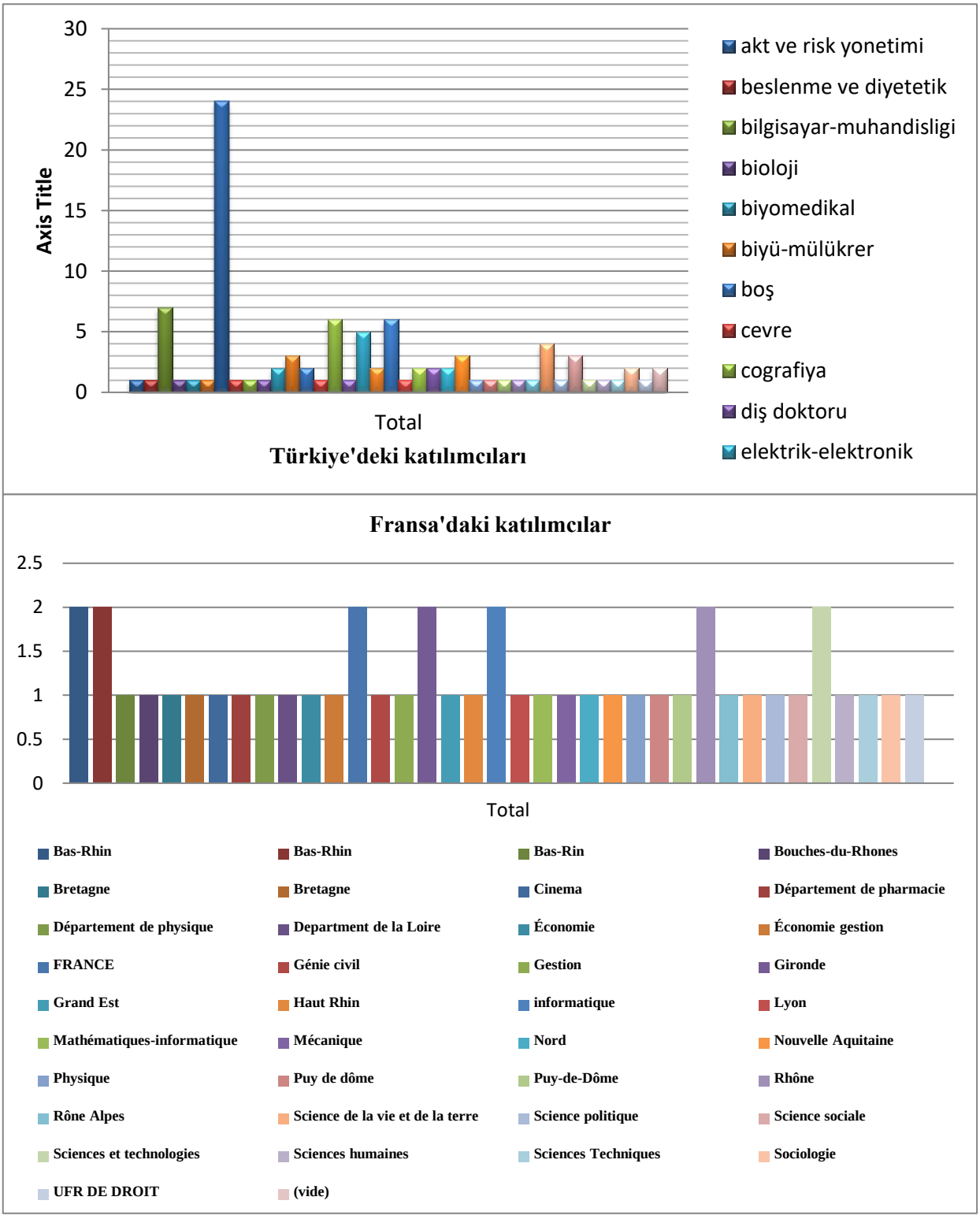

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların okudukları üniversiteleri incelendiğinde birinci sırada yer alan %40 Karabük üniversitede okuduğunu çok dikkat çektiğini tespit edilmektedir. %24 cevapsız bırakıldığını görülmektedir. Daha sonra %15'i gazi Osman paşa üniversitesinde okuduğunu görülmüştür. Daha sonra %4'dücamhuriyet üniversitesinde okuduğunu görülmüştür. Daha sonra % 3'çü Kafkasya üniversitesinde ve Sakara üniversitesinde

öğrenim gördüğünü eşit bir şekilde görülmektedir. Geri kalan eşit şekilde % 1 eşit sırada yer almaktadır.

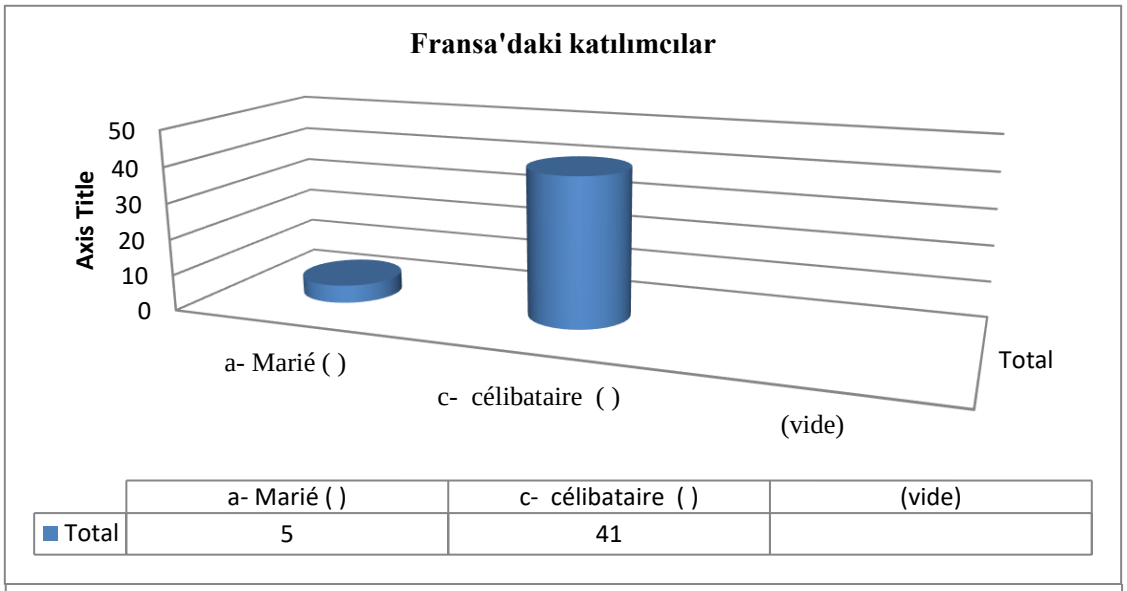
Katılımcılarının okudukları bölüm

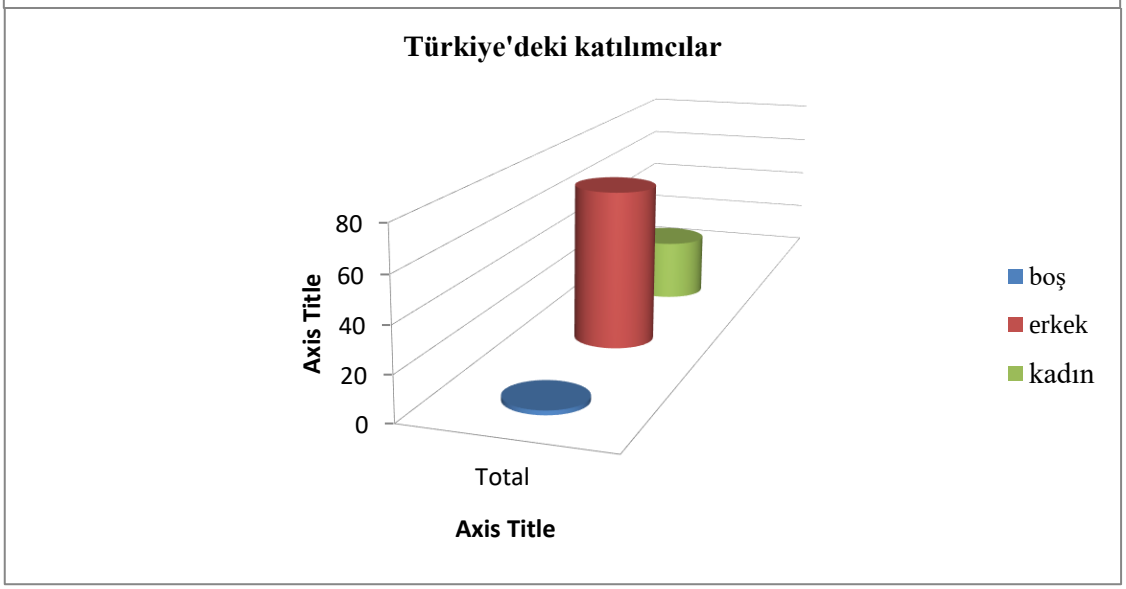
Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların okudukları bölüme bakıldığında Türkiye'deki öğrencilerin çoğu risk yönetimi okuduğu ve geri kalan hemen hemen eşit oranlarla bilgisayar mühendisliği, biyomedikal ve elektrik elektronik olduğu olmuştur. Fransa'daki öğrencilerin okudukları bölümüne bakıldığında cinéma, geniecivil, mathematique, mecanique ve informatique olduğu olmuştur.

Katılımcılarının medeni durumu

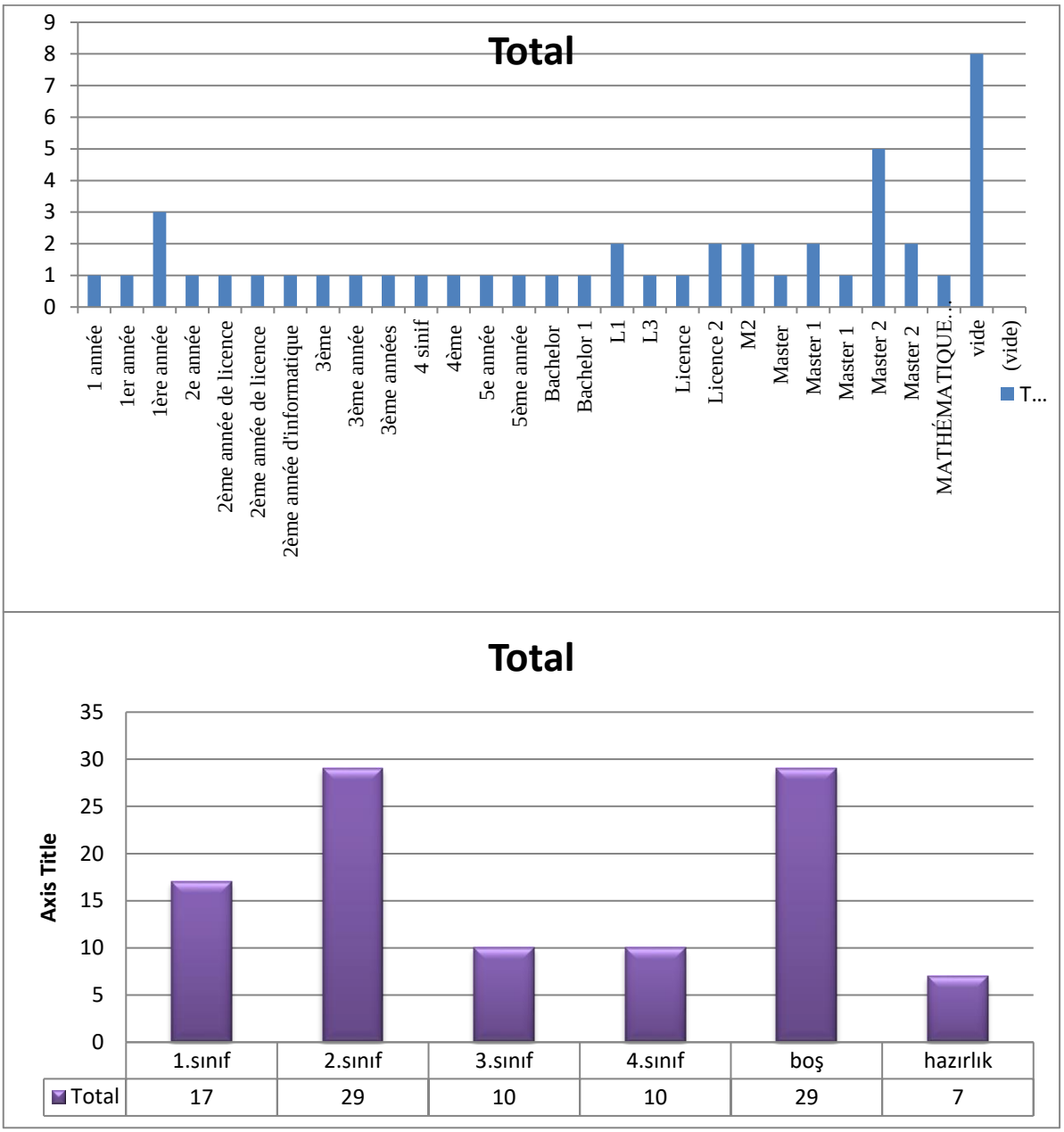
	a- Marié ( )	c- célibataire ( )	(vide)
Total	5	41	

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların medeni durumuna bakıldığında Fransa'dakilerin %45'i celibataire(bekar), %5'i marie(evli) ve geri kalanı boş bırakıldığı görülmüştür.

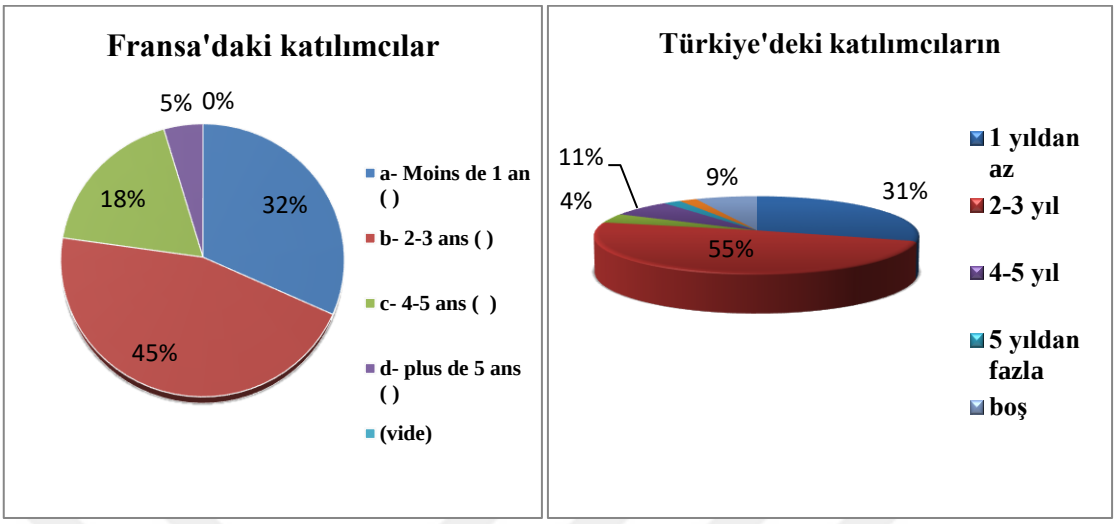
Katılımcının okudukları sınıf

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların okudukları sınıfa bakıldığında öğrencilerin çoğu 2. Sınıf öğrencileri olduğu görülmektedir. Her iki ülkedeki öğrencilerin eğitim durumu 2. Sınıf ve durumu belirlemeyen durumu ile oluşmaktadır.

Katılımcılarının Fransa ve Türkiye'de kalma süresi

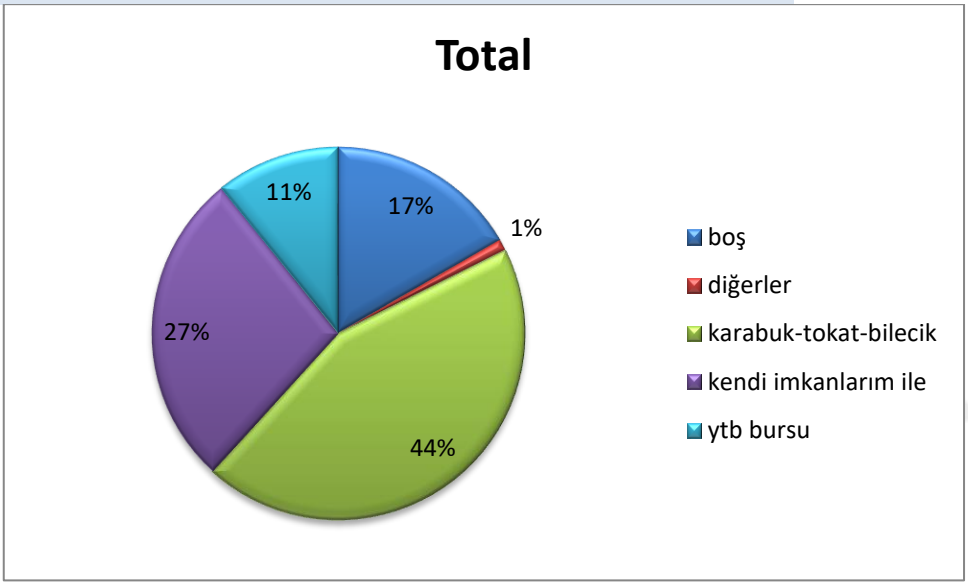

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların kalma süreleri ile ilgili sorusunu sorulduğunda Türkiye'deki öğrencilerin genel sayının yarısından fazla %55'i 2-3 yıl kaldığı görülmüş ve Fransa'daki durum aynı Türkiye'dekine benzeyen, neredeyse yakın orandadır. Öğrencilerin yarısına kadar sadece 2-3 yıl Fransa'da yaşadığı % 45 oranda olduğu görülmektedir. Her iki ülkenin öğrencilerin en çoğu 2-3 yıl yaşadıkları ilk sırada yer aldığı görünmektedir. Daha sonra Fransa'daki öğrencilerin % 32'si bir yıldan az yaşadığını görülmekte ve Türkiye'deki öğrencilerinde %31'si bir yıldan az olduğu ikinci sırada görülmüştür. Fransa'daki öğrencilerin %18 4-5 yıl yaşadıkları görülmüş ve Türkiye'deki öğrencilerin %11'si 4-5 yılda yaşadıkları görülmektedir. Daha sonra Fransa'daki %5'i 5 yıldan fazla yaşadıkları görünmüş ve Türkiye'deki öğrencilerin 5 yıldan fazla yaşadıkları öğrenci sayısı %9'ü görülmüştür. Türkiye'deki öğrencilerin tarafından boş bırakılan %4 olduğu ve Fransa'daki öğrencilerin boş bırakılmamıştır.

Katılımcıların eğitim burs durumu

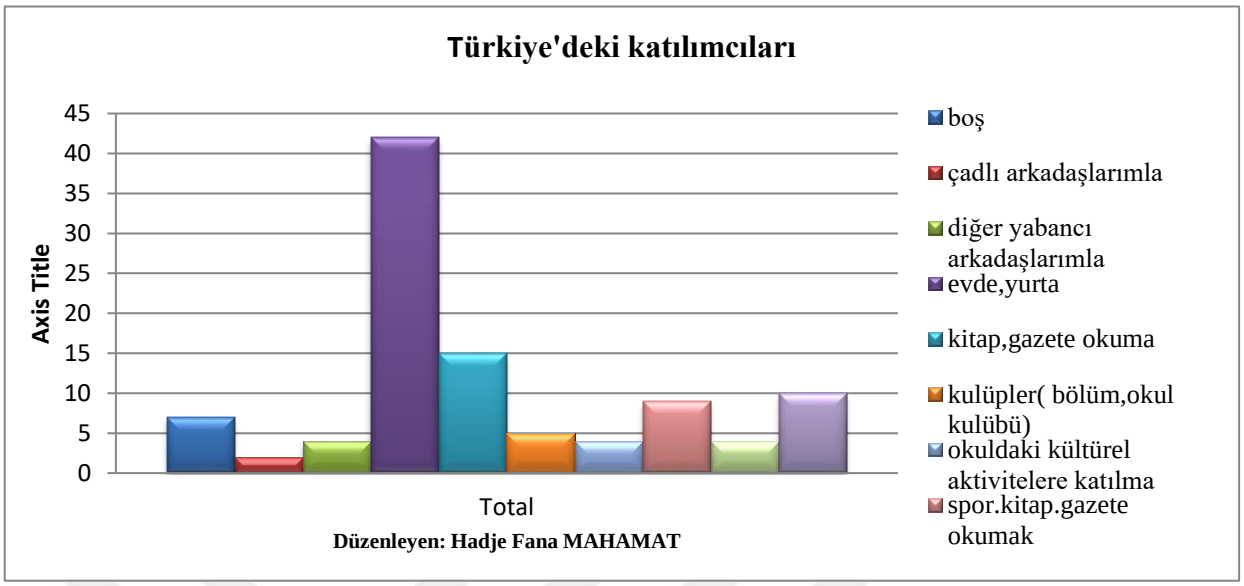
Étiquettes de lignes	Nombre de egitimburs-durumunuz
Boş	17
Diğerler	1
karabuk-tokat-bilecik	45
kendi imkanlarım ile	28
ytb bursu	11
Total général	**102**

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların eğitim burs durumuna bakıldığında öğrencilerin %44'ü karabük-Tokat-bilecek anlaşması ile okuduğu görülmüş ve %11'si kendi imkanları ile okuduğu açıktır. Daha sonra üçüncü sırada yer alan YTB bursu ile geldikleri görülmüştür. Daha sonra %17'si boş soruya cevap vermek istemeyen boş bırakılandır. Son olarak %1'i olarak diğerler olduğunu beyan etmektedirler. Türkiye'deki öğrencilerin genel sayının yarısına kadar üniversitelerin anlaşmaları ile geldikleri yansımaktadır. Bir diğeri öğrencilerin çoğu kendi imkanları ile okumak üzere Türkiye'ye gelmektedirler. Fransa'daki öğrencilerin eğitim burs durumları olmadığı için bu soruyu elimine edilmiştir. Her iki ülkeye ve öğrencilerin durumlarına göre soruları hazırlamaktadır.

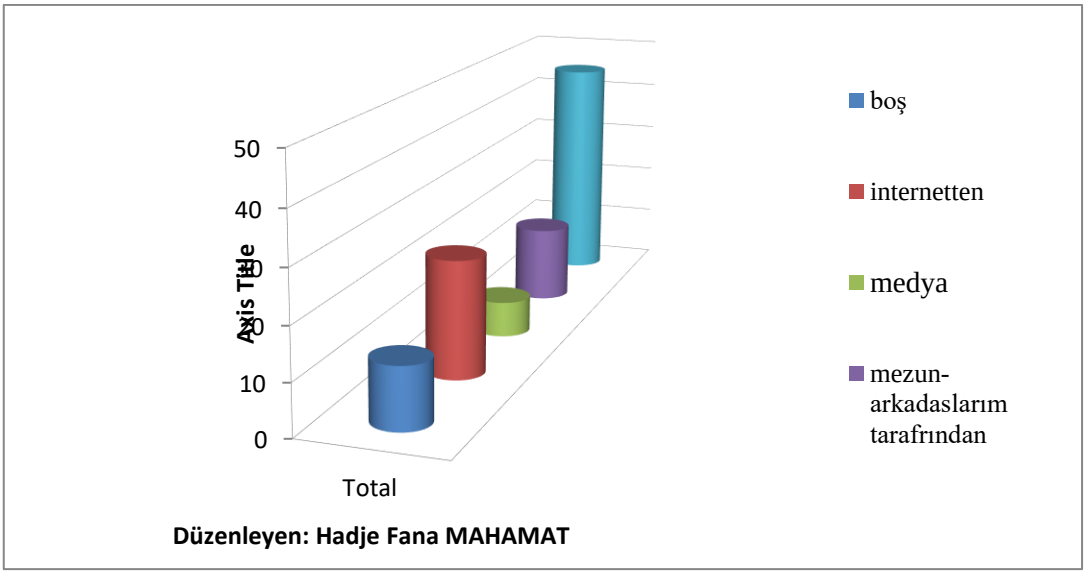
Katılımcıların boş zamanlarının değerlendirilmesi

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

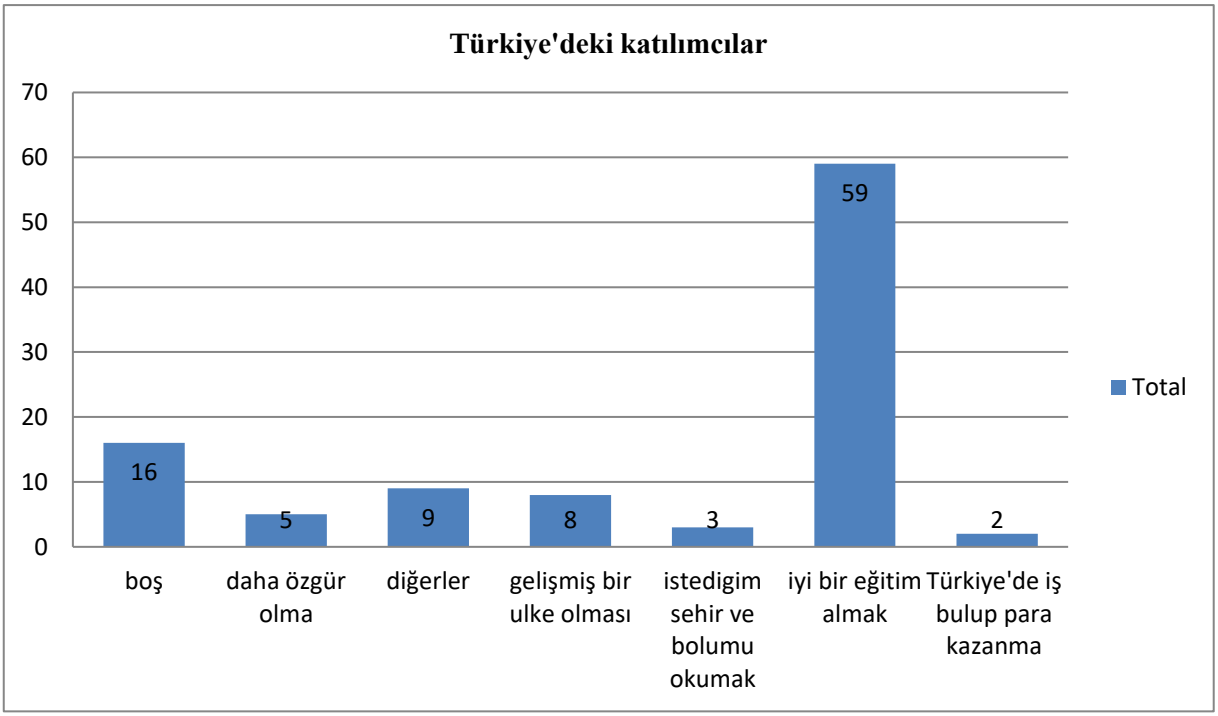
Katılımcıların boş zamanlarını değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğu boş zamanlarını arkadaşlarla ,yurtta/evde geçirdiklerini görülmüştür. diğer taraftan kitap ve gazete, okudukları görülmüştür. sonrasında ülkedeki aileleri ile, arkadaşları ile, akrabaları ile ve arkadaşları ile geçirdikleri görülmektedir. Bir diğeri sport ve sosyal aktivitelere katılarak boş zamanları değerlendirilmektedir. Son olarak diğer yabancı arkadaşlar, Türk arkadaşlarla, kulüpler, Çadlı arkadaşlarla ve cevaplanmayan ile aynı oranda görülmektedir.

Katılımcıların Türkiye'de eğitim alma konusu

Katılımcıların Türkiye'de eğitim alma hakkında hangi kaynak daha etkili olduğu sorusuna öğrencilerin yarısına kadar ülkemdeki anlaşmalar sayesi ile geldikleri belirtmiştir. İkinci sırada yer alan internet olmuştur. Öğrencileri Türkiye'de eğitim alma konusunda internetinde çok etki olduğu görülmüştür. üçüncü sırada mezun arkadaşlar tarafından Türkiye'de eğitim görmek için çok etkili olmuştur. Dördüncü sırada olan yanıtsız bırakılanları olduğu görülmüştür. Son olarak da medya olmuştur.

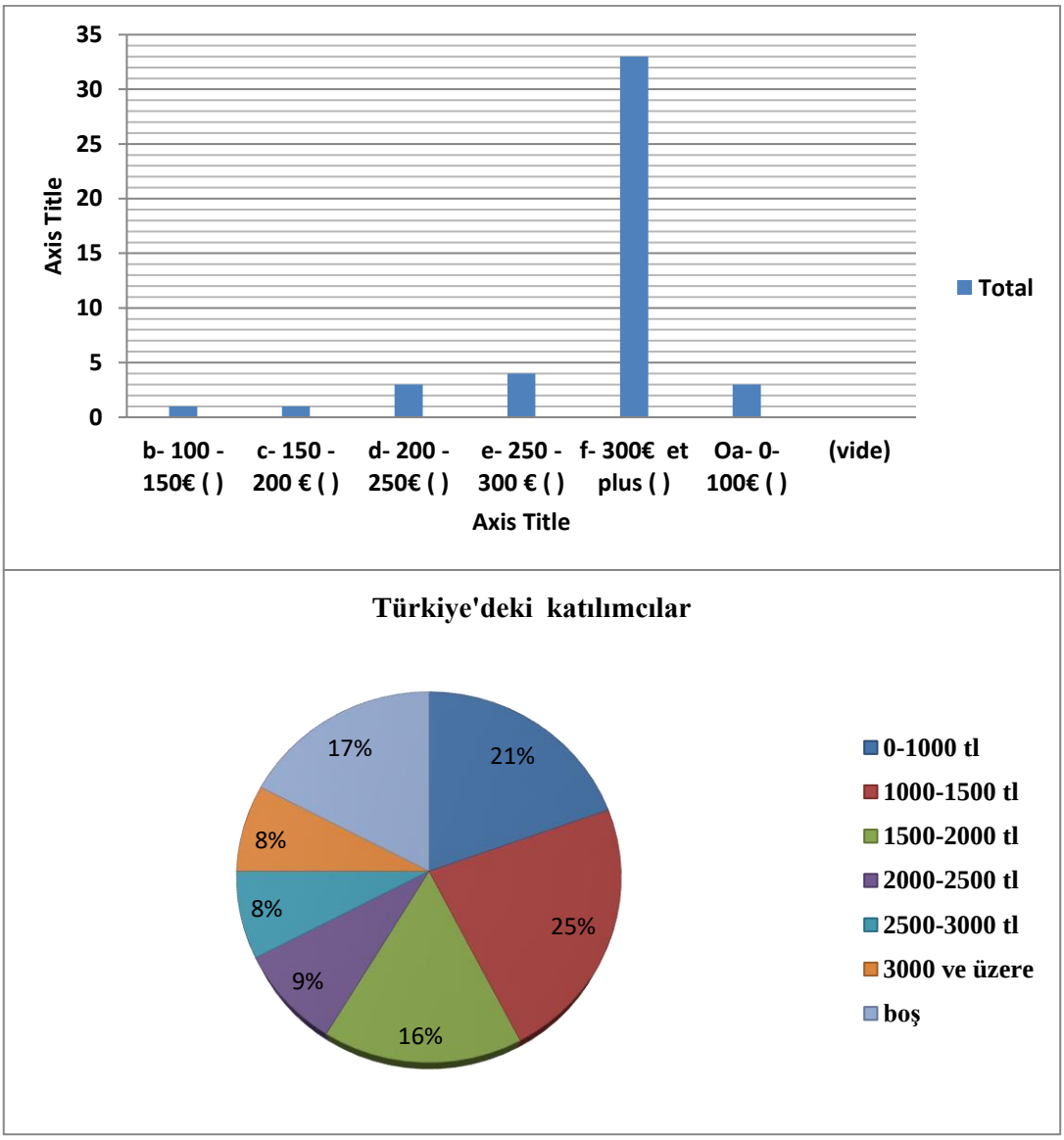
Katılımcıların Türkiye'de eğitim alma nedeni

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların Türkiye'de eğitim alma nedenlerini sorulduğunda öğrencilerin yarısından fazla %59'si kadar iyi bir eğitim almak için Türkiye'de eğitim alma nedeni olmuştur. İkinci sırada yer alan %16'sı boş bırakılan olmuştur. Daha sonra %9'ü diğerler ve %8'ı gelişmiş bir ülke olmasıdır. Daha sonra %5'i daha özgür olması ve %3'ü istediğim şehir, bölümü okumak ve %2'si Türkiye'de iş bulup para kazanmak olduğu görülmüştür.

Katılımcıların aylık harcamaları

Düzenleyen: Hadje Fana MAHAMAT

Katılımcıların aylık harcamalarının %32'si 300e ve üzere daha sonra 250e-300e aylık harcadıkları görülmüştür. Türkiye'deki öğrencilerin aylık harcamalarına bakıldığında %25'i 1000-1500tl olduğu ve sonraki sırada %21'i 0-1000 olduğu ve üçüncü sırada yer alan %16'sı 1500-2000tl olduğu görülmüştür.